2026/1969

16.11.2026.

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2026/1969

od 7. rujna 2026.

o izmjeni Priloga II. Uredbi (EU) br. 1233/2011 Europskog parlamenta i Vijeća o primjeni određenih smjernica u području službeno podupiranih izvoznih kredita

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1233/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o primjeni određenih smjernica u području službeno podupiranih izvoznih kredita i o stavljanju izvan snage odluka Vijeća 2001/76/EZ i 2001/77/EZ ([1]), a posebno njezin članak 2. prvi stavak,

budući da:

(1) Člankom 1. Uredbe (EU) br. 1233/2011 utvrđeno je da se smjernice sadržane u Sporazumu o službeno podupiranim izvoznim kreditima („Sporazum”) primjenjuju u Uniji. Tekst Sporazuma nalazi se u Prilogu II. toj uredbi.

(2) Sudionice Sporazuma postigle su dogovor o nekoliko opsežnih izmjena Sporazuma (među ostalim i njegovih sektorskih dogovora) kao rezultat pregovora održanih nakon njegove zadnje veće izmjene u srpnju 2023. Stoga se dogovorena nova verzija Sporazuma razlikuje od trenutačno primjenjive verzije Sporazuma iz Priloga II. Uredbi (EU) br. 1233/2011.

(3) Glavne izmjene koje su sudionice Sporazuma i njegovih sektorskih dogovora donijele do siječnja 2026. jesu sljedeće: izmjene Sektorskog dogovora o izvoznim kreditima za civilne zrakoplove iz Priloga III. Sporazumu, uključujući posebno pojašnjenje ugovora o održavanju, popravku i remontu, postupke razvrstavanja prema riziku u *de minimis* transakcijama i uklanjanje zastarjele klauzule o odredbama o referentnoj vrijednosti marže. Nadalje, odredbe o komercijalnoj referentnoj kamatnoj stopi (CIRR) u Prilogu XII. Sporazumu izmijenjene su kako bi se uvela trajna marža od 100 baznih bodova za izračun CIRR-a. Naposljetku, Sektorski dogovor o izvoznim kreditima za klimatske promjene iz Priloga I. Sporazumu izmijenjen je kako bi se klauzule o vremenskom ograničenju valjanosti koje se odnose na određene razrede projekata („proizvodnja s niskim emisijama” i „minerali i rude za čistu energiju”) zamijenile klauzulom o preispitivanju s rokom do 30. lipnja 2026.

(4) OECD je 26. siječnja 2026. objavio revidiranu verziju Sporazuma u kojoj se uzimaju u obzir sve izmjene koje su sudionice donijele ([2]). Primjereno je i potrebno te izmjene unijeti u zakonodavstvo Unije.

(5) Uredbu (EU) br. 1233/2011 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Prilog II. Uredbi (EU) br. 1233/2011 zamjenjuje se tekstom u Prilogu ovoj Uredbi.

([1]) SL L 326, 8.12.2011., str. 45., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1233/oj.
([2]) Sporazum o službeno podupiranim izvoznim kreditima, TAD/PG(2026)1 od 26. siječnja 2026.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 7. rujna 2026.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN

PRILOG

„PRILOG II.

SADRŽAJ

		Stranica
POGLAVLJE I. – Opće odredbe		7
1.	Svrha	7
2.	Stanje	7
3.	Sudjelovanje	7
4.	Podaci dostupni nesudionicama	7
5.	Područje primjene	7
6.	Zabrane u pogledu potpore na temelju sporazuma	8
7.	Sektorski dogovori	8
8.	Povlačenje	9
9.	Praćenje	9
POGLAVLJE II. – Financijski uvjeti za izvozne kredite		9
10.	Razvrstavanje zemalja s obzirom na potporu za lokalne troškove	9
11.	Predujam, maksimalna službena potpora i lokalni troškovi	9
12.	Maksimalni rokovi otplate	10
13.	Otplata glavnice i plaćanje kamata	10
14.	Kamatne stope, premijske stope i ostale naknade	11
15.	Razdoblje valjanosti za izvozne kredite	11
16.	Mjere za izbjegavanje ili smanjenje gubitaka	11
17.	Prilagođavanje	11
18.	Najmanje fiksne kamatne stope sa službenom financijskom potporom	12
19.	Utvrđivanje i primjena CIRR-ova	12
20.	Premija za kreditni rizik	12
21.	Minimalne premijske stope za kreditni rizik	12
22.	Razvrstavanje zemalja prema riziku	15
23.	Ocjena rizika države	16
24.	Razvrstavanje kupaca prema riziku	17
25.	Postotak i kvaliteta pokrića službenog izvoznog kredita	17
26.	Metode smanjenja rizika zemlje	18
27.	Povećanja kreditne sposobnosti kupca	18
28.	Valjanost minimalnih premijskih stopa za kreditni rizik	19
POGLAVLJE III. – Odredbe za vezanu pomoć		19
29.	Opća načela	19
30.	Oblici vezane pomoći	19
31.	Povezano financiranje	19
32.	Prihvatljivost zemlje za vezanu pomoć	20
33.	Prihvatljivost projekta	21

34. Minimalna razina povlastica 21
35. Izuzeća od prihvatljivosti zemlje ili projekta za vezanu pomoć 21
36. Izračun razine povlastica vezane pomoći 22
37. Razdoblje valjanosti vezane pomoći 23
38. Prilagođavanje 23
POGLAVLJE IV. – Postupci 24
ODJELJAK 1. – Uobičajeni postupci za izvozne kredite i pomoć povezanu s trgovinom 26
39. Obavijesti 24
40. Informacije o službenoj potpori 24
41. Postupci prilagođavanja 24
42. Posebno savjetovanje 25
ODJELJAK 2. – Postupci za izvozne kredite 27
43. Prethodna obavijest uz raspravu 25
44. Prethodna obavijest 25
ODJELJAK 3. – Postupci za pomoć povezanu s trgovinom 29
45. Prethodna obavijest 26
46. Trenutačna obavijest 27
ODJELJAK 4. – Postupci savjetovanja za vezanu pomoć 30
47. Svrha savjetovanja 27
48. Opseg i vremenski raspored savjetovanja 27
49. Ishod savjetovanja 28
ODJELJAK 5. – Razmjena podataka za izvozne kredite i pomoć povezanu s trgovinom 31
50. Kontaktne točke 28
51. Opseg upita 28
52. Opseg odgovora 28
53. Osobno savjetovanje 29
54. Postupci i oblik pojedinačnih posebnih dogovora 29
55. Odgovori na prijedloge pojedinačnog posebnog dogovora 29
56. Prihvaćanje pojedinačnih posebnih dogovora 30
57. Neslaganje oko pojedinačnih posebnih dogovora 30
58. Datum stupanja na snagu pojedinačnog posebnog dogovora 30
59. Valjanost pojedinačnih posebnih dogovora 33 30
ODJELJAK 6. – Revizija 34
60. Redovita revizija sporazuma 31
61. Revizija minimalnih kamatnih stopa 31
62. Revizija minimalnih premijskih stopa i s njima povezanih pitanja 31
63. Preispitivanje službene potpore za lokalne troškove 31
64. Preispitivanje načina i rokova otplate 31
PRILOG I. – Sektorski dogovor o izvoznim kreditima za klimatske promjene 32
PRILOG II. – Sektorski dogovor o izvoznim kreditima za nuklearne elektrane 50
PRILOG III. – Sektorski dogovor o izvoznim kreditima za civilne zrakoplove 53

DIO 1. – Opće odredbe 55
1. Svrha 53
2. Stanje 53
3. Sudjelovanje 53
4. Područje primjene 53
5. Podaci dostupni nesudionicama 54
6. Potpora u obliku pomoći 54
7. Mjere za izbjegavanje ili smanjenje gubitaka 54
DIO 2. – Novi zrakoplovi 57
POGLAVLJE I. – Opseg 57
8. Novi zrakoplovi 54
POGLAVLJE II. – Financijski uvjeti 57
9. Prihvatljive valute 55
10. Predujam i maksimalna službena potpora 55
11. Minimalne premijske stope 55
12. Maksimalni rok otplate 55
13. Otplata glavnice i plaćanje kamata 56
14. Minimalne kamatne stope 56
15. Subvencioniranje kamatne stope 57
16. Naknade 59 57
17. Sufinanciranje 57
DIO 3. – Rabljeni zrakoplovi, rezervni motori, rezervni dijelovi, ugovori o održavanju i servisiranju 57
POGLAVLJE I. – Opseg 60
18. Rabljeni zrakoplovi i ostala roba i usluge 57
POGLAVLJE II. – Financijski uvjeti 60
19. Prodaja rabljenih zrakoplova 58
20. Rezervni motori 58
21. Ugovori za preinake / veća preoblikovanja / obnovu 59
22. Ugovori o održavanju i servisiranju, rezervni dijelovi (osim motora) i kompleti za motore 59
DIO 4. – Transparentnost 59
23. Informacije o službenoj potpori 60
24. Zahtjevi za pružanje informacija 60
25. Osobno savjetovanje 60
26. Posebno savjetovanje 60
27. Postupci i oblik pojedinačnih posebnih dogovora 61
28. Odgovori na prijedloge pojedinačnog posebnog dogovora 61
29. Prihvaćanje pojedinačnih posebnih dogovora 61
30. Neslaganje oko pojedinačnih posebnih dogovora 61
31. Datum stupanja na snagu pojedinačnog posebnog dogovora 61
32. Valjanost pojedinačnih posebnih dogovora 62
33. Prilagođavanje 62

DIO 5. – Praćenje i preispitivanje 62
34. Praćenje 62
35. Revizija 62
36. Budući rad 63
DIO 6. – Završne odredbe 63
37. Stupanje na snagu 63
38. Povlačenje 63
Dodatak I. – Sudjelovanje u sektorskom dogovoru o zrakoplovima 64
Dodatak II. – Minimalne premijske stope 65
Prilog 1. – Izjave o ispunjavanju uvjeta 65
Prilog 2. – Upitnik iz konvencije iz Cape Towna 78
Dodatak III. – Minimalne kamatne stope 65
Dodatak IV. – Obrazac za izvješćivanje 65
Dodatak V. – Popis definicija 66
PRILOG IV. – Sektorski dogovor o izvoznim kreditima za brodove 88
PRILOG V. – Podaci koje je potrebno dostaviti za obavijesti 102
PRILOG VI. – Izračun minimalnih premijskih stopa za transakcije u kategorijama rizika zemlje 1 – 7 102
PRILOG VII. – Referentne vrijednosti premije za transakcije koje podliježu primjeni usporednih tržišnih vrijednosti. 102
PRILOG VIII. – Kriteriji i uvjeti kojima se uređuje primjena garancije otplate od treće strane i kriteriji za ocjenu multilateralnih ili regionalnih institucija 112
PRILOG IX. – Kvalitativni opisi kategorija rizika kupca 114
PRILOG X. – Kriteriji i uvjeti kojima se uređuje primjena metoda smanjivanja rizika zemlje i povećanje kreditne sposobnosti kupca 118
PRILOG XI. – Kontrolni popis kriterija kvalitete razvoja 122
PRILOG XII. – Odredbe o komercijalnim referentnim kamatnim stopama (CIRR) 124
PRILOG XIII. – Popis definicija 127

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

1. **Svrha**

a) Glavna je svrha Sporazuma o službeno podupiranim izvoznim kreditima (dalje u tekstu ‚Sporazum') osigurati okvir za pravilnu uporabu službeno podupiranih izvoznih kredita.

b) Sporazumom se nastoje poticati ravnopravni tržišni uvjeti za službenu potporu, kako je navedeno u članku 5. točki a), kako bi se među izvoznicima potaknula konkurencija na temelju kvalitete i cijene izvezene robe i usluga, a ne na temelju najpovoljnijih službeno podupiranih financijskih uvjeta.

2. **Stanje**

Sporazum, razvijen u okviru OECD-a, najprije je stupio na snagu u travnju 1978. na neodređeno vrijeme. Sporazum je džentlmenski dogovor među sudionicama i nije akt OECD-a ([1]) iako prima administrativnu potporu tajništva OECD-a (‚tajništvo').

3. **Sudjelovanje**

Trenutačne su sudionice Sporazuma: Australija, Kanada, Europska unija, Japan, Koreja, Novi Zeland, Norveška, Švicarska, Turska, Ujedinjena Kraljevina i Sjedinjene Američke Države. Trenutačne sudionice mogu pozvati druge članice OECD-a i zemlje koje nisu članice da postanu sudionice.

4. **Podaci dostupni nesudionicama**

a) Sudionice se obvezuju dijeliti podatke s nesudionicama koji se odnose na obavijesti povezane sa službenom potporom kako je određeno člankom 5. točkom a).

b) Sudionica mora, na temelju uzajamnosti, odgovoriti na zahtjev nesudionice u konkurentskoj situaciji o ponuđenim financijskim uvjetima njezine službene potpore, jednako kao što bi odgovorila na zahtjev sudionice.

5. **Područje primjene**

Sporazum se primjenjuje na sve službene potpore koje pruža vlada ili koje se pružaju u njezino ime za izvoz roba i/ili usluga s rokom otplate od dvije godine ili više, uključujući financijski leasing.

a) Službena potpora pruža se u različitim oblicima:

1) garancija ili osiguranje za izvozne kredite (čisto pokriće);

2) službene financijske potpore:

— izravan kredit/financiranje i refinanciranje; ili

— subvencioniranje kamatne stope;

3) sve kombinacije gore navedenog.

b) Sporazum se primjenjuje na vezanu pomoć. Postupci iz poglavlja IV. primjenjuju se i na nevezanu pomoć povezanu s trgovinom.

c) Sporazum se ne primjenjuje na izvoz vojne opreme i poljoprivrednih sirovina.

d) Službene se potpore ne pružaju ako postoje jasni dokazi da je ugovor sklopljen s kupcem u zemlji koja nije konačno odredište te robe, prvenstveno s ciljem stjecanja povoljnijih uvjeta otplate.

([1]) Kako je utvrđeno u članku 5. Konvencije OECD-a.

6. **Zabrane u pogledu potpore na temelju sporazuma**

Sudionice ne pružaju službenu potporu za izvozne kredite ili vezanu pomoć za:

a) izvoz novih postrojenja za proizvodnju električne energije iz ugljena ili njihovih dijelova, što obuhvaća sve komponente, opremu, materijale i usluge (uključujući osposobljavanje osoblja) izravno potrebne za izgradnju i puštanje u rad takvih elektrana. Dodavanje nove jedinice za proizvodnju električne energije iz ugljena postojećoj elektrani smatra se novom elektranom na ugljen;

b) izvoznu isporuku opreme za postojeće elektrane na ugljen, osim ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

   i. svrha je isporučene opreme smanjenje onečišćenja zraka, smanjenje onečišćenja vode ili smanjenje emisija CO_2;

   ii. isporučenom opremom ne dovodi se ni do produljenja korisnog vijeka rada elektrane ni do povećanja njezina kapaciteta;

c) zabrane iz točaka (a) i (b) ne primjenjuju se na elektrane na ugljen koje imaju djelotvorna postrojenja za hvatanje, upotrebu i skladištenje ugljika ni na nadogradnju postojećih elektrana na ugljen radi ugradnje takvih postrojenja, kako je predviđeno u okviru razreda projekata B vrste 1. iz Dodatka I. Prilogu I.;

d) sudionice pristaju na to da se, na zahtjev određene sudionice i za potrebe iznimaka iz točaka (a) i (b), provede revizija tehnologija za smanjenje emisija CO2 koje nisu tehnologije za hvatanje, upotrebu i skladištenje ugljika, a koje bi se mogle razviti u budućnosti. Uključivanje bilo kakve buduće iznimke temelji se na odluci sudionica postignutoj konsenzusom;

e) odredbe utvrđene u točkama od (a) do (d) preispituju se najkasnije do 31. prosinca 2022. kako bi se doprinijelo zajedničkom cilju suočavanja s klimatskim promjenama, pri čemu se uzimaju u obzir:

   i. najnovija izvješća o znanosti o klimi i posljedice na globalne odluke o ulaganjima u infrastrukturu radi zadržavanja povećanja globalne prosječne temperature na razini znatno nižoj od 2 Celzijeva stupnja iznad predindustrijskih razina te poduzimanja aktivnosti kako bi se povećanje te temperature ograničilo na 1,5 Celzijevih stupnjeva iznad predindustrijskih razina;

   ii. službeno podupirani izvozni krediti ili potpora u obliku vezane pomoći drugim projektima povezanima s ugljenom;

   iii. dostupnost tehnologije za hvatanje, upotrebu i skladištenje ugljika i

   iv. dostupnost tehnologija za smanjenje emisija CO_2 koje nisu tehnologije za hvatanje, upotrebu i skladištenje ugljika.

7. **Sektorski dogovori**

a) Sljedeći su sektorski dogovori dio Sporazuma:

   — Klimatske promjene (Prilog I.),

   — Nuklearne elektrane (Prilog II.),

   — Civilni zrakoplovi (Prilog III.),

   — Brodovi (Prilog IV.).

b) Sudionica sektorskog dogovora iz Priloga I., II. ili IV. može primijeniti odgovarajuće odredbe na službene potpore za izvoz roba i/ili usluga koje su obuhvaćene odgovarajućim sektorskim dogovorima. Za priloge I. ili II., ako sektorski dogovor ne sadržava odredbu koja odgovara nekoj odredbi Sporazuma, sudionica tog sektorskog dogovora primjenjuje odredbu Sporazuma.

c) Za izvoz roba i/ili usluga obuhvaćenih Prilogom III. sudionice koje su sudionice i tog sektorskog dogovora primjenjuju odredbe tog sektorskog dogovora.

8. **Povlačenje**

Sudionica se može povući tako da tajništvu pošalje pisanu obavijest trenutačnom komunikacijom, npr. upotrebom sustava elektroničke pošte koji tajništvo održava radi olakšavanja komunikacije među sudionicama i tajništvom. Povlačenje stupa na snagu 180 kalendarskih dana nakon što je tajništvo primilo obavijest.

9. **Praćenje**

Tajništvo prati provedbu Sporazuma.

POGLAVLJE II.

FINANCIJSKI UVJETI ZA IZVOZNE KREDITE

Financijski uvjeti za izvozne kredite obuhvaćaju sve odredbe navedene u ovom poglavlju koje se zajedno čitaju. U Sporazumu su navedena ograničenja uvjeta koji se mogu službeno poduprijeti. Sudionice prihvaćaju da se na određene trgovačke ili industrijske sektore tradicionalno primjenjuju restriktivniji financijski uvjeti od onih predviđenih Sporazumom. Sudionice i dalje poštuju te uobičajene financijske uvjete, a posebno načelo po kojemu rokovi otplate ne premašuju vijek trajanja robe ili usluga.

10. **Razvrstavanje zemalja s obzirom na potporu za lokalne troškove**

a) Zemlje kategorije I. zemlje su OECD-a s visokim dohotkom ([2]). Sve ostale zemlje pripadaju kategoriji II.

b) Kod razvrstavanja zemalja primjenjuju se sljedeći operativni kriteriji i postupci:

1) razvrstavanje za potrebe Sporazuma određeno je BND-om po stanovniku kako ga izračunava Svjetska banka u svrhu njezina razvrstavanja zemalja koje se zadužuju;

2) u slučajevima u kojima Svjetska banka nema dovoljno informacija za objavljivanje podataka BDP-a po stanovniku, Svjetska banka procjenjuje ima li zemlja u pitanju BDP po stanovniku koji je ispod ili iznad trenutačnog praga. Zemlja se razvrstava u skladu s procjenom osim ako se sudionice odluče za drugačiji pristup;

3) ako je zemlja ponovno razvrstana u skladu s člankom 10. točkom a), ponovno razvrstavanje stupit će na snagu dva tjedna nakon što tajništvo svim sudionicama dostavi zaključke donesene na temelju navedenih podataka Svjetske banke;

4) ako Svjetska banka revidira brojke, te se revizije ne uzimaju u obzir u odnosu na Sporazum. Usprkos tome, razvrstavanje zemlje može se promijeniti s pomoću pojedinačnog posebnog dogovora pri čemu sudionice povoljno razmatraju promjenu potrebnu zbog pogrešaka i propusta povezanih s brojkama naknadno uočenih u istoj kalendarskoj godini u kojoj ih je tajništvo prvotno iznijelo.

c) Zemlja će promijeniti kategoriju tek nakon što njezina kategorija prema Svjetskoj banci ostane nepromijenjena dvije godine zaredom.

11. **Predujam, maksimalna službena potpora i lokalni troškovi**

a) Sudionice od kupaca robe i usluga koji su predmet službene potpore zahtijevaju plaćanje predujma od najmanje 15 % vrijednosti izvoznog ugovora na datum ili prije datuma početka roka otplate kredita kako je navedeno u Prilogu XIII. Radi ocjene predujma vrijednost izvoznog ugovora može se proporcionalno smanjiti ako transakcija uključuje robu i usluge iz treće zemlje koje nemaju službenu potporu. Dopušteno je financiranje/osiguranje 100 % premije. Premija može i ne mora biti uključena u vrijednost izvoznog ugovora. Zadržana plaćanja izvršena nakon datuma početka roka otplate kredita ne smatraju se predujmom u ovom kontekstu.

([2]) Prema kategorizaciji Svjetske banke s obzirom na BND po stanovniku koja se provodi jednom godišnje.

b) Službena potpora za takav predujam može biti samo u obliku osiguranja od uobičajenih rizika prije kredita ili garancije za takve rizike.

c) Osim kako je predviđeno u točkama b) i d), sudionice ne pružaju službenu potporu u iznosu od više od 85 % vrijednosti izvoznog ugovora, uključujući opskrbu treće zemlje, no isključujući lokalne troškove.

d) Sudionice mogu pružati službenu potporu za lokalne troškove pod sljedećim uvjetima:

1) najviši iznos službene potpore za lokalne troškove nije viši od:

— za zemlje kategorije I. 40 % vrijednosti izvoznog ugovora,

— za zemlje kategorije II. 50 % vrijednosti izvoznog ugovora,

2) službena potpora za lokalne troškove ne pruža se pod povoljnijim/manje restriktivnim uvjetima od uvjeta koji dogovoreni za povezani izvoz;

3) ako je službena potpora za lokalne troškove viša od 15 % vrijednosti izvoznog ugovora, za takvu se potporu zahtijeva prethodna obavijest u skladu s člankom 44., u kojoj se navodi vrsta podupiranih lokalnih troškova.

12. **Maksimalni rokovi otplate**

a) Rok otplate ne premašuje vijek trajanja izvezene robe i usluga ili, prema potrebi, vijek trajanja projekta u koji se roba i usluge izvoze.

b) Neovisno o članku 12. točki a), maksimalni rok otplate iznosi 15 godina.

c) Neovisno o članku 12. točki b), maksimalni rok otplate za bilo koju elektranu ([3]) koja ne ispunjava uvjete za potporu na temelju priloga I. ili II. iznosi 12 godina.

d) Sudionica izdaje prethodnu obavijest u skladu s člankom 44. ako će se pružati službena potpora za bilo koju transakciju s rokom otplate duljim od deset godina i čija je vrijednost kredita 10 milijuna SDR-a ili više.

13. **Otplata glavnice i plaćanje kamata**

a) Iznos glavnice izvoznog kredita obično se otplaćuje u jednakim i redovitim obrocima ili, ako je to primjenjivo (npr. ako se potpora pruža za transakcije najma ili za izvoz samostalnih strojeva ili opreme), jednakim obrocima otplate glavnice i kamata zajedno.

b) Glavnica se otplaćuje najmanje jednom godišnje, a prvi se obrok glavnice uplaćuje najkasnije godinu dana od datuma početka roka otplate kredita.

c) Kamate se plaćaju najmanje svakih šest mjeseci, a prva se kamata uplaćuje najkasnije šest mjeseci od datuma početka roka otplate kredita. U slučaju godišnje otplate glavnice, kamate se plaćaju najmanje svakih dvanaest mjeseci, a prva se kamata uplaćuje najkasnije dvanaest mjeseci od datuma početka roka otplate kredita.

d) Kamate dospjele nakon datuma početka roka otplate kredita ne kapitaliziraju se.

([3]) Za potrebe Sporazuma pojam ‚nuklearna elektrana' obuhvaća čitave okolišno održive elektrane ili njihove dijelove, što obuhvaća sve komponente, opremu, materijale i usluge (uključujući osposobljavanje osoblja) izravno potrebne za izgradnju i puštanje u rad postrojenja. Time nisu obuhvaćene stavke za koje je obično odgovoran kupac, osobito troškovi povezani s razvojem zemljišta, cestama, građevinskim naseljima, energetskim vodovima te ranžirnom postajom i vodovodnom mrežom izvan granica zemljišta elektrane, ali i troškovi nastali u zemlji kupca radi dobivanja službenog odobrenja (npr. lokacijske dozvole, građevinske dozvole, dozvole za punjenje goriva).

e) Ako je to opravdano neravnotežom između vremenske raspodjele sredstava dostupnih dužniku i načina servisiranja duga dopuštenog u skladu s parametrima utvrđenima u točkama a) i b), ili ako raspored amortizacije na odgovara slobodnom novčanom toku dužnika ili projekta, izvozni krediti mogu se odobriti uz sljedeća ograničenja:

1) niti jedna otplata glavnice ili niz uplata u šestomjesečnom razdoblju koje se odnose na glavnicu ne premašuju 30 % glavnice kredita;

2) prvi obrok glavnice uplaćuje se najkasnije 24 mjeseca od datuma početka roka otplate kredita;

3) najviši ponderirani prosjek razdoblja otplate veći je od 65 % roka otplate transakcije ili šest godina.

f) Sudionica izdaje prethodnu obavijest u skladu s člankom 44. ako će se pružati službena potpora u skladu s člankom 13. točkom (e) za bilo koju transakciju čija je vrijednost kredita 10 milijuna posebnih prava vučenja (SDR) ili više. U takvim obavijestima sudionice, među ostalim, navode:

1) detaljne informacije o podržanom načinu otplate i objašnjenje razloga zbog kojih postoji neravnoteža između vremenske raspodjele sredstava dostupnih dužniku i načina servisiranja duga dopuštenog u skladu s člankom 13. točkama a) i b); i

2) za transakcije s načinom otplate koji ne odgovara slobodnom novčanom toku, detaljno i odgovarajuće obrazloženje načina otplate.

14. **Kamatne stope, premijske stope i ostale naknade**

a) Kamata isključuje:

1) plaćanja u obliku premija ili drugih troškova vezanih uz osiguranje ili garanciju kredita dobavljača ili financijskih kredita;

2) plaćanja u obliku bankarskih naknada ili provizija koje se odnose na izvozni kredit osim godišnjih ili polugodišnjih bankarskih troškova koji su plativi tijekom razdoblja otplate; i

3) zadržane poreze koje je uvela zemlja uvoznica.

b) Ako se službena potpora pruža u obliku izravnih kredita/financiranja ili refinanciranja, premija se može dodati nominalnoj vrijednosti kamatne stope ili može biti odvojeni trošak. Obje se komponente moraju odvojeno prikazati sudionicama.

15. **Razdoblje valjanosti za izvozne kredite**

Financijski uvjeti za pojedinačni izvozni kredit ili kreditnu liniju, osim razdoblja valjanosti za komercijalne referentne kamatne stope (CIRR-ovi) kako je određeno u Prilogu XII., ne utvrđuju se fiksno za razdoblje koje premašuje šest mjeseci prije preuzimanja konačne obveze.

16. **Mjere za izbjegavanje ili smanjenje gubitaka**

Sporazum ne sprečava izvozno-kreditna tijela ili financijske institucije da dogovore manje restriktivne financijske uvjete od onih navedenih u Sporazumu ako se te mjere poduzmu nakon dodjele ugovora (nakon što ugovor o izvoznom kreditu i popratni dokumenti već stupe na snagu) i ako su namijenjeni isključivo izbjegavanju ili smanjenju gubitaka od događaja koji bi mogli uzrokovati neplaćanje ili štetu.

17. **Prilagođavanje**

Uzimajući u obzir međunarodne obveze sudionice i u skladu s namjenom Sporazuma sudionica se može, u skladu s postupcima određenim člankom 41., prilagoditi financijskim uvjetima druge sudionice ili nesudionice. Financijski uvjeti navedeni u skladu s ovim člankom smatraju se sukladnima odredbama iz poglavlja I. i II. i, kad je primjenjivo, prilozima I., II., III. i IV.

18. **Najmanje fiksne kamatne stope sa službenom financijskom potporom**

a) Sudionice koje pružaju službenu financijsku potporu za kredite s fiksnom stopom primjenjuju odgovarajuće komercijalne referentne kamatne stope (CIRR-ovi) kao najmanje kamatne stope. CIRR-ovi su kamatne stope utvrđene u skladu sa sljedećim načelima:

1) CIRR-ovi bi trebali predstavljati konačne komercijalne kamatne stope na zajmove na domaćem tržištu predmetne valute;

2) CIRR-ovi bi trebali odgovarati stopi za prvorazredne domaće korisnike kredita;

3) CIRR-ovi bi se trebali temeljiti na troškovima financiranja s fiksnom kamatnom stopom;

4) CIRR-ovi ne bi trebali narušavati domaće konkurentske uvjete; i

5) CIRR-ovi bi trebali odgovarati stopi dostupnoj prvorazrednim stranim korisnicima kredita.

b) Pružanje službene financijske potpore ne smije izravnati ili nadoknaditi, djelomično ili u cijelosti, odgovarajuću premiju kreditnog rizika koju valja naplatiti za rizik od neotplaćivanja u skladu s odredbama članka 20.

19. **Utvrđivanje i primjena CIRR-ova**

CIRR za službenu financijsku potporu pruženu na temelju Sporazuma i svih njegovih priloga, osim Sektorskog dogovora o izvoznim kreditima za civilne zrakoplove (Prilog III.) i Sektorskog dogovora o izvoznim kreditima za brodove (Prilog IV.), utvrđuje se i primjenjuje u skladu s odredbama Priloga XII.

20. **Premija za kreditni rizik**

Osim kamata sudionice naplaćuju i premije da bi pokrile rizik od neotplaćivanja izvoznih kredita. Premijske stope koje naplaćuju sudionice temelje se na riziku i usklađene su te ne smiju biti nedostatne za pokriće dugoročnih operativnih troškova i gubitaka.

21. **Minimalne premijske stope za kreditni rizik**

Sudionice naplaćuju barem primjenjivu minimalnu premijsku stopu (MPR) za kreditni rizik.

a) Primjenjiva minimalna premijska stopa određuje se na temelju sljedećih čimbenika:

— primjenjivog razvrstavanja zemalja prema riziku,

— vremena rizika (odnosno horizonta rizika ili HOR-a),

— izabrane dužnikove kategorije rizika kupca,

— postotka pokrića političkog i komercijalnog rizika i kvalitete proizvoda službenog izvoznog kredita koji se pruža,

— svih primijenjenih metoda smanjivanja rizika zemlje, i

— svih primijenjenih povećanja kreditne sposobnosti kupca.

b) Minimalne premijske stope izražene su u postocima vrijednosti glavnice kredita kao da su premije u cijelosti naplaćene na datum povlačenja prve tranše kredita. U Prilogu VII. nalaze se upute za izračun minimalne premijske stope, uključujući i matematičku formulu.

c) Bez obzira na odredišnu zemlju, premijske stope koje sudionice naplaćuju za transakcije koje podliježu primjeni usporednih tržišnih vrijednosti, tj. transakcije koje uključuju krajnje dužnike/jamce (tj. subjekte povezane s kreditnim rizikom) u zemljama kategorije 0, zemljama OECD-a s visokim dohotkom i zemljama europodručja s visokim dohotkom ([4]) ili koje uključuju multilateralnu ili regionalnu instituciju za koju se sudionice slažu da je općenito izuzeta od monetarnog nadzora i propisa o transferima zemlje u kojoj se nalazi ([5]) određuju se zasebno za svaki pojedini slučaj. Da bi se osiguralo da se premijskim stopama za transakcije s dužnicima i, ako je potrebno, jamcima, u takvim zemljama ne snižavaju cijene na privatnom tržištu, sudionice se pridržavaju sljedećih postupaka, koristeći se dogovorenim načinima za prenošenje relevantnih usporednih vrijednosti cijena u premijske stope:

1) Ako sudionica pruža službenu potporu kao dio paketa sindiciranog kredita koji je strukturiran kao transakcija osigurana imovinom ([6]) ili transakcija projektnog financiranja ([7]) tada vrijedi sljedeće:

— ukupni troškovi dijela izravnog kreditiranja nisu manji od ukupnih troškova koje na komercijalnom tržištu naplaćuju sudionice u konzorciju,

— naplaćena premija za čisto pokriće nije manja od iznosa pretvorenog u ekvivalent iznosa premijske stope koji naplaćuju sudionice na komercijalnom tržištu ni manja od primjenjive stope minimalne aktuarske premije, i

— sudionica koja primjenjuje minimalnu premijsku stopu na temelju paketa sindiciranog kredita daje prethodnu obavijest u skladu s člankom 44.

Da bi se nešto smatralo paketom sindiciranog kredita, moraju biti ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

— najmanje 25 % konzorcija čine krediti/garancije na komercijalnom tržištu, bez bilateralne ili multilateralne potpore (npr. agencija za izvozne kredite, razvojna financijska institucija, međunarodna financijska institucija ili multilateralna razvojna banka) ([8]), pri čemu sve stranke koje financiraju imaju ista prava u pogledu svih financijskih uvjeta, uključujući paket osiguranja, i

— financijski uvjeti transakcije potpuno su u skladu sa Sporazumom kako je izmijenjen odredbama o određivanju cijena na temelju usporednih tržišnih vrijednosti u transakcijama sindiciranih kredita/garancija.

([4]) Status zemlje u smislu: 1. radi li se o zemlji s visokim dohotkom (prema kategorizaciji koju utvrđuje Svjetska banka na godišnjoj razini s obzirom na BND po stanovniku), 2. članstva u OECD-u i 3. je li članica europodručja, revidira se na godišnjoj razini. Označavanje zemlje u skladu s člankom 21. točkom c) kao zemlje OECD-a s visokim dohotkom ili zemlje europodručja s visokim dohotkom i uklanjanje takve oznake stupa na snagu tek nakon što je razvrstavanje zemlje prema dohotku (visoki dohodak ili nešto drugo) ostalo nepromijenjeno dvije godine zaredom. Promjena oznake zemlje kao zemlje OECD-a s visokim dohotkom ili zemlje europodručja s visokim dohotkom i uklanjanje te oznake povezano s promjenom u pogledu članstva u OECD-u ili sudjelovanja u europodručju stupa na snagu odmah u trenutku godišnje revizije statusa zemlje.

([5]) Ocjena toga je li određena multilateralna ili regionalna institucija općenito izuzeta od monetarnog nadzora i propisa o transferima zemlje u kojoj se nalazi donosi se na temelju kriterija iz Priloga VIII. Sudionice vode popis institucija za koje se smatra da ispunjavaju te kriterije i stoga podliježu premijskim stopama za transakcije koje podliježu primjeni usporednih tržišnih vrijednosti.

([6]) Da bi se transakcija smatrala transakcijom osiguranom imovinom, mora postojati osiguranje potraživanja prvenstvenog reda na imovini koja se financira, a u slučaju najma prijenos prava i/ili osiguranje potraživanja prvenstvenog reda u vezi s plaćanjem najma.

([7]) Da bi se smatrala transakcijom projektnog financiranja, transakcija mora uključivati izvoz robe ili usluga neovisnom (pravno i gospodarski) projektnom društvu pri čemu 1. davatelj kredita smatra da su novčani tokovi i prihodi projektnog društva izvor sredstava iz kojih će se otplaćivati kredit i 2. davatelj kredita smatra imovinu projektnog društva kolateralom za kredit.

([8]) Taj dio kriterija od 25 % može se ispuniti ako dio transakcije koji se odnosi na bezgotovinsko plaćanje i obuhvaća jednu banku koja prima pokriće agencije za izvozne kredite uključuje nepokriveni dio od najmanje 25 %. Takve transakcije moraju ispunjavati sve ostale kriterije iz podstavka 1., uključujući odredbe o istim pravima iz ove alineje.

2) Sljedeći se postupci primjenjuju na sve ostale transakcije koje podliježu primjeni usporednih tržišnih vrijednosti:

— uzimajući u obzir dostupnost tržišnih informacija i obilježja glavne transakcije, sudionice utvrđuju premijsku stopu koja će se primjenjivati usporedbom s jednom ili više tržišnih usporednih vrijednosti iz Priloga VIII, uz izbor onih usporednih vrijednosti koje smatraju najprikladnijima za konkretnu transakciju,

— ne dovodeći u pitanje prethodni stavak sudionice ne smiju naplaćivati premijsku stopu koja je manja od odgovarajuće premije utvrđene modelom usporedne tržišne vrijednosti tijekom ciklusa (TCMB), koji se temelji na razvrstavanju rizika i ukupnom trajanju transakcije (WAL – ponderirano prosječno trajanje cijele transakcije), osim ako se tržišna usporedna vrijednost izvodi iz (i) specifičnih obveznica ili obveznica povezanog subjekta na sekundarnom tržištu ili (ii) specifičnih kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza ili kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza povezanog subjekta. Sudionica koja naplaćuje premijsku stopu nižu od odgovarajuće premije utvrđene modelom TCMB-a na temelju rejtinga akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga ([9]) specifične tržišne usporedne vrijednosti ([10]), izdaje prethodnu obavijest u skladu s člankom 44. Međutim, naplaćena premija ne smije biti manja od odgovarajuće minimalne aktuarske premije,

— određivanjem premijske stope sudionica određuje rejting rizika za krajnjeg dužnika/jamca, uključujući i onda kada dužnika/jamca ocjenjuje akreditirana agencija za utvrđivanje kreditnog rejtinga. Sudionica može odrediti rejting koji je za stupanj bolji (na ljestvici akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga) od onoga koji je predvidjela akreditirana agencija za utvrđivanje kreditnog rejtinga. Ako nema rejtinga akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga, razvrstavanje prema riziku ne smije premašivati (biti povoljnije od) rejting akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga države sjedišta dužnika/jamca za više od dva stupnja. Sudionice moraju izdati prethodnu obavijest u skladu s člankom 44. u sljedećim slučajevima:

— ako sudionica razvrsta dužnika/jamca kao boljeg od najboljeg rejtinga akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga, ili

— ako nema rejtinga akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga, a sudionica razvrsta transakciju kao CC2 ili bolju, ili kao kreditni rejting jednak AAA do A–, ili jednak ili povoljniji od najboljeg rejtinga akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga države sjedišta dužnika/jamca.

d) Zemlje ‚najvišeg rizika' u kategoriji 7., u načelu, podliježu premijskim stopama koje premašuju minimalne premijske stope utvrđene za tu kategoriju. Te premijske stope utvrđuju sudionice koje pružaju službenu potporu.

e) Pri izračunu minimalne premijske stope za neku transakciju primjenjuje se razvrstavanje zemalja prema riziku primjenjivo u zemlji dužnika, dok se kod razvrstavanja kupaca prema riziku primjenjuje razvrstavanje dužnika ([11]), osim ako treća strana, koja je kreditno sposobna u odnosu na veličinu zajamčenog duga, ponudi osiguranje u obliku neopozive, bezuvjetne, pravno valjane i provedive garancije na poziv za obveze otplate ukupnog duga za cijelo trajanje kredita. U slučaju garancije treće strane sudionica se može odlučiti za primjenu razvrstavanja zemalja prema riziku važećeg u zemlji jamca i jamčeve kategorije rizika kupca ([12]).

([9]) Ako je dužnika/jamca ocijenilo više akreditiranih agencija za utvrđivanje kreditnog rejtinga, rejting agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga najbolji je dostupni rejting u stranoj valuti na nadređenoj neosiguranoj osnovi za dužnika (ili jamca). Tajništvo sastavlja i vodi popis takvih akreditiranih agencija za utvrđivanje kreditnog rejtinga.

([10]) U slučaju da relevantno specifično tijelo za određivanje tržišnih cijena nije ocijenila akreditirana agencija za utvrđivanje kreditnog rejtinga, tržišne cijene koje proizlaze iz toga smatraju se nižima od odgovarajuće stope TCMB-a i podliježu prethodnoj obavijesti u skladu s člankom 44.

([11]) Na premijske stope koje se naplaćuju za transakcije s garancijom treće strane koju dostavlja dužnik u zemlji kategorije 0, zemlji OECD-a s visokim dohotkom i zemlji europodručja s visokim dohotkom ili multilateralna ili regionalna institucija za koju se smatra da ispunjava kriterije iz Priloga VIII. primjenjuju se zahtjevi utvrđeni u članku 21. točki c).

([12]) U slučaju garancije treće strane razvrstavanje zemalja prema riziku i kategorija rizika kupca koji se primjenjuju moraju biti povezani s istim subjektom, tj. ili s dužnikom ili s jamcem.

f) Kriteriji i uvjeti koji se odnose na primjenu garancije treće strane u skladu sa situacijama opisanima u točki (e) utvrđeni su u Prilogu VIII.

g) Konvencija HOR korištena za izračun minimalne premijske stope jedna je polovina razdoblja korištenja uz cijelo razdoblje otplate i njome se predviđa način redovne otplate izvoznog kredita, odnosno otplata u jednakim polugodišnjim obrocima glavnice uz obračunanu kamatu šest mjeseci od datuma početka roka otplate kredita. Za izvozne kredite s neuobičajenim načinima otplate istovjetno razdoblje otplate (izraženo u jednakim, polugodišnjim obrocima) izračunava se s pomoću sljedeće formule: istovjetno razdoblje otplate = (ponderirano prosječno razdoblje otplate –0,25)/0,5.

h) Ako se sudionica odluči za primjenu minimalne premijske stope povezane s trećom stranom iz zemlje koja nije ista kao i dužnikova, daje prethodnu obavijest u skladu s člankom 43.

22. **Razvrstavanje zemalja prema riziku**

Osim zemalja OECD-a s visokim dohotkom i zemalja europodručja s visokim dohotkom zemlje se razvrstavaju u skladu s vjerojatnosti otplaćivanja svojih vanjskih dugova (tj. kreditnim rizikom zemlje).

a) Pet elemenata kreditnog rizika zemlje jesu:

— opći moratorij na otplate koji je proglasila vlada dužnika/jamca ili agencija zemlje preko koje se izvršava otplata,

— politički događaji i/ili gospodarske poteškoće do kojih dolazi izvan zemlje sudionice koja izdaje obavijest ili zakonodavne/administrativne mjere poduzete izvan zemlje sudionice koja izdaje obavijest koje sprečavaju ili odgađaju prijenos sredstava plaćenih u vezi s kreditom,

— pravne odredbe koje je donijela zemlja dužnika/jamca kojima se otplate izvršene u lokalnoj valuti proglašavaju valjanim podmirenjem duga, neovisno o tome što, kao posljedica fluktuacija tečaja, takve otplate, nakon što se pretvore u valutu kredita, više ne pokrivaju iznos duga na datum prijenosa sredstava,

— sve ostale mjere ili odluke vlade strane zemlje koje sprečavaju otplatu u vezi kredita, i

— slučajevi više sile do kojih dolazi izvan zemlje sudionice koja izdaje obavijest, odnosno rat (uključujući građanski rat), izvlaštenje, revolucija, pobuna, građanski nemiri, cikloni, poplave, potresi, erupcije, plimni valovi i nuklearne katastrofe.

b) Zemlje su razvrstane u jednu od osam kategorija rizika zemlje (0 – 7). Minimalne premijske stope utvrđene su za kategorije od 1 do 7, no ne i za kategoriju 0 jer je razina rizika zemalja u toj kategoriji zanemariva. Kreditni rizik povezan s transakcijama u zemljama kategorije 0 najvećim se dijelom odnosi na rizik dužnika/jamca.

c) Razvrstavanje zemalja ([13]) obavlja se na temelju metodologije razvrstavanja zemalja prema riziku koja se sastoji od:

— modela ocjene rizika zemlje (model), s pomoću kojega se dobiva kvantitativna ocjena kreditnog rizika zemlje koja se za svaku zemlju temelji na tri skupine pokazatelja rizika: iskustvu s plaćanjima sudionica, financijskoj situaciji i gospodarskoj situaciji. Metodologija modela sastoji se od različitih koraka, uključujući ocjenu tri skupine pokazatelja rizika, te kombinaciju i fleksibilno prosječno ponderiranje skupina pokazatelja rizika,

— kvalitativne ocjene rezultata modela, koja se razmatra za svaku zemlju posebno da bi se integrirali politički rizik i/ili ostali čimbenici rizika koji modelom nisu u potpunosti ili djelomično uzeti u obzir. Ako je potrebno, to bi moglo dovesti do prilagodbe ocjene kvantitativnog modela koja odražava konačnu ocjenu kreditnog rizika zemlje.

d) Razvrstavanje zemalja prema riziku neprekidno se prati i revidira najmanje jednom godišnje, a tajništvo odmah obavješćuje o promjenama do kojih dolazi zbog metodologije razvrstavanja zemalja prema riziku. Ako se zemlja ponovno razvrsta u nižu ili višu kategoriju rizika zemlje, sudionice najkasnije pet radnih dana od obavijesti tajništva o ponovnom razvrstavanju naplaćuju premijske stope u skladu s ili iznad minimalnih premijskih stopa povezanih s novom kategorijom rizika zemlje.

e) Razvrstanost zemalja prema riziku objavljuje tajništvo.

23. **Ocjena rizika države**

a) Za sve zemlje razvrstane prema metodologiji razvrstavanja zemalja prema riziku u skladu s člankom 22. točkom d) rizik države ocjenjuje se da bi se iznimno utvrdili sljedeći državni korisnici kredita:

— koji nisu dužnici s najnižim rizikom u zemlji, i

— čiji je kreditni rizik znatno viši od rizika zemlje.

b) Državni korisnici kredita koji ispunjavaju navedene kriterije iz točke a) utvrđuju se prema metodologiji ocjenjivanja rizika ulaganja u zemlju koju su razvile i s kojom su se suglasile sudionice.

c) Popis državnih korisnika kredita za koje je utvrđeno da ispunjavaju kriterije iz točke a) neprekidno se prati i revidira najmanje jedanput godišnje, a tajništvo odmah obavješćuje o promjenama nastalima zbog metodologije ocjene rizika države.

d) Popis državnih korisnika kredita iz točke b) objavljuje tajništvo.

([13]) Iz administrativnih razloga neke zemlje koje ispunjuju uvjete za razvrstavanje u jednu od osam kategorija rizika zemlje ne smiju biti razvrstane ako općenito ne primaju službeno podupirane izvozne kredite. Na takve nerazvrstane zemlje sudionice mogu primijeniti razvrstavanje zemlje prema riziku koje smatraju primjerenim.

24. **Razvrstavanje kupaca prema riziku**

Dužnici i, ako je potrebno, jamci u zemljama razvrstanima u kategorije rizika zemalja 1 – 7 razvrstani su u jednu od kategorija rizika kupaca koje su utvrđene u odnosu na zemlju dužnika/jamca ([14]). Matica kategorija rizika kupca u koje će se razvrstati dužnici i jamci nalazi se u Prilogu VI. Kvalitativni opisi kategorija rizika kupca nalaze se u Prilogu IX.

a) Razvrstavanja kupaca prema riziku temelje se na nadređenom neosiguranom kreditnom rejtingu dužnika/jamca koji je utvrdila sudionica.

b) Bez obzira na prethodno navedenu točku a), transakcije projektnog financiranja (kako su definirane u bilješci 7.) i transakcije u kreditnoj vrijednosti od pet milijuna posebnih prava vučenja (SDR) ili manje mogu se razvrstavati prema pojedinačnim slučajevima, tj. nakon primjene bilo kakvih povećanja kreditne sposobnosti kupca. takve transakcije, međutim, bez obzira na njihovo razvrstavanje, nisu podobne za bilo kakav popust za primjenu povećanja kreditne sposobnosti kupca.

c) Državni dužnici i jamci razvrstavaju se u kategoriju rizika kupca SOV/CC0.

d) Dužnici i jamci koji nisu državni mogu se iznimno razvrstati u kategoriju rizika kupca ‚manje od rizika države' (SOV+) ako ([15]):

— rejting dužnika/jamca u stranoj valuti, koji je odredila akreditirana agencija za utvrđivanje kreditnog rejtinga, bolji je od rejtinga u stranoj valuti (iste agencije) državnih korisnika kredita u njegovoj zemlji, ili

— dužnik/jamac se nalazi u zemlji u kojoj je utvrđeno da je rizik države znatno veći od rizika zemlje.

e) Sudionice daju prethodnu obavijest u skladu s člankom 44. za sljedeće transakcije:

— s nedržavnim dužnikom/jamcem u kojoj je naplaćena premija niža od premije utvrđene kategorijom rizika kupca CC1, tj. CC0 ili SOV+,

— s nedržavnim dužnikom/jamcem, u kojoj sudionica procjenjuje rizik kupca za nedržavnog dužnika/jamca kojega je ocijenila akreditirana agencija za utvrđivanje kreditnog rejtinga, a procijenjeni rizik kupca bolji je od rejtinga akreditirane agencije ([16]).

f) U slučaju nadmetanja za određenu transakciju, pri čemu su sudionice koje u njemu sudjeluju svrstale dužnika/jamca u različite kategorije rizika kupca, sudionice koje se nadmeću nastojat će se usuglasiti oko jednakog razvrstavanja rizika kupca. Ako nije postignut dogovor oko zajedničkog razvrstavanja, sudionicama koje su razvrstale dužnika/jamca u više razvrstavanje rizika kupca nije zabranjena primjena nižeg razvrstavanja rizika kupca.

25. **Postotak i kvaliteta pokrića službenog izvoznog kredita**

Minimalne premijske stope razlikuju se da bi se u obzir uzela različita kvaliteta izvozno-kreditnih proizvoda i postotak pokrića sudionica kako je navedeno u Prilogu VI. Razlikovanje se temelji na perspektivi izvoznika (odnosno neutralizaciji konkurentskog učinka koji je posljedica razlika u kvaliteti proizvoda koji se pružaju izvozniku/financijskoj instituciji).

a) Kvaliteta izvozno-kreditnog proizvoda ovisi o tome je li proizvod osiguranje, garancija ili izravni kredit/financiranje, a u slučaju proizvoda osiguranja o tome je li za pokriće kamata tijekom razdoblja čekanja na odštetu (odnosno razdoblja između datuma dospijeća plaćanja dužnika i datuma na koji osiguravatelj može nadoknaditi troškove izvozniku/financijskoj instituciji) potrebna dodatna naknada.

([14]) Pravila povezana s razvrstavanjem kupaca trebala bi se shvatiti kao da se njima propisuje najpovoljnije razvrstavanje koje se može primijeniti; tako npr. državni kupac može biti svrstan u manje povoljnu kategoriju rizika kupaca.

([15]) Minimalne premijske stope povezane s kategorijom rizika kupca ‚manje od rizika države' (SOV+) za 10 % su niže od minimalnih premijskih stopa u kategoriji ‚rizik države' (CC0).

([16]) Ako je nedržavnog korisnika kredita ocijenilo više od jedne akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga, obavijest je potrebna samo kada je ocjena rizika kupca povoljnija od najpovoljnijih rejtinga agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga.

b) Svi postojeći izvozno-kreditni proizvodi koje nude sudionice razvrstavaju se u jednu od sljedeće tri skupine proizvoda:

— proizvod ispod standarda, odnosno osiguranje bez pokrića kamata tijekom razdoblja čekanja na odštetu i osiguranje s pokrićem kamata tijekom razdoblja čekanja na odštetu uz odgovarajuću dodatnu naknadu na premije,

— standardni proizvod, odnosno osiguranje s pokrićem kamata tijekom razdoblja čekanja na odštetu bez odgovarajuće dodatne naknade na premije i izravnog kredita/financiranja, i

— proizvod iznad standarda, odnosno garancije.

26. **Metode smanjenja rizika zemlje**

a) Sudionice mogu primijeniti sljedeće metode smanjivanja rizika zemlje, čija je konkretna primjena opisana u Prilogu X.:

— struktura budućeg priljeva iz inozemstva zajedno sa založnim računom u inozemstvu

— financiranje u lokalnoj valuti.

b) Sudionica koja primjenjuje minimalnu premijsku stopu u kojoj se odražava metoda smanjenja rizika zemlje daje prethodnu obavijest u skladu s člankom 43.

c) Smanjenje rizika zemlje ne primjenjuje se na transakcije koje podliježu modelu usporednih tržišnih vrijednosti.

27. **Povećanja kreditne sposobnosti kupca**

a) Sudionice mogu primijeniti sljedeća povećanja kreditne sposobnosti kupca, koja omogućuju primjenu faktora povećanja kreditne sposobnosti (CEF) većeg od 0:

— prijenos prihoda ili potraživanja iz ugovora,

— osiguranje na temelju imovine,

— osiguranje iz dugotrajne materijalne imovine,

— založni račun.

b) Definicije povećanja kreditne sposobnosti kupca i najviše vrijednosti faktora povećanja kreditne sposobnosti za dužnike iz kategorija 1 – 7 i dužnike povezane s usporednim tržišnim vrijednostima navedene su u Prilogu X.

c) Povećanja kreditne sposobnosti kupca mogu se koristiti sama ili uz sljedeća ograničenja:

— najviši faktor povećanja kreditne sposobnosti koji se može postići primjenom povećanja kreditne sposobnosti kupca je 0,35 za kategorije transakcija 1 – 7. Kad je riječ o transakcijama koje podliježu primjeni usporednih tržišnih vrijednosti, na minimalnu premijsku stopu dobivenu na temelju usporednih tržišnih vrijednosti može se primijeniti popust od najviše 25 %, ali naplaćena premija ne smije biti niža od primjenjive stope minimalne aktuarske premije,

— ‚osiguranje na temelju imovine' i ‚osiguranje iz dugotrajne materijalne imovine' ne mogu se koristiti zajedno u jednoj transakciji,

— ako je u transakciji kategorije 1 – 7 važeće razvrstavanje zemlje prema riziku poboljšano primjenom ‚strukture budućeg priljeva iz inozemstva zajedno sa založnim računom u inozemstvu', ne mogu se primjenjivati povećanja kreditne sposobnosti kupca.

d) Sudionice izdaju prethodnu obavijest u skladu s člankom 44. za transakcije s nedržavnim dužnikom/jamcem ako povećanja kreditne sposobnosti kupca imaju za rezultat primjenu faktora povećanja kreditne sposobnosti koji je veći od 0 ili kada god se povećanja kreditne sposobnosti kupca upotrebljavaju u transakciji koja podliježe primjeni usporednih tržišnih vrijednosti čiji je rezultat cijena niža od odgovarajuće minimalne premijske stope TCMB-a.

28. **Valjanost minimalnih premijskih stopa za kreditni rizik**

a) Za ocjenu dostatnosti minimalnih premijskih stopa i da bi se, ako je potrebno, omogućile prilagodbe naviše ili naniže, za redovito praćenje i prilagodbu minimalnih premijskih stopa upotrebljavaju se instrumenti za dobivanje povratnih informacija o premijama.

b) Instrumentima za dobivanje povratnih informacija o premijama ocjenjuje se primjerenost minimalnih premijskih stopa u odnosu na stvarna iskustva institucija koje pružaju službene izvozne kredite i na informacije privatnog tržišta o određivanju cijena kreditnog rizika.

POGLAVLJE III.

ODREDBE ZA VEZANU POMOĆ

29. **Opća načela**

a) Sudionice su dogovorile dodatne politike za izvozne kredite i vezanu pomoć. Politike izvoznih kredita trebaju se temeljiti na slobodnom tržišnom natjecanju i slobodnom djelovanju tržišnih sila. S pomoću politika vezane pomoći zemljama, sektorima ili projektima koji imaju ograničen ili nikakav pristup tržišnom financiranju trebaju se osigurati potrebni vanjski izvori. Politikama vezane pomoći treba se osigurati najbolja vrijednost za novac, smanjiti iskrivljavanje tržišta i pridonijeti razvojno učinkovitom korištenju tim izvorima.

b) Odredbe Sporazuma o vezanoj pomoći ne primjenjuju se na programe pomoći multilateralnih ili regionalnih institucija.

c) Navedena načela ne dovode u pitanje stajališta Odbora za razvojnu pomoć (DAC) o kvaliteti vezane i nevezane pomoći.

d) Sudionica može zahtijevati dodatne informacije bitne za status vezanja bilo kojeg oblika pomoći. Ako nije sigurno pripada li određena financijska praksa u područje primjene vezane pomoći navedene u Prilogu XIII., zemlja donatorica dostavlja dokaz da je pomoć zapravo ‚nevezana' u skladu s definicijom u Prilogu XIII.

30. **Oblici vezane pomoći**

Vezana pomoć može biti u obliku:

a) kredita Službene razvojne pomoći (ODA) kako je definirano u Temeljnim načelima DAC-a za povezano financiranje i vezanu i djelomično nevezanu službenu razvojnu pomoć (1987.) (*DAC Guiding Principles for Associated Financing and Tied and Partially Untied Official Development Assistance (1987*));

b) bespovratnih sredstava ODA kako je definirano u Temeljnim načelima DAC-a za povezano financiranje i vezanu i djelomično nevezanu službenu razvojnu pomoć (1987.); i

c) ostalih službenih sredstava (OOF), što uključuje bespovratna sredstva i kredite, ali isključuje službeno podupirane izvozne kredite koji su u skladu sa Sporazumom; ili

d) bilo kojih drugih miješanih oblika, *de iure* ili *de facto*, unutar kontrole donatorice, davatelja ili korisnika kredita, što uključuje dva ili više prethodno navedena oblika i/ili sljedeće financijske komponente:

1) izvozni kredit sa službenom potporom pomoću izravnog kredita/financiranja, refinanciranja, subvencioniranja kamatne stope, garancije ili osiguranja na koje se Sporazum primjenjuje; i

2) ostala sredstva po tržišnim uvjetima ili blizu njih odnosno predujam kupca.

31. **Povezano financiranje**

a) Povezano financiranje može biti u različitim oblicima uključujući miješane kredite, miješano financiranje, zajedničko financiranje, usporedno financiranje ili jednokratne cjelovite transakcije. Glavna su svojstva svih oblika:

— povlaštena komponenta koja je *de iure* i *de facto* povezana s nepovlaštenom komponentom,

— jedan dio ili cijeli financijski paket koji predstavlja vezanu pomoć, i

— povlaštena sredstva dostupna samo ako primatelj prihvati povezanu nepovlaštenu komponentu.

b) ‚Činjenična' (*de facto*) međusobna povezanost ili veza određena je čimbenicima kao što su:

— postojanje neformalnih dogovora između primatelja i tijela donatorice,

— namjera donatorice da olakša prihvatljivost financijskog paketa korištenjem ODA-e,

— učinkovito vezanje cijelog financijskog paketa na nabavu zemlje donatorice,

— vezanje statusa ODA-e i načina raspisivanja natječaja ili ugovaranja svake financijske transakcije, ili

— bilo koja druga praksa koju utvrđuju DAC ili sudionice, a u kojoj postoji de facto veza između dvije ili više financijskih komponenti.

c) Sljedeće prakse ne sprječavaju utvrđivanje ‚činjenične' međusobne povezanosti ili veze:

— podjela ugovora odvojenim obavješćivanjem o komponentama jednog ugovora,

— podjela ugovora koji se financiraju u više faza,

— neobavješćivanje o međuovisnim dijelovima ugovora, i/ili

— neobavješćivanje zato što je dio financijskog paketa nevezan.

32. **Prihvatljivost zemlje za vezanu pomoć**

a) Zemljama čiji je BND po glavi stanovnika, prema podacima Svjetske banke, iznad gornje granice za zemlje nižeg srednjeg dohotka, ne odobrava se vezana pomoć. Svjetska banka ponovno izračunava ovaj prag na godišnjoj razini ([17]). Zemlja će promijeniti kategoriju tek nakon što njezina kategorija prema Svjetskoj banci ostane nepromijenjena dvije godine zaredom.

b) Kod razvrstavanja zemalja primjenjuju se sljedeći operativni kriteriji i postupci:

1) Razvrstavanje za potrebe Sporazuma određeno je BND-om po stanovniku kako ga izračunava Svjetska banka u svrhu njezina razvrstavanja zemalja koje se zadužuju. To razvrstavanje objavljuje tajništvo.

2) U slučajevima u kojima Svjetska banka nema dovoljno informacija za objavljivanje podataka BDP-a po stanovniku, Svjetska banka procjenjuje ima li zemlja u pitanju BDP po stanovniku koji je ispod ili iznad trenutačnog praga. Zemlja se razvrstava u skladu s procjenom osim ako se sudionice odluče za drugačiji pristup.

3) Ako se prihvatljivost zemlje za odobrenje vezane pomoći promijeni u skladu s prethodno navedenom točkom a), ponovno razvrstavanje stupa na snagu dva tjedna nakon što tajništvo svim sudionicama dostavi zaključke donesene na temelju navedenih podataka Svjetske banke. Prije datuma stupanja na snagu ponovnog razvrstavanja ne smije se objaviti nikakvo financiranje vezane pomoći za novu prihvatljivu zemlju, a nakon tog datuma ne smije se objaviti nikakvo financiranje vezane pomoći za zemlju koja je napredovala, osim obavijesti o pojedinačnim transakcijama obuhvaćenim u okviru prethodno potvrđene kreditne linije prije isteka te kreditne linije (najkasnije godinu dana od datuma stupanja na snagu).

([17]) Na temelju godišnje revizije Svjetske banke povezane s razvrstavanjem zemalja za utvrđivanje prihvatljivosti za vezanu pomoć koristit će se prag BND-a po glavi stanovnika. Taj se prag može pronaći na internetskim stranicama OECD-a (https://www.oecd.org/trade/topics/export-credits/arrangement-and-sector-understandings/financing-terms-and-conditions/).

4) Ako Svjetska banka revidira brojke, te se revizije ne uzimaju u obzir u odnosu na Sporazum. Usprkos tome, razvrstavanje zemlje može se promijeniti s pomoću pojedinačnog posebnog dogovora, u skladu s odgovarajućim postupcima u člancima od 54. do 59., pri čemu sudionice povoljno razmatraju promjenu potrebnu zbog pogrešaka i propusta vezanih uz brojke naknadno uočenih tijekom iste kalendarske godine kada ih je tajništvo prvotno iznijelo.

33. **Prihvatljivost projekta**

a) Vezana pomoć ne daje se za javne ili privatne projekte koji bi trebali biti komercijalno održivi u slučaju financiranja po tržišnim uvjetima ili uvjetima Sporazuma.

b) Ključni testovi takve prihvatljivosti za pomoć su sljedeći:

— je li projekt financijski održiv, odnosno ne može li projekt po odgovarajućim cijenama utvrđenima po tržišnim načelima ostvariti novčani tok dovoljan za pokriće operativnih troškova projekta i servisiranje korištenog kapitala, odnosno prvi ključni test; ili

— je li opravdano zaključiti, na temelju komunikacije s ostalim sudionicama, da je financiranje projekta po tržišnim uvjetima ili uvjetima Sporazuma malo vjerojatno, odnosno drugi ključni test. U slučaju projekata većih od 50 milijuna posebnih prava vučenja (SDR), kod razmatranja primjerenosti takve pomoći posebnu će težinu imati očekivana dostupnost financiranja po tržišnim uvjetima ili uvjetima Sporazuma.

c) Namjena je ključnih testova iz točke b) opisati kako se vrednuje projekt da bi se utvrdilo treba li ga financirati takvom vrstom pomoći ili izvoznim kreditima po tržišnim uvjetima ili uvjetima Sporazuma. Očekuje se da će se postupkom savjetovanja iz članaka od 47. do 49. s vremenom steći iskustvo s pomoću kojeg će se i za izvozno-kreditne agencije i za agencije za pomoć preciznije utvrditi *ex ante* smjernice o razlici između dviju kategorija projekata.

d) Svaka sudionica koja želi pružati pomoć za robu i/ili usluge obuhvaćene Sektorskim dogovorom o izvoznim kreditima za brodove mora potvrditi da se tijekom razdoblja otplate brod ne vodi u okviru otvorenog registra i da je dobiveno odgovarajuće jamstvo da krajnji vlasnik ima prebivalište u zemlji primateljici, da nije neoperativno ovisno društvo stranog interesa i da se obvezao da neće prodati brod bez odobrenja svoje vlade.

34. **Minimalna razina povlastica**

Sudionice ne dodjeljuju vezanu pomoć koja ima razinu povlastica manju od 35 % ili 50 % ako je zemlja korisnik najmanje razvijena zemlja (LDC), osim u slučajevima navedenima u nastavku koji su izuzeti od postupaka obavješćivanja navedenih u članku 45. točki a) i članku 46. točki a):

a) tehnička pomoć: vezana pomoć u slučaju kad se komponenta službene razvojne pomoći sastoji isključivo od tehničke suradnje koja iznosi manje od 3 % ukupne vrijednosti transakcije ili jedan milijun posebnih prava vučenja (SDR), što god je niže; i

b) mali projekti: kapitalni projekti od manje od jednog milijuna posebnih prava vučenja (SDR) koji se u potpunosti financiraju u obliku bespovratne razvojne pomoći.

35. **Izuzeća od prihvatljivosti zemlje ili projekta za vezanu pomoć**

a) Odredbe članaka 32. i 33. ne primjenjuju se na vezanu pomoć u slučaju kad razina povlastica iznosi 80 % ili više, osim na vezanu pomoć koja je dio povezanog financijskog paketa, opisanog u članku 31.

b) Odredbe članka 33. ne primjenjuju se na vezanu pomoć čija je vrijednost manja od dva milijuna posebnih prava vučenja (SDR), osim na vezanu pomoć koja je dio povezanog financijskog paketa, opisanog u članku 31.

c) Vezana pomoć za najmanje razvijene zemlje (LCD) prema definiciji Ujedinjenih naroda ne podliježe odredbama članaka 32. i 33.

d) Sudionice pozitivno razmatraju ubrzavanje postupaka vezane pomoći u skladu s posebnim okolnostima:

— nuklearnom ili velikom industrijskom nezgodom koja uzrokuje ozbiljno prekogranično onečišćenje i u slučaju koje sve zahvaćene sudionice žele pružiti vezanu pomoć da bi se uklonili ili smanjili učinci onečišćenja; ili

— postojanje znatnog rizika od takve nezgode, u kojem slučaju sve potencijalno zahvaćene sudionice žele pružiti vezanu pomoć da bi spriječile njezino pojavljivanje.

e) Ne dovodeći u pitanje članke 32. i 33. sudionica može iznimno dodijeliti potporu na jedan od sljedećih načina:

— postupkom pojedinačnog posebnog dogovora kako je navedeno u Prilogu XIII. i opisano u člancima od 54. do 59.; ili

— putem opravdane pomoći, u slučaju potpore znatnog dijela sudionica, kako je navedeno u člancima 47. i 48.; ili

— putem dopisa upućenog glavnom tajniku OECD-a, u skladu s postupcima iz članka 49., za koje sudionice očekuju da će se upotrebljavati u rijetkim i iznimnim slučajevima.

36. **Izračun razine povlastica vezane pomoći**

Razina povlastica vezane pomoći izračunava se s pomoću jednake metode kao za element bespovratnih sredstava koji upotrebljava DAC, osim sljedećeg:

a) diskontna stopa korištena za izračun razine povlastica kredita u određenoj valuti, odnosno diferencirana diskontna stopa (DDR), mijenja se 15. siječnja svake godine i izračunava se kako slijedi ([18]):

— prosjek CIRR-a na osnovi sedmogodišnjeg prinosa državnih obveznica + marža

marža (M) ovisi o roku otplate (R) kako slijedi:

R	M
manje od 15 godina	0,75
15 godina i više, ali manje od 20 godina	1,00
20 godina i više, ali manje od 30 godina	1,15
30 godina i više	1,25

— Za sve valute prosjek CIRR-a na osnovi sedmogodišnjeg prinosa državnih obveza izračunava se na temelju prosjeka mjesečnih stopa valjanih tijekom šest mjeseci između 15. kolovoza prethodne godine i 14. veljače tekuće godine kako je utvrđeno u skladu s odredbama iz Priloga XII. Izračunana stopa, uključujući maržu, zaokružuje se na deset najbližih baznih točaka.

b) Referentni datum za izračun razine povlastica datum je početka roka otplate kredita kako je navedeno u Prilogu XIII.

c) Za potrebe izračuna ukupne razine povlastica povezanog financijskog paketa smatra se da su razine povlastica sljedećih kredita, sredstava i plaćanja jednake nuli:

— izvoznih kredita koji su u skladu sa Sporazumom;

— ostalih sredstava po tržišnim stopama ili blizu njih;

([18]) Budući da su dogovorena nova pravila za CIRR, izračun DDR-a u skladu s pristupom iz članka 36. točke a) privremen je do daljnjih rasprava sudionica.

— ostalih službenih sredstava čija je razina povlastica manja od minimuma dozvoljenog u skladu s člankom 34., osim u slučaju prilagođavanja; i

— predujma kupca.

Plaćanja na datum početka roka otplate kredita ili prije tog datuma koja se ne smatraju predujmom uključuju se u izračun razine povlastica.

d) Diskontna stopa pri prilagođavanju: u slučaju pomoći za prilagođavanje identično prilagođavanje znači prilagođavanje identičnoj razini povlastica koja je ponovno izračunana s diskontnom stopom na snazi u vrijeme prilagođavanja.

e) Lokalni troškovi i nabava treće zemlje uključuju se u izračun razine povlastica samo ako ih financira zemlja donatorica.

f) Ukupna razina povlastica paketa određuje se množenjem nominalne vrijednosti svake komponente paketa s odgovarajućom razinom povlastica svake komponente, uz dodavanje rezultata, i dijeljenjem tog ukupnog broja s ukupnom nominalnom vrijednosti komponenata.

g) Diskontna stopa za odobreni kredit u okviru pomoći stopa je na snazi u vrijeme izdavanja obavijesti. Međutim, u slučajevima trenutačnog izdavanja obavijesti, diskontna je stopa ona na snazi u trenutku određivanja uvjeta kredita u okviru pomoći. Promjena diskontne stope za vrijeme trajanja kredita ne mijenja njegovu razinu povlastica.

h) Ako se promjena valute izvrši prije zaključivanja ugovora, obavijest se revidira. Diskontna stopa korištena za izračun razine povlastica bit će ona primjenjiva na datum revizije. Revizija nije potrebna ako su u izvornoj obavijesti navedeni alternativna valuta i svi potrebni podaci za izračun razine povlastica.

i) Ne dovodeći u pitanje točku g) diskontna stopa korištena za izračun razine povlastica pojedinačnih transakcija pokrenutih u okviru kreditne linije pomoći jest stopa prvobitno proglašena kreditnom linijom.

37. **Razdoblje valjanosti vezane pomoći**

a) Sudionice ne određuju uvjete vezane pomoći duže od dvije godine, bilo da se to odnosi na financiranje pojedinačnih transakcija ili na protokol o pomoći, kreditnu liniju pomoći ili sličan sporazum. U slučaju protokola o pomoći, kreditne linije pomoći ili sličnog sporazuma rok valjanosti počinje na datum njihova potpisivanja, o čemu valja obavijestiti u skladu s člankom 46. O produženju kreditne linije šalje se obavijest kao da se radi o novoj transakciji, uz napomenu da se radi o produženju i da se obnavlja pod uvjetima dopuštenima u vrijeme slanja obavijesti o produženju. U slučaju pojedinačnih transakcija, uključujući one o kojima je poslana obavijest u okviru protokola o pomoći, kreditne linije pomoći ili sličnog sporazuma, rok valjanosti počinje na datum obavješćivanja o obvezi u skladu s člancima 45. ili 46., prema potrebi.

b) Kad zemlja prvi put postane neprihvatljiva za primanje 17-godišnjih kredita Svjetske banke, rok valjanosti postojećeg protokola i novih protokola o vezanoj pomoći i kreditnih linija o kojima je poslana obavijest ograničava se na jednu godinu od datuma mogućeg ponovnog razvrstavanja u skladu s postupcima iz članka 32. točke b).

c) Produženje takvih protokola i kreditnih linija moguće je jedino uz uvjete koji su u skladu s odredbama članaka 32. i 33. Sporazuma nakon:

— ponovnog razvrstavanja zemalja; i

— promjene odredaba Sporazuma.

U tim se okolnostima mogu zadržati postojeći uvjeti bez obzira na promjenu diskontne stope navedene u članku 36.

38. **Prilagođavanje**

Uzimajući u obzir međunarodne obveze sudionice i u skladu s namjenom Sporazuma sudionica se može, u skladu s postupcima određenim člankom 41., prilagoditi financijskim uvjetima druge sudionice ili nesudionice.

POGLAVLJE IV.

POSTUPCI

ODJELJAK 1.

Uobičajeni postupci za izvozne kredite i pomoć povezanu s trgovinom

39. **Obavijesti**

Obavijesti utvrđene postupcima iz Sporazuma sastavljaju se u skladu s podacima navedenima u Prilogu V. te ih uključuju, a kopije se šalju tajništvu.

40. **Informacije o službenoj potpori**

a) Čim se sudionica obveže na službenu potporu, o kojoj je poslala obavijest u skladu s postupcima u člancima od 43. do 46., o tome obavješćuje sve ostale sudionice dodajući referentni broj obavijesti na odgovarajući *ex post* obrazac za izvješćivanje.

b) Pri razmjeni podataka u skladu s člancima od 51. do 53. sudionica obavješćuje ostale sudionice o uvjetima kredita u skladu s kojima namjerava poduprijeti određenu transakciju i može zahtijevati slične podatke od ostalih sudionica.

c) Osim podataka propisanih u Prilogu V. koji se dostavljaju za transakcije koje su prethodno prijavljene na temelju članaka 43. ili 44., sudionice u odgovarajućem *ex post* obrascu za izvješćivanje dostavljaju:

1) za sve podupirane transakcije, podatke povezane sa stvarnim rokom otplate i načinom otplate na *ex post* osnovi, uključujući, među ostalim, sljedeće stavke: 1. trajanje roka otplate; 2. način otplate; 3. učestalost otplata glavnice; 4. učestalost plaćanja kamata; 5. razdoblje između datuma početka roka otplate kredita i prve otplate glavnice te, prema potrebi, 6. ponderirano prosječno trajanje razdoblja otplate; 7. postotak glavnice otplaćene do srednje točke kredita; 8. maksimalnu jednokratnu ratu, 9. objašnjenje neravnoteže između vremenske raspodjele dostupnih sredstava i primijenjenog načina servisiranja duga i 10. detaljno i odgovarajuće obrazloženje načina otplate uz potporu ako način otplate ne odgovara slobodnom novčanom toku;

2) osim toga, za transakcije podupirane na temelju članka 13. točke e) koje nisu prethodno prijavljene, sudionice također dostavljaju:

— objašnjenje razloga zbog kojih postoji neravnoteža između vremenske raspodjele sredstava dostupnih dužniku i načina servisiranja duga dopuštenog u skladu s člankom 13. točkama a) i b), i

— za transakcije s načinom otplate koji ne odgovara slobodnom novčanom toku, detaljno i odgovarajuće obrazloženje načina otplate.

41. **Postupci prilagođavanja**

a) Prije prilagođavanja financijskih uvjeta koje navodno nude sudionica ili nesudionica u skladu s člancima 17. i 38., sudionica ulaže sve razumne napore, uključujući, prema potrebi, upotrebu osobnog savjetovanja opisanog u članku 53., da bi provjerila jesu li ti uvjeti službeno podupirani te postupa u skladu sa sljedećim:

1) Sudionica obavješćuje sve ostale sudionice o uvjetima koje namjerava poduprijeti u skladu s jednakim postupcima obavješćivanja potrebnim za prilagođene uvjete. U slučaju prilagođavanja nesudionici sudionica koja namjerava izvršiti prilagođavanje pridržava se jednakih postupaka obavješćivanja koji bi bili potrebni da je prilagođavanje uvjeta ponudila sudionica.

2) Neovisno o podtočki 1., ako primjenjivi postupak obavješćivanja zahtijeva da se sudionica koja namjerava izvršiti prilagođavanje suzdrži od svoje obveze nakon datuma zaključivanja prikupljanja ponuda, sudionica koja namjerava izvršiti prilagođavanje šalje obavijest o svojoj namjeri što je prije moguće.

3) Ako sudionica koja pokreće postupak ublaži ili povuče svoju namjeru podupiranja uvjeta o kojima je poslala obavijest, o tome odmah obavješćuje sve ostale sudionice.

b) Sudionica koja namjerava ponuditi financijske uvjete jednake onima o kojima je poslana obavijest u skladu s člancima 43. i 44. može isto učiniti nakon isteka ondje navedenog razdoblja čekanja. Navedena sudionica šalje obavijest o svojoj namjeri što je prije moguće.

42. **Posebno savjetovanje**

a) Sudionica koja ima opravdane razloge vjerovati da su financijski uvjeti koje nudi druga sudionica (sudionica koja pokreće postupak) velikodušniji od onih navedenih u Sporazumu šalje obavijest tajništvu; Tajništvo odmah objavljuje te podatke.

b) Sudionica koja pokreće postupak obrazlaže financijske uvjete svoje ponude u roku od dva radna dana nakon što tajništvo iznese podatke.

c) Nakon obrazloženja sudionice koja pokreće postupak bilo koja sudionica može zahtijevati da tajništvo u roku od pet radnih dana organizira poseban sastanak radi savjetovanja sudionica da bi se raspravilo o tom pitanju.

d) Financijski uvjeti koji uživaju pogodnosti službene potpore ne počinju vrijediti do ishoda posebnog sastanka sudionica održanog radi savjetovanja.

ODJELJAK 2.

Postupci za izvozne kredite

43. **Prethodna obavijest uz raspravu**

a) Sudionica obavješćuje sve ostale sudionice najmanje deset kalendarskih dana prije preuzimanja bilo kakve obveze s vrijednošću kredita većom od deset milijuna posebnih prava vučenja (SDR) u skladu s Prilogom V. ako:

— za izračun minimalne premijske stope upotrebljava se važeće razvrstavanje zemalja prema riziku i kategorija rizika kupca treće strane iz zemlje koja nije ista kao i dužnikova [odnosno utvrđuje se u skladu s člankom 21. točkom e)]; ili

— važeća minimalna premijska stopa smanjena je primjenom neke od metoda smanjivanja rizika zemlje iz članka 26.

b) Sudionica obavješćuje sve ostale sudionice najmanje deset kalendarskih dana prije preuzimanja bilo kakve obveze s vrijednošću kredita većom od deset milijuna posebnih prava vučenja (SDR) u skladu s Prilogom V. ako je potpora produljena na temelju članka 6. točke a) podtočke 2. Priloga I.

c) Ako u tom razdoblju bilo koja druga sudionica zatraži raspravu, sudionica koja pokreće postupak čeka deset dodatnih kalendarskih dana.

d) Sudionica nakon rasprave obavješćuje sve ostale sudionice o svojoj konačnoj odluci da bi se olakšalo preispitivanje iskustva u skladu s člankom 62. Sudionice vode evidenciju svojeg iskustva u vezi premijskih stopa o kojima je poslana obavijest u skladu s točkom a).

44. **Prethodna obavijest**

a) Sudionica, u skladu s Prilogom V., obavješćuje sve ostale sudionice najmanje deset kalendarskih dana prije preuzimanja bilo kakve obveze s rokom otplate duljim od deset godina i s vrijednošću kredita većom od deset milijuna posebnih prava vučenja (SDR).

b) Sudionica, u skladu s Prilogom V., obavješćuje sve ostale sudionice najmanje deset kalendarskih dana prije preuzimanja bilo kakve obveze s vrijednošću kredita većom od deset milijuna posebnih prava vučenja (SDR) ako se potpora pruža u skladu s:

1) člankom 13. točkom (f);

2) člankom 6. točkom a) Priloga II.; ili

3) člankom 6. točkom a) podtočkom 1. Priloga I.

c) Sudionica, u skladu s Prilogom V., obavješćuje sve ostale sudionice najmanje deset kalendarskih dana prije preuzimanja bilo kakve obveze s vrijednošću kredita većom od deset milijuna posebnih prava vučenja (SDR) ako se potpora pruža u vezi s:

1) člankom 11. točkom d) podtočkom 3.

2) primjenom premijske stope za transakcije koje podliježu primjeni usporednih tržišnih vrijednosti u skladu s odredbama:

— članka 21. točke c) podtočke 1. treće alineje prilikom sudjelovanja kao dijela paketa sindiciranog kredita,

— članka 21. točke c) podtočke 2. druge alineje prema kojoj je naplaćena premijska stopa niža od odgovarajuće premije utvrđene modelom TCMB-a,

— članka 21. točke c) podtočke 2. treće alineje ako sudionica razvrsta dužnika/jamca kao boljeg od najboljeg rejtinga akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga, ili ako ne postoji rejting akreditiranog CRA-a i sudionica razvrsta transakciju kao CC2 ili bolju, ili s kreditnim rejtingom jednakim AAA do A–, ili jednakim ili povoljnijim od najboljeg rejtinga akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga države sjedišta dužnika/jamca,

3) primjenom premijske stope za transakciju koja podliježe kategoriji rizika zemlje 1 – 7 minimalne premijske stope u skladu s člankom 24. točkom e), pri čemu je izabrana kategorija rizika kupca koja se upotrebljava za izračun minimalne premijske stope za transakciju s nedržavnim dužnikom/jamcem:

— niža od CC1 (odnosno CC0 ili SOV+); ili

— bolja od kreditnog rejtinga akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga;

4) primjenom premijske stope u skladu s člankom 27. točkom a) za transakcije s nedržavnim dužnikom/jamcem ako povećanja kreditne sposobnosti kupca imaju za rezultat primjenu faktora povećanja kreditne sposobnosti koji je veći od 0 ili kada god se povećanja kreditne sposobnosti kupca upotrebljavaju u transakciji koja podliježe primjeni usporednih tržišnih vrijednosti čiji je rezultat cijena niža od odgovarajuće minimalne premijske stope TCMB-a;

5) transakcijom koja podliježe zajedničkom pristupu kako je utvrđeno u članku 59. točki (c).

ODJELJAK 3.

Postupci za pomoć povezanu s trgovinom

45. **Prethodna obavijest**

a) Sudionica šalje prethodnu obavijest u skladu s Prilogom V. ako namjerava osigurati službenu potporu za:

— nevezanu pomoć povezanu s trgovinom u vrijednosti od dva milijuna posebnih prava vučenja (SDR) ili više i s razinom povlastica od manje od 80 %,

— nevezanu pomoć povezanu s trgovinom u vrijednosti od manje od dva milijuna posebnih prava vučenja (SDR) i elementom bespovratnih sredstava (prema definiciji DAC-a) u iznosu od manje od 50 %,

— vezanu pomoć povezanu s trgovinom u vrijednosti od dva milijuna posebnih prava vučenja (SDR) ili više i s razinom povlastica od manje od 80 %, ili

— vezanu pomoć povezanu s trgovinom u vrijednosti od manje od dva milijuna posebnih prava vučenja (SDR) i razinom povlastica od manje od 50 %, osim u slučajevima navedenima u članku 35. točkama a) i b),

— vezanu pomoć u skladu s člankom 35. točkom d).

b) Prethodna obavijest šalje se najkasnije 30 radnih dana prije zaključivanja prikupljanja ponuda ili datuma preuzimanja obveze, pri čemu se prvenstvo daje ranijem datumu.

c) Ako sudionica koja pokreće postupak ublaži ili povuče svoju namjeru podupiranja uvjeta o kojima je poslala obavijest, o tome odmah obavješćuje sve ostale sudionice.

d) Odredba ovog članka primjenjuje se na vezanu pomoć koja čini dio povezanog financijskog paketa, kako je navedeno u članku 31.

46. **Trenutačna obavijest**

a) Sudionica odmah, odnosno u roku od dva radna dana od preuzimanja obveze, obavješćuje sve ostale sudionice, u skladu s Prilogom V., ako pruža službenu potporu za vezanu pomoć u sljedećim vrijednostima:

— 2 milijuna ili više SDR-ova i razine povlastica od 80 % ili više; ili

— manje od dva milijuna SDR-ova i razine povlastica od 50 % ili više, osim u slučajevima navedenim u članku 34. točkama a) i b).

b) Sudionica također odmah obavješćuje sve ostale sudionice o potpisivanju protokola o pomoći, kreditne linije ili sličnog sporazuma.

c) Prethodna obavijest nije potrebna ako sudionica namjerava prilagoditi financijske uvjete za koje je potrebna trenutna obavijest.

ODJELJAK 4.

Postupci savjetovanja za vezanu pomoć

47. **Svrha savjetovanja**

a) Sudionica koja traži obrazloženje za moguće trgovinske motive za vezanu pomoć može zahtijevati potpunu ocjenu kvalitete pomoći (navedenu u Prilogu XI.).

b) Osim toga, sudionica može zatražiti savjetovanje s ostalim sudionicama, u skladu s člankom 48. To uključuje osobno savjetovanje kako je navedeno u članku 53. da bi se raspravilo o sljedećem:

— prvo, ispunjava li ponuda za pomoć zahtjeve iz članaka 32. i 33.; i

— ako je potrebno, je li ponuda za pomoć opravdana ako zahtjevi iz članaka 32. i 33. nisu ispunjeni.

48. **Opseg i vremenski raspored savjetovanja**

a) Za vrijeme savjetovanja sudionica može, među ostalim, zahtijevati sljedeće podatke:

— ocjenu detaljne studije izvedivosti/procjene projekta;

— postoji li konkurentna ponuda s nepovlaštenim financiranjem ili financiranjem u obliku pomoći;

— očekivanja povezana s prihodom u stranoj valuti ili njezinom štednjom u okviru projekta;

— postoji li suradnja s multilateralnim organizacijama poput Svjetske banke;

— prisutnost međunarodnih konkurentskih natječaja (ICB), posebno ako dobavljač zemlje donatorice ima najniže procijenjenu ponudu;

— utjecaj na okoliš;

— svako sudjelovanje privatnog sektora; i

— vremenski raspored obavijesti (npr. šest mjeseci prije zaključivanja prikupljanja ponuda ili datuma preuzimanja obveze) povlaštenih kredita ili kredita u obliku pomoći.

b) Savjetovanje se završava, a tajništvo obavješćuje sve sudionice o nalazima povezanima s obama pitanjima iz članka 46. najmanje deset kalendarskih dana prije zaključivanja prikupljanja ponuda ili datuma preuzimanja obveze, pri čemu se prvenstvo daje ranijem datumu. Ako dođe do neslaganja stranaka koje su se savjetovale, tajništvo poziva ostale sudionice da izraze svoja stajališta u roku od pet radnih dana. O navedenim stajalištima obavješćuje sudionicu koja šalje obavijest i koja bi trebala razmotriti nastavak postupka u slučaju da nema znatne potpore ponudi za pomoć.

49. **Ishod savjetovanja**

a) Donatorica koja želi nastaviti s projektom bez obzira na nedostatak znatne potpore šalje prethodnu obavijest o svojim namjerama ostalim sudionicama najkasnije 60 kalendarskih dana nakon završetka savjetovanja, odnosno prihvaćanja zaključka predsjednika. Donatorica također šalje dopis glavnom tajniku OECD-a navodeći rezultate savjetovanja i objašnjavajući prevladavajuće nacionalne interese nepovezane s trgovinom koji su doveli do tog postupka. Sudionice očekuju da će se tako nešto dogoditi u rijetkim, iznimnim slučajevima.

b) Donatorica odmah obavješćuje sudionice da je poslala dopis glavnom tajniku OECD-a, čiju kopiju prilaže obavijesti. Ni donatorica ni bilo koja druga sudionica ne preuzimaju obvezu za vezanu pomoć do deset radnih dana od slanja te obavijesti sudionicama. Prethodno navedeno razdoblje od deset radnih dana produžuje se na 15 dana u slučaju projekata u vezi s kojima su tijekom procesa savjetovanja utvrđene konkurentne komercijalne ponude.

c) Tajništvo prati napredak i rezultate savjetovanja.

ODJELJAK 5.

Razmjena podataka za izvozne kredite i pomoć povezanu s trgovinom

50. **Kontaktne točke**

Sve se obavijesti šalju između određenih kontaktnih točaka u svakoj zemlji trenutačnom komunikacijom, odnosno elektroničkom poštom, te se tretiraju povjerljivo.

51. **Opseg upita**

a) Sudionica može pitati drugu sudionicu o njezinom stavu prema trećoj zemlji, instituciji u trećoj zemlji ili posebnom načinu poslovanja.

b) Sudionica koja je primila zahtjev za službenu potporu može poslati upit drugoj sudionici, dajući najpovoljnije kreditne uvjete te uvjete koje bi sudionica koja šalje upit bila spremna poduprijeti.

c) Ako se upit šalje dvjema sudionicama ili više njih, sadržava popis primatelja.

d) Kopija svih upita šalje se tajništvu.

52. **Opseg odgovora**

a) Sudionica kojoj je upućen upit odgovara u roku od sedam kalendarskih dana i iznosi što je više moguće podataka. Odgovor što bolje opisuje odluku koju sudionica namjerava donijeti. Ako je potrebno, potpuni se odgovor šalje u najkraćem mogućem roku. Kopije se šalju na ostale adrese upita i tajništvu.

b) Ako odgovor na upit naknadno postane nevaljan iz bilo kojeg razloga, primjerice:

— zahtjev je podnesen, izmijenjen ili povučen, ili

— razmatraju se ostali uvjeti,

odmah se šalje odgovor, čija se kopija šalje svim ostalim primateljima upita i tajništvu.

53. **Osobno savjetovanje**

a) Sudionica se u roku od deset radnih dana odaziva na poziv na osobno savjetovanje.

b) Zahtjev za osobno savjetovanje na raspolaganju je sudionicama i nesudionicama. Savjetovanje se održava u najkraćem mogućem roku nakon isteka razdoblja od deset radnih dana.

c) Predsjedavajuća sudionica zajedno s tajništvom koordinira sve potrebne radnje praćenja, poput pojedinačnog posebnog dogovora. Tajništvo odmah stavlja na raspolaganje ishod savjetovanja.

54. **Postupci i oblik pojedinačnih posebnih dogovora**

a) Prijedlozi pojedinačnog posebnog dogovora upućuju se samo tajništvu. Tajništvo šalje prijedlog za pojedinačni posebni dogovor svim sudionicama i, u slučaju kad je uključena vezana pomoć, svim kontaktnim točkama DAC-a. Identitet stranke koja pokreće postupak ne otkriva se u registru pojedinačnih posebnih dogovora na elektroničkoj oglasnoj ploči koju održava tajništvo u mrežnom okruženju OECD-a. Međutim, tajništvo može na zahtjev usmenim putem otkriti identitet stranke koja pokreće postupak sudionici ili članici DAC-a. Tajništvo vodi evidenciju o takvim zahtjevima.

b) Prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora sadržava datum te je u sljedećem obliku:

— referentni broj, nakon čega slijedi tekst ‚pojedinačni posebni dogovor',

— naziv zemlje uvoznice i kupca,

— naziv ili najpreciznji mogući opis projekta da bi ga se jasno utvrdilo,

— uvjeti koje predviđa zemlja koja pokreće postupak,

— prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora,

— nacionalnost i nazivi poznatih konkurentskih podnositelja ponuda,

— datum zaključenja komercijalnog i financijskog natječaja i broj natječaja, ako je poznat,

— ostali bitni podaci, uključujući razloge predlaganja pojedinačnog posebnog dogovora, dostupnost studija projekta i/ili posebne okolnosti.

c) Prijedlog za pojedinačni posebni dogovor iznesen u skladu s člankom 32. stavkom 4. točkom b) upućuje se tajništvu, a kopija se šalje ostalim sudionicama. Sudionica koja iznosi prijedlog za pojedinačni posebni dogovor daje potpuno objašnjenje razloga zašto smatra da bi se razvrstavanje zemlje trebalo razlikovati od postupka navedenog u članku 32. točki b).

d) Tajništvo čini dogovorene pojedinačne posebne dogovore javno dostupnima.

55. **Odgovori na prijedloge pojedinačnog posebnog dogovora**

a) Odgovori se šalju u roku od 20 kalendarskih dana iako se sudionice potiču da na prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora odgovore u najkraćem mogućem roku.

b) Odgovor može biti zahtjev za dodatne podatke, prihvaćanje i odbijanje, prijedlog izmjene pojedinačnog posebnog dogovora ili alternativni prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora.

c) Smatra se da je sudionica koja izjavi da nema stajalište jer joj nisu pristupili niti jedan izvoznik niti tijela zemlje primateljice u slučaju pomoći za projekt prihvatila prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora.

56. **Prihvaćanje pojedinačnih posebnih dogovora**

a) Nakon razdoblja od 20 kalendarskih dana tajništvo obavješćuje sve sudionice o statusu prijedloga pojedinačnog posebnog dogovora. Ako sve sudionice ne prihvate pojedinačni posebni dogovor, no niti jedna ga sudionica ne odbije, prijedlog ostaje otvoren dodatnih osam kalendarskih dana.

b) Nakon navedenog dodatnog razdoblja smatra se da je sudionica koja nije izričito odbila prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora prihvatila pojedinačni posebni dogovor. Međutim, sudionica, uključujući sudionicu koja pokreće postupak, može svoje prihvaćanje pojedinačnog posebnog dogovora uvjetovati izričitim prihvaćanjem jedne ili više sudionica.

c) Ako sudionica ne prihvati jedan ili više elemenata pojedinačnog posebnog dogovora, indirektno prihvaća sve ostale elemente pojedinačnog posebnog dogovora. Podrazumijeva se da takvo djelomično prihvaćanje može navesti ostale sudionice da promijene svoje stajalište o predloženom pojedinačnom posebnom dogovoru. Sve sudionice mogu slobodno ponuditi ili prilagoditi uvjete koji nisu obuhvaćeni pojedinačnim posebnim dogovorom.

d) Pojedinačni posebni dogovor koji nije prihvaćen može se ponovno razmotriti pomoću postupaka u člancima 54. i 55. U tim okolnostima sudionice ne obvezuje njihova prvobitna odluka.

57. **Neslaganje oko pojedinačnih posebnih dogovora**

Ako se sudionica koja pokreće postupak i sudionica koja je predložila izmjenu ili alternativu ne mogu dogovoriti oko pojedinačnog posebnog dogovora u roku od osam dodatnih kalendarskih dana, to se razdoblje može produžiti uz pristanak obje stranke. Tajništvo o takvom produžetku obavješćuje sve sudionice.

58. **Datum stupanja na snagu pojedinačnog posebnog dogovora**

Tajništvo obavješćuje sve sudionice o stupanju pojedinačnog posebnog dogovora na snagu ili o njegovom odbijanju. Pojedinačni posebni dogovor stupit će na snagu tri kalendarska dana nakon te objave. Tajništvo vodi računa o tome da je na elektroničkoj oglasnoj ploči trajno dostupna ažurirana evidencija o svim pojedinačnim posebnim dogovorima u vezi kojih je postignut sporazum ili o kojima nije donesena odluka.

59. **Valjanost pojedinačnih posebnih dogovora**

a) Ako nije drugačije dogovoreno, pojedinačni posebni dogovor valjan je tijekom dvije godine od datuma stupanja na snagu, osim ako tajništvo ne primi obavijest da više ne predstavlja predmet interesa i ako to prihvate sve sudionice. Pojedinačni posebni dogovor koji se odnosi na određenu transakciju ostaje valjan dodatne dvije godine ako sudionica zatraži produženje u roku od 14 kalendarskih dana od prvobitnog datuma isteka. O naknadnim produženjima pojedinačnog posebnog dogovora koja se odnose na određenu transakciju ili svakom produženju pojedinačnog posebnog dogovora koje nije povezano s određenom transakcijom dogovor se može postići primjenom postupaka utvrđenih u člancima od 54. do 58. Pojedinačni posebni dogovor postignut u skladu s člankom 32. stavkom 4. točkom b) ostaje valjan dok podaci Svjetske banke za sljedeću godinu ne postanu dostupni.

b) Tajništvo prati status pojedinačnih posebnih dogovora i o tome obavješćuje sudionice vođenjem popisa ‚Status valjanih pojedinačnih posebnih dogovora' na elektroničkoj oglasnoj ploči. Tajništvo, među ostalim, poduzima sljedeće:

— dodaje nove pojedinačne posebne dogovore nakon što ih prihvate sudionice,

— ažurira datum isteka nakon što sudionica zatraži produženje,

— briše pojedinačne posebne dogovore koji su istekli,

— svaka tri mjeseca izdaje popis pojedinačnih posebnih dogovora koji ističu u sljedećem tromjesečju.

c) Sudionica koja pruža službenu potporu na temelju pojedinačnog posebnog dogovora u vezi s pravilima o izvoznim kreditima (tj. koja nije povezana s pravilima o pomoći povezanoj s trgovinom) izdaje prethodnu obavijest o svakoj transakciji koja se podupire u skladu s člankom 44.

ODJELJAK 6.

Revizija

60. **Redovita revizija sporazuma**

a) Sudionice redovito preispituju funkcioniranje Sporazuma. U okviru revizije sudionice, među ostalim, preispituju postupke o slanju obavijesti, provedbu i djelovanje sustava DDR, pravila i postupke o vezanoj pomoći, pitanja prilagođavanja, prethodno preuzete obveze i mogućnosti šireg sudjelovanja u Sporazumu.

b) Ta se revizija temelji na podacima o iskustvu sudionica i njihovim prijedlozima za poboljšanje djelovanja i učinkovitosti Sporazuma. Sudionice uzimaju u obzir ciljeve Sporazuma i prevladavajuću gospodarsku i monetarnu situaciju. Podaci i prijedlozi koje sudionice žele iznijeti u okviru te revizije moraju se dostaviti tajništvu najkasnije 45 kalendarskih dana prije datuma revizije.

61. **Revizija minimalnih kamatnih stopa**

Sudionice provode sveobuhvatnu reviziju odredaba o CIRR-u iz Priloga XII. najkasnije do 15. srpnja 2027.

62. **Revizija minimalnih premijskih stopa i s njima povezanih pitanja**

Sudionice redovito prate i preispituju sve aspekte pravila i postupaka povezanih s premijama. To uključuje:

a) metodologiju razvrstavanja zemalja prema riziku i ocjene rizika države da bi se na temelju iskustva preispitala njihova valjanost;

b) razinu minimalnih premijskih stopa da bi se uvjerile da su one i dalje točna mjera za kreditni rizik, uzimajući u obzir stvarna iskustva institucija koje pružaju službene izvozne kredite i informacije privatnog tržišta o određivanju cijena kreditnog rizika;

c) razlikovanja među minimalnim premijskim stopama koja u obzir uzimaju različitu kvalitetu izvozno-kreditnih proizvoda i postotak osiguranog pokrića; i

d) iskustvo povezano s korištenjem smanjenja rizika zemlje i povećanja kreditne sposobnosti kupca i nastavak valjanosti i primjerenosti njihovog posebnog utjecaja na minimalne premijske stope;

e) opsežna revizija svih aspekata pravila iz Sporazuma povezanih s premijama, s posebnim naglaskom na pravilima o određivanju cijena na temelju usporednih tržišnih vrijednosti, odvija se najkasnije do 31. prosinca 2024.

63. **Preispitivanje službene potpore za lokalne troškove**

Sudionice moraju preispitati odredbe o potpori za lokalne troškove najkasnije do 20. travnja 2024.

64. **Preispitivanje načina i rokova otplate**

Tajništvo svake dvije godine sastavlja sveobuhvatno izvješće o načinima otplate i rokovima otplate za izvozne kredite koje podupiru sudionice u skladu s poglavljem II., Prilogom I. i Prilogom II., na temelju prethodnih obavijesti i *ex post* izvješćivanja. Izvješće sadržava statističku i kvalitativnu analizu upotrebe fleksibilnih mogućnosti u pogledu načina otplate i trajanja podupiranih rokova otplate. Ako izvješće upućuje na to da se više od 30 % transakcija u okviru Sporazuma podupiranih na temelju poglavlja II., Priloga I. i Priloga II., koristilo propisno opravdanim fleksibilnim mogućnostima, sudionice će pokrenuti obvezno preispitivanje parametara strukture otplate.

PRILOG I.

SEKTORSKI DOGOVOR O IZVOZNIM KREDITIMA ZA KLIMATSKE PROMJENE

Svrha je ovog sektorskog dogovora pružiti odgovarajuće financijske uvjete za projekte u odabranim sektorima, među ostalim i u okviru međunarodnih inicijativa, za koje je utvrđeno da znatno doprinose ublažavanju klimatskih promjena, uključujući projekte povezane s okolišno održivom energijom, smanjenjem emisija stakleničkih plinova i visokom energetskom učinkovitosti, prilagodbom klimatskim promjenama te vodne projekte. Sudionice ovog sektorskog dogovora slažu se da se financijski uvjeti sektorskog dogovora, kojim se dopunjuje Sporazum, trebaju primjenjivati u skladu sa svrhom Sporazuma.

POGLAVLJE I.

Područje primjene sektorskog dogovora

1. **Područje primjene za projekte u području ublažavanja klimatskih promjena u sektorima koji su prihvatljivi u skladu s Dodatkom I.**

a) Ovim sektorskim dogovorom utvrđuju se financijski uvjeti koji se primjenjuju na službeno podupirane izvozne kredite povezane s ugovorima u prihvatljivim sektorima navedenima i definiranima u Dodatku I. ovom sektorskom dogovoru, pod uvjetom da se njihovi učinci, kao i svi službeno podupirani izvozni krediti, rješavaju u skladu s Preporukom Vijeća iz 2012. o zajedničkim pristupima službeno podupiranim izvoznim kreditima i dužnoj pažnji u pogledu zaštite okoliša i socijalnih pitanja. Popis sektora i, prema potrebi, povezanih tehnološki neutralnih mjerila učinkovitosti koja se primjenjuju za utvrđivanje prihvatljivosti projekta može se s vremenom izmijeniti u skladu s odredbama koje se odnose na preispitivanje iz članka 8. ovog sektorskog dogovora.

b) Takvi ugovori odnose se na izvoz čitavih projekata ili njihovih dijelova, što obuhvaća sve komponente, opremu, materijale i usluge (uključujući osposobljavanje osoblja) izravno potrebne za izgradnju i puštanje u rad utvrđenog projekta, pri čemu:

1) rezultat su projekta niske ili nulte emisije ugljika ili ekvivalenta CO_2 i/ili visoka energetska učinkovitost;

2) projekt bi trebao biti osmišljen tako da ispunjava barem standarde učinkovitosti iz Dodatka I.; i

3) dogovoreni uvjeti proširuju se samo kako bi se riješili posebni financijski nedostaci povezani s projektom i temelje se na pojedinačnim financijskim potrebama i posebnim tržišnim uvjetima svakog projekta.

c) Uvjeti koji se primjenjuju na sektore navedene u razredu projekta A iz Dodatka I. ograničeni su na:

1) izvoz čitavih okolišno održivih elektrana ili njihovih dijelova, što obuhvaća sve komponente, opremu, materijale i usluge (uključujući osposobljavanje osoblja) izravno potrebne za izgradnju i puštanje u rad takvih postrojenja;

2) modernizaciju postojećih okolišno održivih elektrana u slučajevima kada je vjerojatno da će se ekonomski vijek postrojenja produljiti barem za razdoblje otplate koje treba odobriti. Ako taj kriterij nije ispunjen, primjenjuju se uvjeti iz poglavlja II. Sporazuma.

d) Uvjeti koji se primjenjuju na sektore navedene u razredu projekta A iz Dodatka I. ne primjenjuju se na stavke izvan granica zemljišta elektrane za koje je obično odgovoran kupac, osobito na vodovodnu mrežu koja nije izravno povezana s elektranom, troškove povezane s uređenjem zemljišta, cestama, građevinskim naseljima, električnim vodovima i rasklopnim postrojenjima, kao ni na troškove koji proizlaze iz postupaka povezanih sa službenim odobrenjima u zemlji kupca (primjerice lokacijske dozvole, građevinske dozvole), osim u sljedećim slučajevima:

1) ako su stavke obuhvaćene dodacima I. ili II.;

2) ako je kupac ranžirne postaje ujedno i kupac elektrane, a ugovor je sklopljen u odnosu na izvornu ranžirnu postaju za tu elektranu, uvjeti za izvornu ranžirnu postaju ne smiju biti stroži od uvjeta za elektranu; i

3) za razdjelne stanice, transformatore i prijenosne vodove s najnižim pragom voltaže od 60 kV smještene izvan granica lokacije elektrane uvjeti ne smiju biti blaži od onih za samu elektranu.

e) Sudionice mogu predložiti financijske uvjete utvrđene u ovom sektorskom dogovoru za projekte ublažavanja klimatskih promjena koji se trenutačno ne nalaze u Dodatku I. ili na drugi način ne ispunjavaju kriterije prihvatljivosti iz Dodatka I. Ti će se projekti razmatrati na pojedinačnoj osnovi u skladu s postupkom iz članaka od 54. do 59. Sporazuma. Sudionice će pozitivno razmotriti prijedloge koji su usklađeni sa zajedničkim klimatskim ciljevima i svrhom ovog sektorskog dogovora.

2. **Područje primjene za projekte prilagodbe klimatskim promjenama koji su prihvatljivi u skladu s Dodatkom II.**

a) U ovom sektorskom dogovoru utvrđuju se financijski uvjeti koji se primjenjuju na službeno podupirane izvozne kredite povezane s ugovorima ili projektima koji ispunjavaju kriterije iz Dodatka II. ovom sektorskom dogovoru.

b) Takvi se ugovori odnose na izvoz čitavih projekata ili njihovih dijelova, što obuhvaća sve komponente, opremu, materijale i usluge (uključujući osposobljavanje osoblja) izravno potrebne za izgradnju i puštanje u rad utvrđenog projekta, pri čemu:

1) uvjeti iz Dodatka II. su ispunjeni; i

2) dogovoreni uvjeti proširuju se samo kako bi se riješili posebni financijski nedostaci povezani s projektom i temelje se na pojedinačnim financijskim potrebama i posebnim tržišnim uvjetima svakog projekta.

c) Ovaj sektorski dogovor primjenjuje se i na modernizaciju postojećih projekata kako bi se u obzir uzela pitanja prilagodbe u slučajevima kada je vjerojatno da će se ekonomski vijek projekta produljiti barem za razdoblje otplate koje treba odobriti. Ako taj kriterij nije ispunjen, primjenjuju se uvjeti Sporazuma.

3. **Područje primjene za vodne projekte**

U ovom sektorskom dogovoru utvrđuju se financijski uvjeti koji se primjenjuju na službeno podupirane izvozne kredite povezane s ugovorima za izvoz čitavih projekata ili njihovih dijelova koji se odnose na opskrbu vode za ljudsku upotrebu i postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda:

a) infrastrukturu za opskrbu općina, uključujući kućanstva i male poduzetnike, vodom za piće, odnosno pročišćavanje vode u svrhu dobivanja vode za piće i distribucijske mreže (uključujući kontrolu istjecanja)

b) prikupljanje i čišćenje otpadnih voda, odnosno prikupljanje i čišćenje industrijskih i otpadnih voda iz kućanstava, uključujući procese ponovnog korištenja ili oporabe vode i čišćenje mulja izravno povezanog s navedenim aktivnostima

c) modernizaciju takvih postrojenja u slučajevima kada je vjerojatno da će se ekonomski vijek postrojenja produljiti barem za razdoblje otplate koje treba odobriti. Ako taj kriterij nije ispunjen, primjenjuju se odredbe Sporazuma.

POGLAVLJE II.

Odredbe za izvozne kredite

4. **Maksimalni rokovi otplate**

a) Maksimalan rok otplate za transakcije ublažavanja klimatskih promjena koje ispunjavaju uvjete za potporu u skladu s člankom 1. ovog sektorskog dogovora utvrđen je u Dodatku I.

b) Maksimalan rok otplate za transakcije prilagodbe klimatskim promjenama koje ispunjavaju uvjete za potporu u skladu s člankom 2. ovog Dogovora i u skladu s kriterijima prihvatljivosti iz Dodatka II. iznosi 22 godine.

c) Maksimalan rok otplate za vodne transakcije koje ispunjavaju uvjete za potporu u skladu s člankom 3. ovog Dogovora iznosi 22 godine.

5. **Otplata glavnice i plaćanje kamata**

a) Iznos glavnice izvoznog kredita obično se otplaćuje u jednakim i redovitim obrocima ili, ako je to primjenjivo (npr. ako se potpora pruža za transakcije najma ili za izvoz samostalnih strojeva ili opreme), jednakim obrocima otplate glavnice i kamata zajedno.

b) Glavnica se plaća najmanje jednom godišnje, a prvi se obrok glavnice uplaćuje najkasnije godinu dana od datuma početka roka otplate kredita.

c) Kamate se plaćaju najmanje svakih šest mjeseci, a prva se kamata uplaćuje najkasnije šest mjeseci od datuma početka roka otplate kredita. U slučaju godišnje otplate glavnice, kamate se plaćaju najmanje svakih dvanaest mjeseci, a prva se kamata uplaćuje najkasnije dvanaest mjeseci od datuma početka roka otplate kredita.

d) Kamate dospjele nakon datuma početka roka otplate kredita ne kapitaliziraju se.

e) Ako je to opravdano zbog neravnoteže između vremenskog rasporeda dostupnosti sredstava dužniku i mogućeg profila servisiranja duga u skladu s parametrima utvrđenima u prethodnim točkama (a) i (b), izvozni krediti koji se podupiru na temelju ovog Dogovora mogu se osigurati uz sljedeća ograničenja:

1) Za transakcije prihvatljive za potporu u skladu s ovim dogovorom koje podliježu maksimalnom roku otplate od 15 godina i transakcije podržane u okviru razreda projekta B vrsta 1.:

— niti jedna otplata glavnice ili niz uplata u šestomjesečnom razdoblju koje se odnose na glavnicu ne premašuju 30 % glavnice kredita;

— prvi obrok glavnice uplaćuje se najkasnije 24 mjeseca od datuma početka roka otplate kredita;

— najviši ponderirani prosjek razdoblja otplate veći je od 65 % roka otplate transakcije ili šest godina.

2) Za sve ostale transakcije koje ispunjavaju uvjete za potporu u skladu s ovim dogovorom:

— niti jedna otplata glavnice ili niz uplata u šestomjesečnom razdoblju koje se odnose na glavnicu ne premašuju 35 % glavnice kredita;

— prvi obrok glavnice uplaćuje se najkasnije 36 mjeseca od datuma početka roka otplate kredita;

— najviši ponderirani prosjek razdoblja otplate veći je od 70 % roka otplate transakcije ili šest godina.

POGLAVLJE III.

Postupci

6. **Prethodna obavijest**

a) Sudionica koja namjerava pružiti potporu u skladu s odredbama ovog sektorskog dogovora dostavlja prethodnu obavijest najmanje deset kalendarskih dana prije preuzimanja bilo kakve obveze s kreditnom vrijednošću većom od deset milijuna SDR-a, u skladu s:

1) člankom 44. Sporazuma ako se potpora daje na temelju članka 1. ili 3. ovog sektorskog dogovora;

2) člankom 43. Sporazuma ako se potpora daje na temelju članka 2. ovog sektorskog dogovora.

b) Takve obavijesti uključuju detaljan opis projekta kako bi se dokazala njegova usklađenost s kriterijima za potporu, kako je navedeno u članku 1. ili 2. ovog sektorskog dogovora.

c) Za projekte koji se podupiru u skladu s Dodatkom I. ovom sektorskom dogovoru, takva obavijest uključuje informacije o tehničkim standardima ili standardima učinkovitosti koji se primjenjuju, kao i o očekivanim smanjenjima emisija ako su te informacije dostupne.

d) Za projekte koji se podupiru u skladu s Dodatkom II. ovom sektorskom dogovoru, takva obavijest uključuje ishod svakog neovisnog preispitivanja koje provodi treća strana, ako je to primjenjivo.

e) Za transakcije koje su dobile potporu u skladu s člankom 5. točkom (e) sudionice, među ostalim, dostavljaju:

1) detaljne informacije o podržanom profilu otplate i objašnjenje razloga zbog kojih postoji neravnoteža između vremenskog rasporeda sredstava dostupnih dužniku i dostupnog profila otplate duga ako je to potkrijepljeno u skladu s člancima 5.a) i 5.b), i

2) za transakcije s načinom otplate koji ne odgovara slobodnom novčanom toku, detaljno i odgovarajuće obrazloženje načina otplate.

f) Sudionica nakon rasprave obavješćuje sve ostale sudionice o svojoj konačnoj odluci radi lakšeg preispitivanja ukupnog iskustva.

POGLAVLJE IV.

Praćenje i preispitivanje

7. **Budući rad**

Sudionice su suglasne da će ispitati sljedeća pitanja:

a) zgrade čija je neto potrošnja energije jednaka nuli;

b) projekte povezane s gorivnim člancima;

c) čista plinovita i tekuća goriva;

d) preispitivanje i uključivanje budućih međunarodnih standarda za proizvodnju s niskim emisijama (primjerice u okviru Međunarodne agencije za energiju).

8. **Praćenje i preispitivanje**

a) Tajništvo svake godine izvješćuje o provedbi ovog sektorskog dogovora. U tom će se izvješću dokumentirati ishodi svih postupaka rasprave u skladu s člankom 43. Sporazuma. Uključivat će sažetak koji se objavljuje.

b) Sudionice redovito preispituju područje primjene i druge odredbe ovog sektorskog dogovora. Radi dodatne sigurnosti, preispitivanje će se provesti do kraja 2028. ili nakon 150 transakcija u okviru CCSU-a 15. srpnja 2023., ovisno o tome što nastupi ranije. To će se preispitivanje temeljiti na iskustvu stečenom u postupku obavješćivanja (uključujući informacije o primijenjenim tehničkim standardima ili standardima učinkovitosti i, ako je dostupno, ostvarenim smanjenjima emisija), najnovijim izvješćima o znanosti o klimi i procjeni tržišnih uvjeta za tehnologije povezane s klimom.

c) Ako je sudionica zabrinuta da odredba ili odredbe ovog sektorskog dogovora više nisu u skladu sa svrhom Sporazuma, kako je navedeno u članku 1. (Svrha) Sporazuma, ta sudionica može zatražiti da se to pitanje razmotri na sljedećem zakazanom sastanku sudionica i trebala bi dostaviti dokaze o svojoj zabrinutosti.

d) Dodatak I. ovom sektorskom dogovoru preispituje se u redovitim vremenskim razmacima, među ostalim i na zahtjev sudionice, kako bi se ocijenilo treba li u njega uključiti ili iz njega isključiti neki razred i/ili vrstu projekta i trebaju li se izmijeniti neki od pragova iz tog dodatka. Uz prijedloge za nove razrede i/ili vrste projekata prilažu se informacije o načinu na koji projekti u okviru takvog razreda/vrste moraju ispuniti kriterije iz članka 1.

Dodatak I.

Kriteriji prihvatljivosti za projekte ublažavanja klimatskih promjena

Definicije ili standardi navedeni u nastavku namijenjeni su promicanju zajedničkog razumijevanja među sudionicima u pogledu provedbe ovog sektorskog dogovora za odgovarajuće vrste projekata. Njima se ne dovode u pitanje druge definicije ili standardi povezani s klimom koji već postoje, koji su u izradi ili koje treba izraditi.

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
RAZRED PROJEKTA A: Okolišno održiva proizvodnja energije				
VRSTA 1.: Obnovljivi izvori energije	Cijela postrojenja ili njihovi dijelovi i modernizacija postojećih postrojenja u sljedećim sektorima: a) energije vjetra; b) geotermalne energije; c) energije plime i energije morskih tokova; d) energije valova; e) osmotske energije; f) solarne fotovoltažne energije; g) solarne termalne energije; h) oceanske termalne energije; i) bionergije: sav održivi deponijski plin, plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda, energija bioplina ili gorivo dobiveno iz biomase. ‚Biomasa' znači biorazgradivi dio proizvoda, otpada i ostataka u poljoprivrednoj industriji (uključujući tvari biljnog i životinjskog podrijetla), šumarstvu i povezanim industrijama, kao i biorazgradivi dio industrijskog i komunalnog otpada; j) hidroenergije; k) energetske učinkovitosti projekata povezanih s energijom iz obnovljivih izvora.			22 godine
VRSTA 2.: Proizvodnja električne energije iz čistog vodika	Izgradnja postrojenja za proizvodnju električne energije isključivo iz čistog vodika.		Za standarde za čisti vodik vidjeti RAZRED PROJEKTA F, VRSTA 1.	Vidjeti rokove otplate za razred projekta F, vrsta 1

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
RAZRED PROJEKTA B: Projekti sanacije u postrojenjima na fosilna goriva, zamjena fosilnih goriva				
VRSTA 1.: Elektrane na fosilna goriva s operativnim hvatanjem i skladištenjem ugljika (CCS) (*)	Proces koji se sastoji od izdvajanja toka CO_2 iz emisija nastalih proizvodnjom energije iz fosilnih goriva, prijevoza do lokacije skladišta u svrhu trajnog geološkog skladištenja CO_2 koji je siguran za okoliš ili korištenja kao ulazne tvari ili sirovine za izradu proizvoda ili pružanje usluga.	Radi postizanja niskih razina emisije ugljika za izvore energije na fosilno gorivo.	Intenzitet ugljika postiže razinu od najviše 350 metričkih tona CO_2 po GWh oslobođenih u atmosferu. ([1]); ili u slučaju svih projekata stopa hvatanja i skladištenja kojom bi se emisije ugljika tog postrojenja smanjile za 65 % ili više. ili Stopa hvatanja mora iznositi najmanje 85 % CO_2 koji je ispustila oprema uključena u zahtjev za službeno podupirane izvozne kredite. Stopa od 85 % primjenjuje se u normalnim uvjetima rada.	18 godina
VRSTA 2.: Pretvaranje otpada u energiju (*)	Jedinica posvećena proizvodnji energije toplinskom obradom (uključujući uplinjavanje) miješanog toka čvrstog otpada.	Ublažavanje emisija ugljika nastalih korištenjem energije iz konvencionalnih izvora i smanjivanje budućih emisija stakleničkih plinova poput metana koji bi se inače oslobađao iz otpada.	U slučaju parnog ciklusa učinkovitost pretvaranja energije kotla (ili generatora pare) od najmanje 75 % na temelju donje ogrjevne vrijednosti (LHV) ([2]). U slučaju uplinjavanja učinkovitost uplinjača od najmanje 65 % LHV ([3]).	15 godina
VRSTA 3.: Hibridne elektrane (*)	Postrojenje za proizvodnju električne energije koje proizvodi električnu energiju i iz obnovljivih izvora i iz fosilnih goriva.	Radi ispunjenja zahtjeva za dostupnosti postrojenja izvor proizvodnje energije iz fosilnih goriva potreban je u razdobljima kada električna energija iz obnovljivih izvora nije dostupna ili dostatna. Izvorom energije na fosilno gorivo omogućuje se korištenje obnovljivih izvora energije u hibridnom postrojenju, pri čemu se postiže značajno smanjenje emisije ugljika u usporedbi sa standardnim postrojenjima na fosilno gorivo.	Model 1.: Dva odvojena izvora proizvodnje: iz obnovljivih izvora energije i iz fosilnih goriva. Projekt je osmišljen na način da najmanje 50 % ukupne predviđene godišnje proizvedene energije postrojenja potječe iz obnovljivih izvora energije. Model 2.: Samo jedan izvor energije koji koristi kombinaciju obnovljivih izvora i fosilnog goriva. Projekt je osmišljen na način da se najmanje 75 % korisne energije dobiva iz obnovljivih izvora energije.	15 godina

(*) Kako bi odgovorile na klimatske izazove, sudionice su usmjerile svoje napore na proširenje područja primjene CCSU-a kako bi uključile nove razrede projekta. Sudionice se obvezuju da će preispitati te razrede projekta, koji nisu ispitani od 2012., što je prije moguće, a najkasnije u ožujku 2024.

([1]) U slučaju postrojenja na prirodni plin očekuje se postizanje znatno nižeg intenziteta ugljika.

([2]) Učinkovitost pretvaranja energije kotla (ili generatora pare) = (neto toplina koja je izašla preko pare/topline ili kalorična vrijednost [LHV] dobivena iz goriva (× 100 %).

([3]) Učinkovitost uplinjača = (kalorična vrijednost plina po korištenom kg goriva/prosječna neto kalorična vrijednost [LHV] jednog kilograma goriva (× 100 %).

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
RAZRED PROJEKTA C: Energetska učinkovitost				
VRSTA 1.: Kogeneracijski projekti (*)	Istovremena proizvodnja više vrsta energije (električna, mehanička i toplinska) u jedinstvenom integriranom sustavu. Kogeneracijska postrojenja proizvode električnu ili mehaničku energiju i toplinu za komercijalnu, industrijsku i/ili kućnu upotrebu.	Do dvije trećine primarne energije koja se koristi za proizvodnju električne energije u konvencionalnim toplinskim elektranama gubi se u obliku topline. Proizvodnja energije kogeneracijom stoga može biti učinkovita mogućnost smanjenja emisije stakleničkih plinova. Kogeneracija je moguća sa svim vrstama toplinskih strojeva i goriva (uključujući biomasu i solarnu termalnu energiju), od onih snage nekoliko kW do kondenzacijskih parnih elektrana snage 1 000 MW ([1]).	Ukupna učinkovitost od najmanje 75 % na temelju donje ogrjevne vrijednosti (LHV) ([2]).	15 godina
VRSTA 2.: Centralizirano grijanje i/ili hlađenje (*)	Mreža kojom se prenosi/ distribuira toplinska energija od jedinice za proizvodnju energije do krajnjeg korištenja.	Poboljšanje učinkovitosti centraliziranog cjevovoda izgradnjom mreža cjevovoda za paru i/ili toplu vodu sa znatnom toplinskom učinkovitosti, što većim smanjenjem gubitaka cjevovoda i konvertera te povećanjem korištenja otpadne topline. Centralizirano hlađenje integrativna je tehnologija koja može znatno pridonijeti smanjenju emisija ugljikovog dioksida i onečišćenja zraka i povećanju energetske sigurnosti, kao npr. zamjenom pojedinačnih klima-uređaja.	Toplinska vodljivost cjevovoda centraliziranog grijanja/hlađenja mora biti manja od 80 % odgovarajuće toplinske vodljivosti propisane europskom normom EN253:2009 (slijedi revizija nakon ažuriranja ove norme).	15 godina

(*) Kako bi odgovorile na klimatske izazove, sudionice su usmjerile svoje napore na proširenje područja primjene CCSU-a kako bi uključile nove razrede projekta. Sudionice se obvezuju da će preispitati te razrede projekta, koji nisu ispitani od 2012., što je prije moguće, a najkasnije u ožujku 2024.

([1]) Četvrto izvješće o procjeni IPCC-a: klimatske promjene 2007., http://www.ipcc.ch/publications_and_data/ ar4/wg3/en/ ch4s4-3-5.html.

([2]) Ukupna učinkovitost (η_o) kogeneracijskog sustava zbroj je neto proizvodnje korisne električne energije (WE) i neto proizvodnje korisne toplinske energije (ΣQ_{TH}) podijeljen s ukupnim utroškom goriva (Q_{FUEL}), kao što je prikazano u nastavku:

$$\eta_o = \frac{W_E + \Sigma Q_{TH}}{Q_{FUEL}}$$

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
RAZRED PROJEKTA C: Energetska učinkovitost (nastavak)				
VRSTA 3.: Pametne elektroenergetske mreže (*)	Integrirane, tehnološki napredne elektroenergetske mreže s poboljšanim dinamičkim sposobnostima praćenja i kontrole ulaznih i izlaznih čimbenika svih njihovih tehničkih komponenata (primjerice proizvodnja energije, rješenja upravljanja mrežom, pretvarači i sustavi istosmjerne struje visokog napona (ISVN), sustavi fleksibilnog prijenosa izmjenične struje, posebni elektroenergetski sustavi, prijenos, distribucija, pohrana, rješenja učinske elektronike za pametne elektroenergetske mreže, smanjenje potrošnje, mjerenje, distribuirani izvori električne energije). Informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) u skladu s međunarodno dogovorenim industrijskim normama kao što su NIST-SGIP i ETSI-CEN-CENELEC.	Omogućiti mrežnim operaterima i operaterima prijenosnih i distribucijskih sustava, korisnicima mreže, vlasnicima skladišta, izvođačima mjerenja, pružateljima aplikacija i usluga ili operatorima burzi za električnu energiju uspostavu ekonomičnih, okolišno prihvatljivih, uravnoteženih i održivih energetskih sustava sa smanjenim gubicima energije pri prijenosu i optimiziranim razinama kvalitete opskrbe, sigurnosti, stabilnosti mreže, pouzdanosti, proizvodnje obnovljive energije te isplativosti uz podupiranje ugovorâ o opskrbi koji se uglavnom odnose na izvoz najnaprednije inovativne tehnologije i usluga.	Nužna je usklađenost s normama 1., 2. (a ili b) i 3. 1. Ukupni trošak projekta obuhvaća najmanje 20 % za prihvatljivu nadogradnju informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT). 2.a Projekt ili aplikacija pridonijet će smanjenju količine emisija CO_2 iz fosilnih goriva od najmanje 10 %, ili 2.b omogućit će se dokazano znatno smanjenje emisija CO_2 zahvaljujući: — smanjenju gubitka energije u elektroenergetskoj mreži od najmanje 5 % uz uporabu aplikacije ili projekta pametnih elektroenergetskih mreža; ili — smanjenju ukupne potrošnje električne energije po energetskom potrošaču od najmanje 5 % uz uporabu aplikacije ili projekta pametnih elektroenergetskih mreža; ili — povremenoj opskrbi iz obnovljivih izvora energije, među ostalim iz nižih razina napona, koja čini najmanje dodatnih 10 % ukupne energije kojom se napaja mreža pri primjeni tehnologija pametnih elektroenergetskih mreža. 3. Prije odobrenja projekt će preispitati nezavisna kvalificirana treća strana koja će pripremiti izvješće o karakteristikama predložene aplikacije ili	15 godina

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
			projekta pametnih elektroenergetskih mreža i u njemu utvrditi je li projekt ili aplikacija u skladu s normama 1. i 2. (a ili b). Za projekte za koje vrijedi norma 2.b u izvješće će biti uključeno procijenjeno smanjenje emisija CO_2 postignuto zahvaljujući projektu. To će izvješće biti dostavljeno sudionicama prije odobrenja bilo kakve financijske pomoći, a odobrenje će ovisiti o tome je li u izvješću jasno utvrđeno da će predloženi projekt ili aplikacija pametnih elektroenergetskih mreža biti u skladu s normama 1. i 2. (a ili b). Norme će se izmjeriti usporedbom procijenjenih emisija ili potrošnje energije u području koje opskrbljuje mreža u slučaju upotrebe predloženih tehnologija pametnih elektroenergetskih mreža i emisija ili potrošnje energije u istom području u slučaju da se predložene tehnologije pametnih elektroenergetskih mreža ne upotrebljavaju.	

(*) Kako bi odgovorile na klimatske izazove, sudionice su usmjerile svoje napore na proširenje područja primjene CCSU-a kako bi uključile nove razrede projekta. Sudionice se obvezuju da će preispitati te razrede projekta, koji nisu ispitani od 2012., što je prije moguće, a najkasnije u ožujku 2024.

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
RAZRED PROJEKTA D: Hvatanje, korištenje i skladištenje ugljika				
	Izgradnja i rad postrojenja namijenjenih: — hvatanju CO_2 iz izvora emisija koji bi inače bio ispušten u atmosferu ili hvatanje CO_2 iz zraka;	Radi smanjenja emisija ugljika iz postojećih izvora.	Postrojenja za hvatanje iz zraka moraju uhvatiti najmanje ekvivalent CO_2 koji odgovara njihovim operativnim emisijama. Namjensko geološko skladištenje u skladu je s normom ISO 27914:2017. Prihvatljivo korištenje uhvaćenog i/ili prevezenog CO_2	22 godine

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
	— pripremi uhvaćenog CO_2 za prijevoz (plinovodom, željeznicom, cestom ili brodom), koja uključuje pripremu uhvaćenog CO_2 za prijevoz (npr. kompresija); — prijevozu uhvaćenog CO_2 na krajnju točku upotrebe; ili — trajnom skladištenju uhvaćenoga CO_2.		obuhvaćeno je čistim tekućim i plinovitim gorivima (RAZRED PROJEKTA K) i proizvodnjom s niskom razinom emisija (RAZRED PROJEKTA G). Upotreba CO_2 za aktivnosti povezane s fosilnim gorivima poput povećanja iscrpka nafte nije prihvatljiva. Uspostavljeni su odgovarajući sustavi za otkrivanje istjecanja i planovi praćenja za prijevoz i skladištenje CO_2, a nacionalna tijela ili neovisna treća strana redovito provjeravaju izvješća.	

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
RAZRED PROJEKTA E: Prijenos, distribucija i skladištenje energije				
VRSTA 1.: Upravljanje energijom, prijenos i distribucija energije	Izgradnja i/ili proširenje postrojenja za skladištenje energije na razini mreže (npr. kemijske, toplinske, mehaničke i elektrokemijske). Izgradnja i proširenje infrastrukture za prijevoz niskougljične električne energije, uključujući izravne priključke na niskougljične izvore i dionice mreža na kojima kombinacija električne energije ispunjava standarde. Ugradnja pametnih brojila i drugih tehnologija kojima se poboljšava učinkovitost mreže.	Olakšati dugoročnu, troškovno učinkovitu dekarbonizaciju elektroenergetskih sustava.	Projekti povezani s niskougljičnom električnom energijom prihvatljivi su ako niskougljična električna energija čini više od 60 % novougrađenog proizvodnog kapaciteta tijekom petogodišnjeg razdoblja. Niskougljična električna energija odnosi se na bilo koji izvor energije naveden u razredu projekta A iz ovog Dodatka ili ako su emisije stakleničkih plinova iz proizvedene električne energije ispod praga od 133 g CO_2e/kWh. S obzirom na to da je elektrifikacija u zemljama s niskim i nižim srednjim dohotkom ključna za dekarbonizaciju, navedeni standard ne primjenjuje se na projekte u tim zemljama pet godina nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma, osim ako se sudionice dogovore drukčije. Takvi projekti podliježu članku 43.	22 godine

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
			Izgradnja i širenje infrastrukturnih projekata za prijenos električne energije prihvatljivi su sve dok se njima elektrane na fosilna goriva ne povezuju izravno s mrežom. Projektna dokumentacija za učinkovitost mreže mora vjerodostojno pokazati da je energetska učinkovitost primarna svrha projekta.	
VRSTA 2.: Proizvodnja i recikliranje baterija	Izgradnja postrojenja za proizvodnju punjivih baterija, baterijskih sklopova i baterijskih ćelija čije su krajnje namjene ublažavanje klimatskih promjena (npr. za komunalne, prometne i industrijske primjene). Recikliranje otpadnih baterija.	Povećati proizvodnju baterija kojima se ublažavaju klimatske promjene i olakšati troškovno učinkovitu dekarbonizaciju aktivnosti s visokim emisijama.	Opis projekta u obavijesti kako bi se uključio opis krajnje upotrebe baterije.	22 godine

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
RAZREDU PROJEKTA F: Čisti vodik i amonijak				
VRSTA 1.: Proizvodnja čistog vodika	Izgradnja postrojenja namijenjenih proizvodnji čistog vodika.	Olakšati dekarbonizaciju sektorâ s visokim emisijama.	Projekti u području čistog vodika prihvatljivi su ako: i. vodik ima emisije ‚od izvora do mjesta potrošnje' (od proizvodnje sirovina do otpreme vodika) koje su manje od 3 kg CO_2e po kilogramu H_2 (razina 1.); ii. vodik ima emisije ‚od izvora do mjesta potrošnje' (od proizvodnje sirovina do otpreme vodika) koje su manje od 4 kg CO_2e po kilogramu H_2 (razina 2.).	Razina 1.: 22 godine Razina 2.: 18 godina

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
VRSTA 2.: Proizvodnja čistog amonijaka	Izgradnja postrojenja namijenjenih proizvodnji čistog amonijaka.	Olakšati dekarbonizaciju sektorâ s visokim emisijama.	Čisti amonijak jest amonijak koji se proizvodi iz čistog vodika u skladu sa standardima utvrđenima u ovom Dodatku ili koji se oporabljuje iz otpadnih voda. Pragovi za čisti amonijak odgovaraju pragovima za čisti vodik koji se upotrebljava u njegovoj proizvodnji. Ne postoje pragovi za čisti amonijak oporabljen iz otpadnih voda.	Razina 1 i čisti amonijak oporabljen iz otpadnih voda: 22 godine Razina 2.: 18 godina
VRSTA 3.: Transport, distribucija i skladištenje vodika	Izgradnja postrojenja za skladištenje, transport i distribuciju koja su priključena na postrojenja za proizvodnju čistog vodika ili se očekuje da će biti priključena na takva postrojenja u roku od pet godina. Pretvorba postojećih plinskih postrojenja u postrojenja koja su 100 % postrojenja za vodik. Prenamjena plinskih mreža koja omogućuje integraciju vodika.	Razviti infrastrukturu potrebnu za transport, distribuciju i skladištenje čistog vodika, prepoznajući da će se za čisti vodik upotrebljavati ista postrojenja za transport, distribuciju i skladištenje kao i za drugi vodik te prepoznajući i da je za uvođenje čistog vodika potreban razvoj infrastrukture za sve vrste vodika.	Ako je to primjenjivo, za standarde za čisti vodik vidjeti RAZREDU PROJEKTA F, VRSTA 1.	22 godine

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
RAZRED PROJEKTA G: Proizvodnja s niskim emisijama ([1])				
	Proizvodnja s niskim emisijama, uključujući izgradnju, širenje ili naknadnu ugradnju cijelih proizvodnih postrojenja i njihovih dijelova, nabavu opreme te izravno povezanu infrastrukturu i usluge. Ogledni popis: a) željezni i neželjezni metali b) cement c) kemikalije (uključujući gnojivo i amonijak) d) celuloza i papir.	Potaknuti proizvođače da prijeđu na održive prakse u sektorima u kojima je teško smanjiti emisije kako bi se, posebno u proizvodnim sektorima koji se suočavaju s globalnom prekomjernom ponudom, poduprla zamjena tehnologija s visokim emisijama stakleničkih plinova tehnologijama koje znatno doprinose ublažavanju klimatskih promjena.	Prije postizanja konsenzusa o odgovarajućim standardima pri budućem preispitivanju koje obavljaju sudionice, one moraju primijeniti postupke pojedinačnog posebnog dogovora opisane u člancima od 54. do 59. Sporazuma za podnošenje prijedloga za projekt proizvodnje s niskim emisijama. Prijedlog uključuje intenzitet emisija stakleničkih plinova u proizvodnji proizvedenog proizvoda, izračunan u skladu s	22 godine

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
			Protokolom o izvješćivanju o emisijama stakleničkih plinova, uzimajući u obzir emisije iz područja primjene 1. i 2. U prijedlogu se navodi obrazloženje zašto se ta razina smatra niskom razinom emisija. Te informacije moraju biti potkrijepljene dokumentima koji će se priložiti prijedlogu. U slučaju projekata povezanih s ugovorima u vrijednosti od najmanje 20 milijuna SDR, neovisna treća strana preispituje projekt, ili zasebno ili u okviru pripreme projektne dokumentacije. Navedena dokumentacija objavljuje se u standardiziranom obliku na internetskim stranicama OECD-a na datum prvog povlačenja (upućuje se na transparentnost razreda projekta A radne skupine za izvozne kredite i kreditnu garanciju (ECG)).	

([1]) Najkasnije do 30. lipnja 2026. sudionice će preispitati do tada izrađene međunarodne standarde i odlučiti hoće li ih uključiti u ovaj unos.

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
RAZRED PROJEKTA H: Prijevoz s nultim i niskim emisijama				
VRSTA 1.: Prijevoz s nultom stopom emisija i razvojna infrastruktura ([1])	Vozni parkovi s nultim izravnim emisijama, uključujući vozila za cestovni prijevoz, pružne sustave za prijevoz ([2]) i vodni prijevoz te povezanu infrastrukturu koja je ključna za rad takvih vozila ([3]).	Prelazak na vozne parkove s nultim izravnim emisijama iz ispušne cijevi ključan je za ublažavanje klimatskih promjena.	Izravne emisije CO_2 iz ispušnih cijevi pokretne imovine jednake su nuli. Vozila s nultim emisijama uključuju električna vozila i vozila s gorivnim člancima. Prijevoz tereta, uključujući vozila, vlakove, vagone ili plovila, i infrastruktura ključna za rad takvih vozila ne smiju biti namijenjeni prijevozu ili skladištenju fosilnih goriva. Za povezanu infrastrukturu obavijest o projektu uključuje opis veze između vozila s nultim emisijama i infrastrukture i razloge zbog kojih je ta infrastruktura ključna za rad takvih vozila.	22 godine za sav prijevoz i poticajnu infrastrukturu, osim za plovila 18 godina za plovila

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
			Kako bi dobile rok otplate dulji od 18 godina za plovila, sudionice moraju primijeniti postupke iz pojedinačnog posebnog dogovora opisane u člancima od 54. do 59. Sporazuma. U prijedlogu se mora obrazložiti zašto su potrebni dulji rokovi otplate. Maksimalni rokovi otplate ne premašuju 22 godine.	
VRSTA 2.: Željeznički promet s niskim emisijama i razvojna infrastruktura	Željeznički promet s niskim emisijama, uključujući bimodalne dizel-električne vlakove i hibridne lokomotive te povezanu infrastrukturu koja je ključna za rad takvih vozila.	Poticanje hibridnog željezničkog prijevoza s niskim emisijama čijom će se upotrebom postići znatno smanjenje emisija i doprinijeti ublažavanju klimatskih promjena.	U slučaju da bimodalni vlakovi, vlakovi, putnički vagoni i vagoni imaju nultu izravnu emisiju CO_2 iz ispušne cijevi kada voze po pruzi s potrebnom infrastrukturom i upotrebljavaju konvencionalni motor ako takva infrastruktura nije dostupna (bimodalni vlakovi).	20 godina
VRSTA 3.: Prijevoz teškim vozilima s niskim emisijama i razvojna infrastruktura	Hibridna vozila na punjenje (PHEV) za industrijske ili teretne primjene i s njima povezana infrastruktura ključna za rad takvih vozila. Hibridna električna vozila (HEV) za industrijske ili teretne primjene.	Poticanje hibridnih vozila i vozila s niskim emisijama ako će se njihovom upotrebom postići znatno smanjenje emisija i doprinijeti ublažavanju klimatskih promjena.	Kad je riječ o hibridnim električnim vozilima na punjenje, vozilo ima nulte izravne emisije CO_2 iz ispušne cijevi kada radi s električnim motorom i inače upotrebljava konvencionalni motor. Kad je riječ o hibridnim električnim vozilima, vozilo postiže smanjenje izravnih emisija CO_2 iz ispušne cijevi za 35 % ili povećanje energetske učinkovitosti za 35 % u usporedbi s odgovarajućim konvencionalnim vozilima u najnovijoj godini modela.	20 godina za hibridna električna vozila na punjenje. 18 godina za hibridna električna vozila.
VRSTA 4.: Vodni prijevoz s niskim emisijama	Transakcije obuhvaćene ovim razredom projekta i dalje podliježu uvjetima iz poglavlja II. do ishoda daljnjih rasprava sudionica o posebnim kriterijima, standardima i definicijama koje treba primijeniti.			

([1]) Plovila se isključuju iz ove vrste projekta tri godine nakon njegova stupanja na snagu, osim ako se sudionice dogovore drukčije.

([2]) Posebne vrste pružnih sustava za prijevoz koji su prihvatljivi za potporu u skladu s uvjetima iz ovog Dodatka jesu: 1. svaka vrsta željezničkog prijevoznog sustava; 2. sustavi za prijevoz trolejbusima; 3. sustavi za prijevoz žičarom. Sustavi za prijevoz žičarom povezani s rekreacijskim aktivnostima, kao što je skijanje, nisu prihvatljivi za potporu u skladu s ovim Dodatkom.

([3]) Ogledni popis povezane infrastrukture: sustavi za kontrolu (npr. signalizaciju i druge IT sustave), elektrifikacija, pruge, nadzemni vodovi i kabeli, stupovi, infrastruktura za punjenje baterija, infrastruktura za punjenje vodikom i povezani građevinski radovi.

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
RAZRED PROJEKTA I: Minerali i rude za čistu energiju ([1])				
	Izgradnja postrojenja u kojima se obavlja vađenje, recikliranje, prerada i/ili rafiniranje ruda ili minerala s kopna (uključujući metalizaciju) ako proizvod dobiven tim procesima čini dio lanca opskrbe za prihvatljive projekte (ili njihove prihvatljive dijelove) u skladu s Dodatkom I., razred A – vrsta 1.: obnovljivi izvori energije; razred E – vrsta 2: proizvodnja i recikliranje baterija. Ogledni popis: — bakar — kobalt — nikal — litij — elementi rijetkih zemalja — krom — cink — metali platinske skupine — aluminij	Osigurati stabilnu i cjenovno pristupačnu opskrbu materijalima u lancu opskrbe za prihvatljive projekte (ili njihove dijelove) na temelju ovog Dodatka koji su ključni za ublažavanje klimatskih promjena.	Prije izrade odgovarajućih standarda koje će sudionice preispitati u okviru svoje budućeg rada, one moraju primijeniti postupke pojedinačnog posebnog dogovora opisane u člancima od 54. do 59. Sporazuma za podnošenje prijedloga za projekt s mineralima i rudama za čistu energiju. Te informacije potkrijepit će se dokumentima koji će se priložiti prijedlogu. Za projekte vađenja, prerade i rafiniranja ruda ili minerala prijedlog uključuje intenzitet emisija stakleničkih plinova izlaznog proizvoda, izračunan u skladu s Protokolom o izvješćivanju o emisijama stakleničkih plinova, uzimajući u obzir emisije iz područja primjene 1. i 2. Također uključuje informacije o mjerama poduzetima za smanjenje emisija. Za projekte vađenja, prijedlog će uključivati objavu ekonomskog vijeka rezerve mineralnih sirovina procijenjenu u skladu s međunarodno priznatim i prihvaćenim smjernicama u rudarskoj industriji i s time povezanim obrazloženjem primijenjenog razdoblja valjanosti. Prijedlog će uključivati i opis kojim se dokazuje sljedeće: — znatan udio proizvodnje postrojenja činit će dio lanca opskrbe za prihvatljive projekte (ili njihove prihvatljive dijelove) u skladu s Dodatkom I., razred A – vrsta 1.: obnovljivi izvori energije; razred E – vrsta 2: proizvodnja i recikliranje baterija; ili	22 godine

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
			— postoji pravno izvršivo obveza na temelju koje se zahtijeva da znatan udio proizvodnje čini dio lanca opskrbe za prihvatljive projekte (ili njihove prihvatljive dijelove) u skladu s Dodatkom I., razred A – vrsta 1.: obnovljivi izvori energije; razred E – vrsta 2: proizvodnja i recikliranje baterija; ili — projekt jasno doprinosi povećanoj opskrbi mineralima ili rudama koji su međunarodno priznati kao ključni sastavni dijelovi za obnovljive izvore energije, uključujući prihvatljive projekte (ili njihove prihvatljive dijelove) u skladu s Dodatkom I., razred A – vrsta 1.: obnovljivi izvori energije; razred E – vrsta 2.: proizvodnja i recikliranje baterija i ako se predviđa da će ukupna potražnja za takvim mineralima ili rudama znatno porasti tijekom sljedeća dva desetljeća u scenariju kojim se ispunjavaju ciljevi Pariškog sporazuma. — ako sudionice prihvate prijedlog, projekt će se objaviti u standardiziranom obliku na internetskim stranicama OECD-a na datum prvog povlačenja.	

([1]) Najkasnije do 30. lipnja 2026. sudionice će preispitati do tada izrađene međunarodne standarde i odlučiti hoće li ih uključiti u ovaj unos.

Razred projekta	Definicija	Obrazloženje	Primijenjeni standardi ili vremenski okvir za ograničenje valjanosti	Maksimalni rok otplate
RAZRED PROJEKTA J: Proizvodnja čistih tekućih i plinovitih goriva				
	Transakcije obuhvaćene ovim razredom projekta i dalje podliježu uvjetima iz poglavlja II. do ishoda daljnjih rasprava sudionica o posebnim kriterijima, standardima i definicijama koje treba primijeniti.			

Dodatak II.

Kriteriji prihvatljivosti za projekte prilagodbe klimatskim promjenama

Projekt je prihvatljiv za maksimalne financijske uvjete ovog sektorskog dogovora ako:

a) Projektom se smanjuje kontekst osjetljivosti na klimatske promjene specifičan za lokaciju. To je smanjenje izričito navedeno i objašnjeno u projektnoj dokumentaciji izričitom izjavom o namjeri rješavanja pitanja utvrđene osjetljivosti na klimatske promjene i analizom kojom se jasno i izravno povezuju kontekst osjetljivosti na klimatske promjene i posebne projektne aktivnosti u području prilagodbe kojima se rješava pitanje osjetljivosti na klimatske promjene. Tim se posebnim projektnim aktivnostima utvrđuje udio projekta kojim se izravno rješava pitanje osjetljivosti na klimatske promjene. Ako je prilagodba klimatskim promjenama cilj posebnih projektnih aktivnosti, prihvatljive su samo te aktivnosti. Ako je prilagodba klimatskim promjenama cilj cijelog projekta ili nije tehnički izvedivo raščlaniti aktivnosti koje se odnose na projekt prilagodbe od aktivnosti koje se ne odnose na projekt prilagodbe, smatra se da se cijelim projektom izravno rješava pitanje osjetljivosti na klimatske promjene i da je prihvatljiv.

b) U slučaju projekata povezanih s ugovorima u vrijednosti od najmanje 20 milijuna SDR, neovisna treća strana preispituje projekt, ili zasebno ili u okviru pripreme projektne dokumentacije. Preispitivanje je dostupno javnosti, primjerice objavljuje se na internetskim stranicama projekta ili relevantnog javnog tijela. Preispitivanjem se provjerava obrazloženje utvrđeno u stavku (a). Osim toga, za projekte povezane s ugovorima u kojima nije tehnički izvedivo raščlaniti projektne aktivnosti koje se odnose na prilagodbu klimatskim promjenama od projektnih aktivnosti koje se ne odnose na takvu prilagodbu, preispitivanjem se provjerava tehnička neizvedivost raščlambe sastavnica projekta.

c) Korisni vijek projekta premašuje rok otplate.

PRILOG II.

SEKTORSKI DOGOVOR O IZVOZNIM KREDITIMA ZA NUKLEARNE ELEKTRANE

POGLAVLJE I.

Područje primjene sektorskog dogovora

1. **Područje primjene**

a) Ovim su sektorskim dogovorom utvrđene odredbe koje se primjenjuju na službeno podupirane izvozne kredite povezane s ugovorima za:

1) izvoz čitavih nuklearnih elektrana ili njihovih dijelova, što obuhvaća sve komponente, opremu, materijale i usluge, uključujući osposobljavanje osoblja izravno potrebnog za izgradnju i puštanje u rad takvih postrojenja;

2) modernizaciju postojećih nuklearnih elektrana;

3) opskrbu nuklearnim gorivom i njegovo obogaćivanje;

4) postupanje s rabljenim gorivom.

b) Ovaj se sektorski dogovor ne primjenjuje na:

1) stavke koje se nalaze izvan granica zemljišta nuklearne elektrane, za koje je obično odgovoran kupac, a posebno na troškove povezane s razvojem zemljišta, cestama, građevinskim naseljima, energetskim vodovima, ranžirnim postajama ([1]) i vodovodnom mrežom te na troškove nastale u zemlji kupca radi dobivanja službenog odobrenja (npr. lokacijska dozvola, građevinska dozvola, dozvola za punjenje goriva);

2) razdjelne stanice, transformatore i prijenosne vodove koji se nalaze izvan granica zemljišta elektrane;

3) službenu potporu za stavljanje nuklearne elektrane izvan pogona.

POGLAVLJE II.

Odredbe za izvozne kredite

2. **Maksimalni rokovi otplate**

a) Maksimalni rok otplate za robu i usluge obuhvaćene člankom 1. točkom a) podtočkom 1. ovog sektorskog dogovora iznosi 22 godine.

b) Maksimalni rok otplate za robu i usluge obuhvaćene člankom 1. točkom a) podtočkom 2. ovog sektorskog dogovora u slučajevima kada je ukupna vrijednost modernizacije jednaka ili veća od 80 milijuna SDR-ova, a ekonomski vijek trajanja elektrane vjerojatno će se produžiti barem za dodijeljeno razdoblje otplate iznosi 22 godine. Maksimalni rok otplate za sve druge transakcije obuhvaćene člankom 1. točkom a) podtočkom 2. ovog sektorskog dogovora iznosi 15 godina.

c) Maksimalni rok otplate za početno punjenje gorivom iznosi četiri godine od isporuke. Maksimalni je rok otplate za naknadna punjenja nuklearnim gorivom dvije godine od njegove dostave.

d) Maksimalni rok otplate za zbrinjavanje rabljenog goriva iznosi dvije godine.

e) Maksimalni rok otplate za obogaćivanje i postupanje s rabljenim gorivom iznosi pet godina.

([1]) Međutim, u slučajevima kad je kupac ranžirne postaje isti kao i kupac elektrane, a ugovor je sklopljen u odnosu na prvobitnu ranžirnu postaju za tu elektranu, uvjeti utvrđeni za prvobitnu ranžirnu postaju ne smiju biti povoljniji od onih za nuklearnu elektranu.

3. **Otplata glavnice i plaćanje kamata**

a) Iznos glavnice izvoznog kredita obično se otplaćuje u jednakim i redovitim obrocima ili, ako je to primjenjivo (npr. ako se potpora pruža za transakcije najma ili za izvoz samostalnih strojeva ili opreme), jednakim obrocima otplate glavnice i kamata zajedno.

b) Glavnica se otplaćuje najmanje jednom godišnje, a prvi se obrok glavnice uplaćuje najkasnije godinu dana od datuma početka roka otplate kredita.

c) Kamate se plaćaju najmanje svakih šest mjeseci, a prva se kamata uplaćuje najkasnije šest mjeseci od datuma početka roka otplate kredita. U slučaju godišnje otplate glavnice, kamate se plaćaju najmanje svakih dvanaest mjeseci, a prva se kamata uplaćuje najkasnije dvanaest mjeseci od datuma početka roka otplate kredita.

d) Kamate dospjele nakon datuma početka roka otplate kredita ne kapitaliziraju se.

e) Ako je to opravdano neravnotežom između vremenske raspodjele sredstava dostupnih dužniku i načina servisiranja duga dopuštenog u skladu s parametrima utvrđenima u točkama a) i b), izvozni krediti koji se podupiru na temelju ovog dogovora mogu se odobriti uz sljedeća ograničenja:

1) niti jedna otplata glavnice ili niz uplata u šestomjesečnom razdoblju koje se odnose na glavnicu ne premašuju 35 % glavnice kredita;

2) prvi obrok glavnice uplaćuje se najkasnije 36 mjeseca od datuma početka roka otplate kredita;

3) najviši ponderirani prosjek razdoblja otplate veći je od 70 % roka otplate transakcije ili šest godina.

4. **Službena potpora za nuklearno gorivo ili usluge povezane s nuklearnim gorivom**

Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 5. ovog sektorskog dogovora sudionice ne smiju davati besplatno nuklearno gorivo ili usluge.

5. **Pomoć**

Sudionice ne smiju pružati potporu u obliku pomoći.

POGLAVLJE III.

Postupci

6. **Prethodna obavijest**

a) Sudionica mora izdati prethodnu obavijest u skladu s člankom 44. Sporazuma najkasnije deset kalendarskih dana prije preuzimanja bilo kakve obveze s vrijednošću kredita većom od deset milijuna posebnih prava vučenja (SDR) ako želi pružati potporu u skladu s odredbama ovog sektorskog dogovora. Za transakcije koje su dobile potporu na temelju članka 3. točke (e) sudionice, među ostalim, dostavljaju:

1) detaljne informacije o podržanom načinu otplate i objašnjenje razloga zbog kojih postoji neravnoteža između vremenske raspodjele sredstava dostupnih dužniku i dostupnog načina servisiranja duga ako je podržan u skladu s člankom 3. točkama a) i b); i

2) za transakcije s načinom otplate koji ne odgovara slobodnom novčanom toku, detaljno i odgovarajuće obrazloženje načina otplate

b) Sudionica nakon rasprave obavješćuje sve ostale sudionice o svojoj konačnoj odluci radi lakšeg preispitivanja ukupnog iskustva.

POGLAVLJE IV.

Revizija

7. **Preispitivanje i praćenje**

Sudionice redovito preispituju odredbe ovog sektorskog dogovora, a najkasnije do kraja 2023.

PRILOG III.

SEKTORSKI DOGOVOR O IZVOZNIM KREDITIMA ZA CIVILNE ZRAKOPLOVE

DIO 1.

Opće odredbe

1. **Svrha**

a) Svrha je ovog sektorskog dogovora osigurati okvir za predvidljivu, usklađenu i transparentnu upotrebu službeno podupiranih izvoznih kredita za prodaju ili najam zrakoplova i druge robe i usluga navedenih u članku 4. točki a) u nastavku. Ovim se sektorskim dogovorom žele promicati ravnopravni tržišni uvjeti za te izvozne kredite, da bi se potaknulo tržišno natjecanje među izvoznicima utemeljeno na kvaliteti i cijeni izvezenih roba i usluga, a ne na najpovoljnijim službeno podupiranim financijskim uvjetima.

b) Ovim su sektorskim dogovorom utvrđeni najpovoljniji uvjeti po kojima se mogu odobriti službeno podupirani izvozni krediti.

c) U cilju toga sektorskim se dogovorom želi uspostaviti ravnoteža kojom se na svim tržištima:

1) izjednačavaju konkurentski financijski uvjeti između sudionica;

2) neutralizira službena potpora među sudionicama kao čimbenik pri odabiru konkurentskih roba i usluga navedenih u članku 4. točki a); i

3) izbjegava narušavanje tržišnog natjecanja među sudionicama ovog sektorskog dogovora i svim drugim izvorima financiranja.

d) Sudionice ovog sektorskog dogovora (dalje u tekstu ‚sudionice') potvrđuju da su odredbe ovog sektorskog dogovora sastavljene isključivo u svrhu ovog sektorskog dogovora i da se tim odredbama ne dovode u pitanje drugi dijelovi Sporazuma o službeno podupiranim izvoznim kreditima (dalje u tekstu ‚Sporazum') i njihov razvoj.

2. **Stanje**

Ovaj je sektorski dogovor džentlmenski dogovor među sudionicama i čini Prilog III. Sporazumu. Sastavni je dio Sporazuma i njime se zamjenjuje sektorski dogovor koji je stupio na snagu u srpnju 2007.

3. **Sudjelovanje**

Trenutačne su sudionice: Australija, Brazil, Kanada, Europska unija, Japan, Koreja, Novi Zeland, Norveška, Švicarska, Ujedinjena Kraljevina i Sjedinjene Američke Države. Sve nesudionice mogu postati sudionice u skladu s postupcima iz Dodatka I.

4. **Područje primjene**

a) Ovaj se sektorski dogovor primjenjuje na sve službene potpore koje pruža ili koje se pružaju u ime neke vlade i čiji je rok otplate dvije godine ili više, za izvoz:

1) novih civilnih zrakoplova i u njih ugrađenih motora, uključujući opremu koju je pribavio kupac;

2) rabljenih, prenamijenjenih i obnovljenih civilnih zrakoplova i u njih ugrađenih motora, uključujući, u svim tim slučajevima, opremu koju je pribavio kupac;

3) rezervnih motora;

4) rezervnih dijelova za civilne zrakoplove i motore;

5) ugovora o održavanju i servisiranju civilnih zrakoplova i motora;

6) preinaka, većih preoblikovanja i obnova civilnih zrakoplova;

7) kompleta za motore.

b) Službena potpora pruža se u različitim oblicima:

1) garancija ili osiguranje za izvozne kredite (čisto pokriće);

2) službene financijske potpore:

— izravan kredit/financiranje i refinanciranje; ili

— subvencioniranje kamatne stope;

3) sve kombinacije gore navedenog.

c) Ovaj sektorski dogovor ne primjenjuje se na službenu potporu za:

1) izvoz novih i rabljenih vojnih zrakoplova i povezane robe te usluga navedenih u točki a) ovog sektorskog dogovora, uključujući i slučaj kada se koristi u vojne svrhe;

2) nove ili rabljene simulatore leta.

5. **Podaci dostupni nesudionicama**

Sudionica mora, na temelju uzajamnosti, odgovoriti na zahtjev nesudionice u konkurentskoj situaciji o ponuđenim financijskim uvjetima njezine službene potpore, jednako kao što bi odgovorila na zahtjev sudionice.

6. **Potpora u obliku pomoći**

Sudionice ne pružaju potporu u obliku pomoći, osim u humanitarne svrhe u postupku pojedinačnog posebnog dogovora.

7. **Mjere za izbjegavanje ili smanjenje gubitaka**

Ovim sektorskim dogovorom sudionice se ne sprečavaju da dogovore manje restriktivne financijske uvjete od onih navedenih u ovom sektorskom dogovoru ako se te mjere poduzmu nakon što ugovor o izvoznom kreditu i popratni dokumenti već stupe na snagu i ako su namijenjene isključivo izbjegavanju ili smanjenju gubitaka od događaja koji bi mogli uzrokovati neplaćanje ili štetu. Sudionica u roku od 20 radnih dana nakon postizanja dogovora s kupcem/korisnikom kredita mora obavijestiti sve ostale sudionice i tajništvo OECD-a (dalje u tekstu ‚tajništvo') o izmjeni financijskih uvjeta. Za obavijest se mora koristiti obrazac iz Dodatka IV., koji mora sadržavati informacije o novim financijskim uvjetima, uključujući obrazloženje.

DIO 2.

Novi zrakoplovi

POGLAVLJE I.

Opseg

8. **Novi zrakoplovi**

a) U svrhu ovog sektorskog dogovora, novi zrakoplov je:

1) zrakoplov, uključujući opremu koju je dostavio kupac i motore ugrađene u taj zrakoplov, u vlasništvu proizvođača, koji nije dostavljen niti prethodno korišten u predviđene svrhe prijevoza putnika i/ili tereta i

2) rezervni motori i rezervni dijelovi kad se smatraju dijelom prvobitne narudžbe zrakoplova, u skladu s odredbama članka 20. točke a) i članka 22. točke b) u nastavku.

b) Ne dovodeći u pitanje odredbe navedene točke a), sudionica može pružiti potporu uvjetima koji su primjereni za novi zrakoplov za transakcije u čijem su slučaju, uz prethodno znanje sudionice, zbog odgode službene potpore dogovorena privremena rješenja za financiranje. Takva odgoda ne smije trajati duže od 18 mjeseci. U tim su slučajevima rok otplate i konačni datum otplate jednaki kao u slučaju da su za prodaju ili najam zrakoplova primljene službene potpore od datuma prvobitne isporuke zrakoplova.

POGLAVLJE II.

Financijski uvjeti

Financijski uvjeti za izvozne kredite obuhvaćaju sve odredbe navedene u ovom poglavlju koje se zajedno čitaju.

9. **Prihvatljive valute**

Valute prihvatljive za službenu financijsku potporu su euro, japanski jen, britanska funta, američki dolar i ostale valute koje su u potpunosti konvertibilne i za koje su dostupni podaci za utvrđivanje minimalnih kamatnih stopa iz Dodatka III.

10. **Predujam i maksimalna službena potpora**

a) U slučaju transakcija s kupcima/korisnicima kredita razvrstanima u kategoriju rizika 1. (u skladu s Tablicom 1. Dodatka II.), sudionice:

1) moraju zahtijevati predujam od najmanje 20 % neto cijene zrakoplova na dan ili prije datuma početka roka otplate kredita;

2) ne smiju pružati službenu potporu u iznosu većem od 80 % neto cijene zrakoplova.

b) U slučaju transakcija s kupcima/korisnicima kredita razvrstanima u kategorije rizika 2 – 8 (u skladu s Tablicom 1. Dodatka II.), sudionice:

1) moraju zahtijevati predujam od najmanje 15 % neto cijene zrakoplova na dan ili prije datuma početka roka otplate kredita;

2) ne smiju pružati službenu potporu u iznosu većem od 85 % neto cijene zrakoplova.

c) Sudionica koja primjenjuje članak 8. točku b) ovog sektorskog dogovora mora umanjiti najviši mogući iznos službene potpore za iznos glavnice obroka koji se smatraju dospjelima na datum početka otplate kredita da bi osigurala da u vrijeme isplate kredita preostali iznos duga bude jednak kao u slučaju da je takav službeno podupirani izvozni kredit odobren u vrijeme isporuke. U takvim okolnostima sudionica mora primiti zahtjev za službenu potporu prije isporuke.

11. **Minimalne premijske stope**

a) Sudionice koje pružaju službenu potporu za službeno podupirani iznos kredita naplaćuju barem minimalnu premijsku stopu utvrđenu u skladu s Dodatkom II.

b) Kad god je to potrebno, sudionice koriste dogovoreni model konverzije za konverziju godišnjih raspona koji se obračunavaju na iznos preostalog duga za službenu potporu i jednokratne avansne premijske stope koje se obračunavaju na prvobitni iznos službene potpore.

12. **Maksimalni rok otplate**

a) Maksimalni je rok otplate za sve nove zrakoplove 12 godina.

b) U iznimnim se slučajevima i uz prethodnu obavijest može odobriti maksimalni rok otplate od 15 godina. U tom se slučaju na minimalne premijske stope primjenjuje dodatna naknada od 35 % koja se obračunava u skladu s Dodatkom II.

c) Rok otplate službeno podupiranog izvoznog kredita ne smije se produživati ravnopravnim dijeljenjem prava osiguranja s komercijalnim davateljima kredita.

13. **Otplata glavnice i plaćanje kamata**

a) Sudionice primjenjuju način otplate glavnice i plaćanja kamata utvrđen u podtočkama 1. i 2. u nastavku ([1]):

1) kombinirana otplata glavnice i plaćanje kamata vrši se u jednakim obrocima:

— obroci se plaćaju najmanje svaka tri mjeseca, a prvi se obrok uplaćuje najkasnije tri mjeseca od datuma početka roka otplate kredita

— kao alternativa i uz prethodnu obavijest (osim ako je riječ o *de minimis* transakciji), obroci se plaćaju najmanje svakih šest mjeseci, a prvi se obrok uplaćuje najkasnije šest mjeseci od datuma početka roka otplate kredita. U tom se slučaju na minimalne premijske stope primjenjuje dodatna naknada od 15 % koja se obračunava u skladu s Dodatkom II.

— u slučaju transakcija s promjenjivom stopom profil otplate glavnice za cjelokupni rok otplate kredita utvrđuje se najviše pet radnih dana prije datuma isplate, po promjenjivoj stopi ili stopi kamatne zamjene.

2) glavnica se otplaćuje u jednakim obrocima, dok se kamate plaćaju na opadajući saldo:

— obroci se plaćaju najmanje svaka tri mjeseca, a prvi se obrok uplaćuje najkasnije tri mjeseca od datuma početka roka otplate kredita

— kao alternativa i uz prethodnu obavijest (osim ako je riječ o *de minimis* transakciji), obroci se plaćaju najmanje svakih šest mjeseci, a prvi se obrok uplaćuje najkasnije šest mjeseci od datuma početka roka otplate kredita. U tom se slučaju na minimalne premijske stope primjenjuje dodatna naknada od 15 % koja se obračunava u skladu s Dodatkom II.

b) Ne dovodeći u pitanje točku a) i uz prethodnu obavijest otplata glavnice može se osmisliti tako da sadržava konačno plaćanje svih iznosa preostalog duga na određeni datum. U tom će se slučaju otplate glavnice izvršene prije konačnog plaćanja osmisliti na način utvrđen točkom a) na temelju razdoblja amortizacije koje ne smije biti duže od maksimalnog dozvoljenog roka otplate kredita za podupiranu robu i usluge.

c) Ne dovodeći u pitanje točku a) otplata glavnice može se osmisliti uz uvjete koji su manje povoljni za dužnika.

d) Kamate dospjele nakon datuma početka roka otplate kredita ne kapitaliziraju se.

14. **Minimalne kamatne stope**

a) Sudionice koje pružaju službenu financijsku potporu primjenjuju minimalnu promjenjivu kamatnu stopu ili minimalnu fiksnu kamatnu stopu, u skladu s odredbama Dodatka III.

b) Za zrakoplove na mlazni pogon neto cijene od najmanje 35 milijuna USD službena financijska potpora na osnovi CIRR-a pruža se samo u iznimnim okolnostima. Sudionica koja namjerava pružati takvu potporu mora o tome obavijestiti sve ostale sudionice najmanje 20 kalendarskih dana prije preuzimanja konačne obveze i navesti korisnika kredita.

c) U kamatnu stopu nisu uključena plaćanja premijama navedena u članku 11. ovog sektorskog dogovora niti naknade navedene u članku 16. u nastavku.

([1]) Zahtjev *ex ante* polugodišnjeg izvješćivanja o otplati ne primjenjuje se na transakcije povezane s malim zrakoplovima s ukupnim financiranim iznosom manjim od 5 milijuna USD (tj. *de minimis* transakcije).

15. **Subvencioniranje kamatne stope**

Sudionice koje subvencioniraju kamatnu stopu moraju poštovati financijske uvjete ovog sektorskog dogovora i zahtijevati od svih banaka ili financijskih institucija koje sudjeluju u subvencioniranju da ispunjavaju uvjete koji su u svakom pogledu usklađeni s financijskim uvjetima ovog sektorskog dogovora.

16. **Naknade**

a) U okviru ograničenja razdoblja držanja premije, sudionice koje pružaju službenu potporu u obliku čistog pokrića tijekom razdoblja držanja premije naplaćuju naknadu za držanje premije na dio službene potpore koji još nije povučen, i to kako slijedi:

1) tijekom prvih šest mjeseci razdoblja držanja: nula baznih bodova godišnje

2) tijekom drugih šest mjeseci razdoblja držanja: 12,5 baznih bodova godišnje

3) tijekom trećih i posljednjih šest mjeseci razdoblja držanja: 25 baznih bodova godišnje.

b) Sudionice koje pružaju službenu potporu u obliku izravnog kredita/financiranja naplaćuju sljedeće naknade:

1) naknadu za troškove ustroja/strukturiranja: 25 baznih bodova na isplaćeni iznos, plaćaju se u vrijeme svake isplate;

2) naknadu za odobrenje sredstava i držanje premije: 20 baznih bodova godišnje na nepovučeni dio službeno podupiranog izvoznog kredita koji će se isplatiti, tijekom razdoblja držanja premije, plaća se unatrag;

3) administrativnu naknadu: pet baznih bodova godišnje na neotplaćeni iznos službene potpore, koji se plaćaju unatrag. Umjesto toga, u skladu s odredbama članka 11. točke b) sudionice mogu izglasati da se ova naknada plaća unaprijed na isplaćeni iznos u vrijeme svake isplate.

17. **Sufinanciranje**

Ne dovodeći u pitanje članke 14. i 16. ovog sektorskog dogovora, u slučaju sufinanciranja pri kojem se službena potpora pruža u obliku izravnog kredita i čistog pokrića i pri kojem čisto pokriće iznosi barem 35 % službeno podupiranog iznosa, sudionica koja odobrava izravni kredit primjenjuje iste financijske uvjete, uključujući naknade, poput onih koje pruža financijska institucija pod čistim pokrićem, da bi ukupni troškovi institucije koja pruža čisto pokriće i troškovi izravnog davatelja kredita postali istovjetni. U takvim okolnostima, sudionica koja pruža takvu potporu izvještava o financijskim uvjetima potpore, uključujući naknade, u skladu s obrascem iz Dodatka IV.

DIO 3.

Rabljeni zrakoplovi, rezervni motori, rezervni dijelovi, ugovori o održavanju i servisiranju

POGLAVLJE I.

Opseg

18. **Rabljeni zrakoplovi i ostala roba i usluge**

Ovaj se dio sektorskog dogovora primjenjuje na rabljene zrakoplove i rezervne motore ([2]), rezervne dijelove, preinake, veća preoblikovanja, obnovu te ugovore o održavanju i servisiranju povezane s novim i rabljenim zrakoplovima te kompletima za motore.

([2]) Smatra se da upućivanje na rezervne motore u ovom poglavlju I. obuhvaća upućivanja na rezervne pogonske motore.

POGLAVLJE II.

Financijski uvjeti

Financijski uvjeti koji se primjenjuju za rabljene zrakoplove i rezervne motore ([3]), osim maksimalnog roka otplate, moraju biti u skladu s odredbama iz Dijela 2. ovog sektorskog dogovora.

Uobičajeno je financirati robu i usluge osim novih zrakoplova, rabljenih zrakoplova i novih motora zajmovima koji će pokrivati produljeno razdoblje izvršenja ugovora. Stoga su financijski uvjeti koji se trebaju primjenjivati na drugu robu i usluge obuhvaćene ovim sektorskim dogovorom u skladu s odredbama iz Dijela 2. ovog sektorskog dogovora, osim kako je navedeno u članku 22. u nastavku.

19. **Prodaja rabljenih zrakoplova**

a) U skladu s točkom b) u nastavku maksimalni rok otplate za rabljene zrakoplove određuje se u skladu sa starosti zrakoplova, kao što je utvrđeno u sljedećoj tablici:

Starost zrakoplova (broj godina od izvorne proizvodnje)	Maksimalni rok otplate za transakcije osigurane imovinom ili državne transakcije (u godinama)	Maksimalni rok otplate za transakcije koje nisu osigurane imovinom niti su državne transakcije (u godinama)
1	10	8,5
2	9	7,5
3	8	6,5
4	7	6
5 – 8	6	5,5
Iznad 8	5	5

b) Maksimalni rok otplate za zrakoplove koji su preinačeni, uz uvjet da transakcija ispunjava sve zahtjeve iz članka 19. Dodatka II. i uz uvjet da službena potpora, ako je bila pružena za takvu preinaku, nije bila pružena u skladu s člankom 21. točkom a), utvrđuje se u skladu s vremenskim razdobljem od dana preinake i sa starosti zrakoplova, kako je utvrđeno u sljedećoj tablici:

Maksimalni rok otplate za preinačene zrakoplove osigurane imovinom (u godinama)

Vremensko razdoblje od datuma preinake (u godinama)	Starost zrakoplova (broj godina od izvorne proizvodnje)					
	1	2	3	4	5 – 8	Iznad 8
0 (nedavno preinačeni)	10	9	8	8	8	8
1	10	9	8	7	7	7
2	—	9	8	7	6	6
3 ili više	—	—	8	7	6	5

20. **Rezervni motori**

a) U slučaju kupnji ili narudžbi povezanih s motorima koji se ugrađuju u nove zrakoplove, službena potpora za rezervne motore može se pružati pod istim uvjetima kao i za zrakoplove.

([3]) Smatra se da upućivanje na rezervne motore u ovom poglavlju II. obuhvaća upućivanja na rezervne pogonske motore.

b) Ako se rezervni motori ne kupuju zajedno s novim zrakoplovom, maksimalni je rok otplate osam godina. Kod rezervnih motora jedinične vrijednosti 10 milijuna USD ili više, rok otplate može se povećati na 10 godina, uz uvjet da transakcija ispunjava sve zahtjeve iz članka 19. Dodatka II.

21. **Ugovori za preinake / veća preoblikovanja / obnovu**

a) Ako se transakcija za preinaku:

1) procjenjuje na 5 milijuna USD ili više; i

— ispunjava sve zahtjeve članka 19. Dodatka II., sudionica može ponuditi službenu potporu uz rok otplate do osam godina;

— ne ispunjava sve zahtjeve članka 19. Dodatka II., sudionica može ponuditi službenu potporu uz rok otplate do pet godina;

2) procjenjuje na manje od 5 milijuna USD, sudionica može ponuditi službenu potporu uz rok otplate do dvije godine.

b) Ako je transakcija za veća preoblikovanja ili obnovu, sudionica može ponuditi službenu potporu uz rok otplate do:

1) pet godina ako je vrijednost ugovora 5 milijuna USD ili više; i

2) dvije godine ako je vrijednost ugovora manja od 5 milijuna USD.

22. **Ugovori o održavanju i servisiranju** ([4])**, rezervni dijelovi (osim motora) i kompleti za motore**

a) Osim u slučaju iz članka 22. točke b) u nastavku sudionice mogu ponuditi službenu potporu s rokom otplate do pet godina nakon datuma početka roka otplate kredita ako je vrijednost ugovora 5 milijuna USD ili više odnosno dvije godine ako je vrijednost ugovora manja od 5 milijuna USD.

b) Službena potpora za rezervne dijelove, ako se kupuju zajedno s novim zrakoplovima, može se pružati pod istim uvjetima kao i za zrakoplove, do najviše 5 % neto cijene novog zrakoplova i ugrađenih motora. Za rezervne dijelove iznad granice od najviše 5 %, na službenu potporu primjenjuje se članak 22. točka a) .

c) Sudionice:

1) moraju zahtijevati plaćanje predujma od najmanje 15 % neto cijene rezervnih dijelova, kompleta za motore ili ugovora o održavanju i servisiranju za koje se pruža potpora na datum ili prije datuma početka roka otplate kredita;

2) ne smiju pružati službenu potporu u iznosu većem od 85 % vrijednosti neto cijene rezervnih dijelova, kompleta za motore ili ugovora o održavanju i servisiranju za koje se pruža potpora.

d) Pravila SDZ-a o minimalnim premijskim stopama primjenjivat će se kako je utvrđeno u DODATKU II., ODJELJKU 3.: Minimalne premijske stope za robu i usluge, osim za rabljene zrakoplove na koje se odnosi Dio 3. ovog sektorskog dogovora

DIO 4.

Transparentnost

Sve se obavijesti šalju između određenih kontaktnih točaka u svakoj zemlji sudionici trenutačnom komunikacijom, npr. korištenjem sustava elektroničke pošte koji tajništvo održava radi olakšavanja komunikacije među sudionicama i tajništvom. Ako nije dogovoreno drugačije, sve sudionice moraju se odnositi prema svim informacijama razmijenjenima na temelju ovog dijela sektorskog dogovora kao povjerljivima.

([4]) Kako bi se izbjegle nedoumice, ugovori o održavanju i servisiranju obuhvaćaju ugovore o održavanju, popravku i remontu.

ODJELJAK 1.

Zahtjevi u pogledu informacija

23. **Informacije o službenoj potpori**

a) U roku od mjesec dana nakon datuma preuzimanja konačne obveze sudionica dostavlja tražene informacije iz Dodatka IV. svim ostalim sudionicama, a kopiju dostavlja tajništvu.

b) Radi utvrđivanja referentne vrijednosti marže u skladu s Dodatkom III. člankom 8. točkom b) informacije o maržama punog pokrića, kako je navedeno u Dodatku III. članku 8. točkama c) i d), dostavljaju se tajništvu najkasnije pet dana nakon završetka svakog mjeseca.

ODJELJAK 2.

Razmjena informacija

24. **Zahtjevi za pružanje informacija**

a) Sudionica može od druge sudionice zatražiti informacije o korištenju njezinih službeno podupiranih izvoznih kredita za prodaju ili najam zrakoplova predviđenih ovim sektorskim dogovorom.

b) Sudionica koja je primila zahtjev za službenu potporu može poslati upit drugoj sudionici, dajući najpovoljnije kreditne uvjete te uvjete koje bi sudionica koja šalje upit bila spremna poduprijeti.

c) Sudionica kojoj je upućen upit odgovara u roku od sedam kalendarskih dana i iznosi što više traženih informacija. Odgovor što bolje opisuje odluku koju sudionica namjerava donijeti. Ako je potrebno, potpuni se odgovor šalje u najkraćem mogućem roku.

d) Kopije svih upita i odgovora moraju se poslati tajništvu.

25. **Osobno savjetovanje**

a) U konkurentskoj situaciji sudionica može zatražiti osobno savjetovanje s jednom ili više sudionica.

b) Sve se sudionice moraju u roku od deset radnih dana odazvati na takav poziv.

c) Savjetovanje se održava u najkraćem mogućem roku nakon isteka razdoblja od deset radnih dana.

d) Predsjedavajuća sudionica zajedno s tajništvom koordinira sve potrebne radnje praćenja. Tajništvo odmah stavlja ishod savjetovanja na raspolaganje svim sudionicama.

26. **Posebno savjetovanje**

a) Sudionica (‚sudionica koja pokreće postupak') koja ima opravdane razloge vjerovati da su financijski uvjeti koje nudi druga sudionica (‚sudionica koja odgovara') velikodušniji od onih navedenih u sektorskom dogovoru šalje obavijest tajništvu. Tajništvo odmah objavljuje takve podatke sudionici koja odgovara.

b) Sudionica koja odgovara obrazlaže financijske uvjete službene potpore koja se razmatra u roku od pet radnih dana nakon što tajništvo iznese informacije.

c) Nakon obrazloženja sudionice koja odgovara sudionica koja pokreće postupak može zahtijevati da tajništvo u roku od pet radnih dana organizira posebno savjetovanje sa sudionicom koja odgovara da bi se raspravilo o tom pitanju.

d) Sudionica koja odgovara iščekuje ishod savjetovanja o kojemu se odlučuje na dan tog savjetovanja prije nego što se nastavi s transakcijom.

ODJELJAK 3.

Pojedinačni posebni dogovori

27. **Postupci i oblik pojedinačnih posebnih dogovora**

a) Prijedlozi pojedinačnih posebnih dogovora upućuju se samo tajništvu. Identitet stranke koja pokreće postupak ne otkriva se u registru pojedinačnih posebnih dogovora na elektroničkoj oglasnoj ploči koju održava tajništvo u mrežnom okruženju OECD-a. Međutim, tajništvo može sudionici na zahtjev usmenim putem otkriti identitet stranke koja pokreće postupak. Tajništvo vodi evidenciju o takvim zahtjevima.

b) Prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora sadržava datum te je u sljedećem obliku:

1) referentni broj, nakon čega slijedi tekst ‚pojedinačni posebni dogovor';

2) naziv zemlje uvoznice i kupca/korisnika kredita;

3) naziv ili što precizniji opis transakcije da bi se jasno odredila transakcija;

4) prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora za najpovoljnije uvjete pružanja potpore;

5) nacionalnost i nazivi poznatih konkurentskih podnositelja ponuda;

6) datum zaključenja natječaja i broj natječaja, ako je poznat;

7) ostale relevantne informacije, uključujući razloge prijedloga pojedinačnog posebnog odgovora i, prema potrebi, posebne okolnosti.

28. **Odgovori na prijedloge pojedinačnog posebnog dogovora**

a) Odgovori se šalju u roku od 20 kalendarskih dana iako se sudionice potiču da na prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora odgovore u najkraćem mogućem roku.

b) Odgovor može biti zahtjev za dodatne podatke, prihvaćanje i odbijanje, prijedlog za izmjenu pojedinačnog posebnog dogovora ili alternativni prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora.

c) Smatra se da je sudionica koja se odluči na šutnju ili izrazi da nema stajalište prihvatila prijedlog zajedničkog pojedinačnog dogovora.

29. **Prihvaćanje pojedinačnih posebnih dogovora**

a) Nakon razdoblja od 20 kalendarskih dana tajništvo obavješćuje sve sudionice o statusu prijedloga pojedinačnog posebnog dogovora. Ako sve sudionice ne prihvate pojedinačni posebni dogovor, no niti jedna ga sudionica ne odbije, prijedlog ostaje otvoren dodatnih osam kalendarskih dana.

b) Nakon navedenog dodatnog razdoblja smatra se da je sudionica koja nije izričito odbila prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora prihvatila pojedinačni posebni dogovor. Međutim, sudionica, uključujući sudionicu koja pokreće postupak, može svoje prihvaćanje pojedinačnog posebnog dogovora uvjetovati izričitim prihvaćanjem jedne ili više sudionica.

c) Ako sudionica ne prihvati jedan ili više elemenata pojedinačnog posebnog dogovora, indirektno prihvaća sve ostale elemente pojedinačnog posebnog dogovora.

30. **Neslaganje oko pojedinačnih posebnih dogovora**

a) Ako se sudionica koja pokreće postupak i sudionica koja je predložila izmjenu ili alternativu ne mogu dogovoriti oko pojedinačnog posebnog dogovora u roku od osam dodatnih kalendarskih dana navedenom u članku 29. ovog sektorskog dogovora, to se razdoblje može produžiti uz pristanak obje strane. Tajništvo o takvom produžetku obavješćuje sve sudionice.

b) Pojedinačni posebni dogovor koji nije prihvaćen može se ponovno razmotriti primjenom postupaka iz članaka od 27. do 29. U tim okolnostima sudionice ne obvezuje njihova prvobitna odluka.

31. **Datum stupanja na snagu pojedinačnog posebnog dogovora**

Tajništvo obavješćuje sve sudionice o stupanju pojedinačnog posebnog dogovora na snagu ili o njegovom odbijanju. Prihvaćeni pojedinačni posebni dogovor stupit će na snagu tri kalendarska dana nakon te objave.

32. **Valjanost pojedinačnih posebnih dogovora**

a) Ako nije drugačije dogovoreno, pojedinačni posebni dogovor valjan je tijekom dvije godine od datuma stupanja na snagu, osim ako tajništvo ne primi obavijest da više ne predstavlja predmet interesa i ako to prihvate sve sudionice.

b) Ako sudionica zatraži produženje u roku od 14 kalendarskih dana od prvobitnog datuma isteka i ako se tome nitko ne usprotivi, pojedinačni posebni dogovor ostaje valjan dodatne dvije godine. O naknadnim produženjima dogovor se može postići primjenom jednakog postupka.

c) Tajništvo prati status pojedinačnih posebnih dogovora i o tome obavješćuje sudionice vođenjem popisa ‚Status valjanih pojedinačnih posebnih dogovora' na elektroničkoj oglasnoj ploči. U skladu s tim tajništvo među ostalim svaka tri mjeseca izdaje popis pojedinačnih posebnih dogovora koji istječu u sljedećem tromjesečju.

d) Tajništvo na zahtjev nesudionice koja proizvodi konkurentske zrakoplove toj nesudionici stavlja na raspolaganje valjane pojedinačne posebne dogovore.

ODJELJAK 4.

Prilagođavanje

33. **Prilagođavanje**

a) Uzimajući u obzir međunarodne obveze neke sudionice, sudionica može prilagoditi financijske uvjete službene potpore koju pruža nesudionica.

b) U slučaju prilagođavanja nesukladnih uvjeta koje nudi nesudionica:

1) sudionica koja izvršava prilagođavanje poduzet će sve što je potrebno da provjeri te uvjete;

2) sudionica koja izvršava prilagođavanje obavještava tajništvo i sve ostale sudionice o naravi i ishodima tih napora i uvjetima koje namjerava poduprijeti, najkasnije deset kalendarskih dana prije preuzimanja bilo kakve obveze;

3) ako konkurentska sudionica zatraži razgovor tijekom tog razdoblja od deset kalendarskih dana, sudionica koja izvršava prilagođavanje mora čekati deset dodatnih kalendarskih dana prije preuzimanja bilo kakve obveze pod takvim uvjetima.

c) Ako sudionica koja izvršava prilagođavanje promijeni ili povuče svoju namjeru podupiranja uvjeta o kojima je poslala obavijest, o tome odmah obavješćuje sve ostale sudionice.

DIO 5.

Praćenje i preispitivanje

34. **Praćenje**

Tajništvo prati provedbu ovog sektorskog dogovora i o tome izvještava sudionice na godišnjoj razini.

35. **Revizija**

Sudionice revidiraju postupke i odredbe ovog sektorskog dogovora prema kriterijima i u vrijeme utvrđeno u točkama a) i b).

a) Sudionice vrše reviziju ovog sektorskog dogovora na sljedeći način:

1) u kalendarskoj godini 2019. i svake četiri godine nakon toga, u svakom slučaju uz obavijest tajništva tri mjeseca unaprijed;

2) na zahtjev sudionice i nakon potrebnog savjetovanja, uz uvjet da je tajništvo izdalo obavijest tri mjeseca unaprijed i da je sudionica koja podnosi zahtjev dostavila pismeno obrazloženje razloga i ciljeva revizije te sažetak savjetovanja koje je prethodilo njezinom zahtjevu;

3) načini ažuriranja minimalnih premijskih stopa i minimalnih kamatnih stopa utvrđeni su u Dodacima II. i III.;

4) revizije obuhvaćaju i naknade iz članka 16.

b) Revizijom iz točke (a) podtočke 1. uzima se u obzir:

1) mjera u kojoj su postignuti ciljevi ovog sektorskog dogovora, kako je utvrđeno člankom 1., te svako drugo pitanje koje neka sudionica želi iznijeti na raspravi;

2) s obzirom na elemente točke b) podtočke 1., jesu li izmjene bilo kojeg aspekta sektorskog dogovora opravdane.

c) Prepoznavajući važnost procesa revizije i da bi se osiguralo da uvjeti ovog sektorskog dogovora i dalje ispunjavaju potrebe sudionica, svaka sudionica pridržava pravo da se povuče iz ovog sektorskog dogovora u skladu s člankom 38.

36. **Budući rad**

Sljedeće će se uzeti u obzir:

a) ispitivanje prakse sudionica u slučaju pružanja službene potpore prije početka roka otplate kredita

b) odredbe koje se primjenjuju na neizravne kredite

c) produženje maksimalnih rokova otplate na temelju članka 19. za rabljene zrakoplove podvrgnute značajnoj obnovi prije prodaje

d) produženje maksimalnih rokova otplate na temelju članka 21. kod ugovora veće vrijednosti

e) odredbe koje se primjenjuju na ‚obnovu' (članak 21.) i ‚usluge' (članak 22.)

f) postupak utvrđivanja prihvatljivosti iz Konvencije iz Cape Towna

g) definiciju ‚zainteresirane sudionice'.

DIO 6.

Završne odredbe

37. **Stupanje na snagu**

Datum stupanja na snagu ovog sektorskog dogovora je 1. veljače 2011.

38. **Povlačenje**

Sudionica se može povući iz ovog sektorskog dogovora tako da tajništvu pošalje pisanu obavijest trenutačnom komunikacijom, npr. elektroničkom poštom. Povlačenje stupa na snagu šest mjeseci nakon što je tajništvo primilo obavijest. Povlačenje neće utjecati na sporazume o pojedinačnim transakcijama započetima prije datuma stupanja povlačenja na snagu.

Dodatak I.

Sudjelovanje u sektorskom dogovoru o zrakoplovima

1. Sudionice potiču nesudionice koje razvijaju kapacitet proizvodnje civilnih zrakoplova da primijene odredbe ovog sektorskog dogovora. U tom kontekstu sudionice pozivaju nesudionice da s njima započnu dijalog o uvjetima pridruživanja SDZ-u.

2. Tajništvo se treba pobrinuti da nečlanica zainteresirana za sudjelovanje u ovom sektorskom dogovoru dobije potpune informacije o uvjetima sudjelovanja u ovom sektorskom dogovoru.

3. Sudionice bi zatim pozvale predmetnu nesudionicu da sudjeluje u aktivnostima koje su dio ovog sektorskog dogovora i da kao promatračica pohađa relevantne sastanke. Taj bi poziv vrijedio najviše dvije godine i mogao bi se jednom produžiti na dodatne dvije godine. Tijekom tog razdoblja nesudionica se poziva da predoči reviziju svog sustava izvoznih kredita, posebno za izvoz civilnih zrakoplova.

4. Na kraju tog razdoblja nesudionica se mora izjasniti želi li postati sudionica ovog sektorskog dogovora i slijediti njegove odredbe. U slučaju takve potvrde nesudionica mora na godišnjoj razini doprinositi troškovima povezanima s provedbom ovog sektorskog dogovora.

5. Zainteresirana nesudionica postaje sudionica 30 radnih dana nakon potvrde iz članka 4. ovog Dodatka.

Dodatak II.

Minimalne premijske stope

Ovim su Dodatkom utvrđeni postupci koji se trebaju koristiti u određivanju cijena službene potpore kod transakcija u skladu s ovim sektorskim dogovorom. U Odjeljku 1. utvrđeni su postupci razvrstavanja; U Odjeljku 2. utvrđene su minimalne premijske stope koje se naplaćuju za nove i rabljene zrakoplove, a u Odjeljku 3. minimalne premijske stope koje se naplaćuju za rezervne motore, rezervne dijelove, preinake u teretne zrakoplove/veća preoblikovanja/obnovu civilnih zrakoplova, ugovore o održavanju i servisiranju i komplete za motore.

ODJELJAK 1.

Postupci razvrstavanja prema riziku

1. Sudionice su dogovorile popis kupaca/korisnika kredita razvrstanih prema riziku (‚popis'). Takva razvrstavanja odražavaju nadređeni neosigurani kreditni rejting kupaca/korisnika kredita dobiven s pomoću zajedničke ljestvice kreditnog rejtinga, poput one koju koristi neka od agencija za utvrđivanje kreditnog rejtinga.

2. Razvrstavanje prema riziku obavljat će stručnjaci koje su imenovale sudionice prema kategorijama rizika iz Tablice 1. ovog Dodatka.

3. Popis je obvezujući u svim fazama transakcije (tj. od oglašavanja do dostave) i podliježe odredbama članka 15. ovog Dodatka.

I. **Utvrđivanje popisa razvrstavanja rizika**

4. Popis utvrđuju i dogovaraju sudionice prije stupanja na snagu ovog sektorskog dogovora. Tajništvo ga vodi i stavlja na raspolaganje svim sudionicama kao povjerljivi dokument.

5. Tajništvo može, na zahtjev i uz čuvanje povjerljivosti, obavijestiti nesudionicu koja je proizvođač zrakoplova o razvrstavanju nekog kupca/korisnika kredita prema riziku. U tom slučaju tajništvo obavješćuje sve sudionice o tom zahtjevu. Nesudionica može u bilo koje vrijeme predložiti dodatke popisu koji vodi tajništvo. Nesudionica koja predloži dodatak popisu može sudjelovati u postupku razvrstavanja prema riziku kao da je zainteresirana sudionica.

II. **Ažuriranje popisa razvrstavanja prema riziku**

6. Podložno odredbama članka 15. ovog Dodatka popis se može ažurirati *ad hoc* u slučaju da sudionica u bilo kojem obliku izrazi namjeru da primijeni razvrstavanje prema riziku koje se ne nalazi na popisu ili je sudionici potrebno razvrstavanje kupca/korisnika kredita prema riziku koje se još ne nalazi na popisu ([1]) ([2]).

7. Prije svakog korištenja alternativnog ili novog razvrstavanja prema riziku sudionica mora tajništvu poslati zahtjev za ažuriranje popisa na temelju tog alternativnog ili novog razvrstavanja rizika. Tajništvo će taj zahtjev poslati svim sudionicama u roku od dva radna dana, pri čemu neće spomenuti identitet sudionice koja je predala zahtjev.

([1]) Ako predložena ocjena rizika kupca/korisnika kredita premašuje ocjenu rizika države domaćina, potrebno je priložiti objašnjenje.

([2]) Za transakcije s vrijednošću izvoznog ugovora manjom od 5 milijuna USD, ako izvoz obuhvaća poljoprivredne zrakoplove, a krajnji je dužnik poljoprivrednik ili poduzeće koje se bavi prskanjem, sudionica može primijeniti razvrstavanje prema riziku koje smatra primjerenim, a transakciju prijavljuje u skladu s člankom 23. točkom a) ovog SDZ-a. Za sve ostale transakcije s vrijednošću izvoznog ugovora manjom od 5 milijuna USD (posebno one u kojima je krajnji dužnik zračni prijevoznik ili društvo za najam zrakoplova, bez obzira na to obuhvaća li izvoz poljoprivredni zrakoplov), sudionica koja ne želi slijediti postupak razvrstavanja prema riziku iz članaka od 6. do 8. ovog Dodatka na kupca/korisnika kredita koji je predmet transakcije primjenjuje razvrstavanje prema riziku ‚8', a transakciju prijavljuje u skladu s člankom 23. točkom a) ovog sektorskog dogovora.

8. Zainteresiranim je sudionicama odobreno razdoblje od deset ([3]) radnih dana da pristanu na predloženu izmjenu popisa ili da je ospore. Ako ne odgovore u tom roku, smatra se da su pristale na taj prijedlog. Ako prijedlog nitko ne ospori po završetku razdoblja od deset dana, smatra se da je predložena izmjena popisa prihvaćena. Tajništvo će u skladu s tim izmijeniti popis i poslati obavijest elektronskom poštom u roku od pet radnih dana. Revidirani je popis obvezujući od datuma te poruke.

III. **Rješavanje neslaganja**

9. U slučaju osporavanja predloženog razvrstavanja prema riziku zainteresirane sudionice dužne su na razini stručnjaka učiniti sve što je u njihovoj moći kako bi se postigao dogovor u roku od sljedećih deset radnih dana nakon obavijesti o neslaganju. Za rješavanje nesporazuma trebaju se upotrijebiti sva potrebna sredstva, kao i, po potrebi, pomoć tajništva (npr. konferencijski pozivi ili osobne konzultacije). Ako u roku od deset radnih dana postignu dogovor o razvrstavanju prema riziku, zainteresirane sudionice o tome izvješćuju tajništvo koje zatim ažurira popis i elektroničkom poštom šalje obavijest u sljedećih pet radnih dana. Prilagođeni popis obvezujući je od datuma te obavijesti.

10. Ako se neslaganje ne riješi na razini stručnjaka u roku od deset radnih dana, pitanje se upućuje sudionicama koje o tome donose odluku u razdoblju od najviše pet radnih dana.

11. Ako se ne postigne konačni dogovor, sudionica se radi utvrđivanja razvrstavanja kupca/korisnika kredita prema riziku može obratiti agenciji za utvrđivanje kreditnog rejtinga. U takvim slučajevima predsjednik sudionicâ, u ime sudionicâ, kupcu/korisniku kredita upućuje komunikaciju u roku od deset radnih dana. Komunikacija mora sadržavati referentni okvir za savjetovanje o procjeni rizika, kako je dogovoren među sudionicama. Tako utvrđeno razvrstavanje prema riziku uvrštava se na popis i postaje obvezujuće čim tajništvo pošalje obavijest kako bi se postupak ažuriranja zaključio u roku od pet radnih dana.

12. Osim ako se sudionice drukčije dogovore, troškove upućivanja predmeta agenciji za utvrđivanje kreditnog rejtinga snosi zainteresirani kupac/korisnik kredita.

13. Tijekom postupaka iz članaka od 9. do 11. ovog Dodatka postojeće razvrstavanje prema riziku (ako je dostupno u okviru popisa) ostaje primjenjivo.

IV. **Rok valjanosti razvrstavanja**

14. Važeće razvrstavanje prema riziku jest ono iz popisa koji održava tajništvo. Pokazatelji i obveze povezani s premijskim stopama temelje se isključivo na tom razvrstavanju prema riziku.

15. Razvrstavanje prema riziku ima rok valjanosti od najviše 12 mjeseci od datuma kad ga tajništvo uvrsti na popis kako bi bilo na raspolaganju sudionicama za utvrđivanje pokazatelja i konačnih obveza povezanih s premijskim stopama. Jednom kad nastupi obveza ili konačna obveza i kad se zaračunaju naknade za držanje premija, rok valjanosti određene transakcije može se produžiti za dodatnih 18 mjeseci. Ako dođe do značajnih promjena u profilu rizika kupca/korisnika kredita, primjerice u ocjeni kreditnog rejtinga od strane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga, razvrstavanje prema riziku može se revidirati tijekom razdoblja valjanosti od 12 mjeseci.

16. Osim ako neka od sudionica zatraži njegovo ažuriranje, tajništvo uklanja dotično razvrstavanje prema riziku iz sljedećeg ažuriranog popisa najmanje 20 radnih dana prije kraja relevantnog roka valjanosti dotičnog razvrstavanja. Tajništvo takav zahtjev za ažuriranje šalje svim sudionicama u roku od dva radna dana i ne navodi koja je sudionica podnijela taj zahtjev, pri čemu se primjenjuju postupci iz članaka od 9. do 11. ovog Dodatka.

([3]) Za transakcije s vrijednošću izvoznog ugovora manjom od 5 milijuna USD, osim za transakcije koje se prijavljuju u skladu s člankom 23. točkom a) na temelju bilješke 2. ovog Dodatka, primjenjuje se razdoblje od pet radnih dana.

V. **Zahtjev za razvrstavanje kupca/korisnika kredita prema riziku**

17. Ako u fazi kampanje kupac/korisnik kredita zatraži pokazatelj vlastitog razvrstavanja prema riziku i ako ono još nije uvršteno na popis, dotični kupac/korisnik kredita može od agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga na vlastiti trošak zatražiti okvirno razvrstavanje prema riziku. To se razvrstavanje ne uvrštava na popis. Sudionice ga mogu koristiti kao osnovu za vlastitu procjenu rizika.

ODJELJAK 2.

Minimalne premijske stope za nove i rabljene zrakoplove

I. **Utvrđivanje minimalnih premijskih stopa**

18. U člancima od 19. do 60. ovog Dodatka utvrđuju se minimalne premijske stope koje odgovaraju razvrstavanju kupca/korisnika kredita prema riziku (ili primarni izvor otplate transakcije ako je riječ o drugom subjektu).

19. Sudionice mogu pružiti službenu potporu po minimalnoj premijskoj stopi ili većoj od nje ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

a) transakcija je osigurana imovinom i ispunjava sve sljedeće kriterije:

1) osiguranje potraživanja prvenstvenog reda iz vrijednosti aviona i motorâ ili u vezi s njima;

2) u slučaju najma prijenos prava i/ili osiguranje potraživanja prvenstvenog reda u vezi s plaćanjem najma;

3) kad je to moguće u okviru primjenjivog pravnog režima, unakrižna klauzula o neispunjavanju financijskih obveza i unakrižno osiguranje svih zrakoplova i motorâ koji su u okviru predloženog financiranja u zakonskom i stvarnom vlasništvu istih stranki.

b) transakcija je strukturirana tako da kao minimum uključuje instrumente smanjenja rizika iz tablice 1. u nastavku teksta:

Tablica 1.

Instrumenti smanjenja rizika

Kategorija rizika prema SDZ-u	Ocjene rizika	Instrumenti smanjenja rizika	
		UKUPNO	Od kojih minimalno ‚A'
1	AAA do BBB–	0	0
2	BB+ i BB	0	0
3	BB-	1	1
4	B+	2	1
5	B	2	1
6	B-	3	2
7	CCC	4	3
8	CC do C	4	3

20. Za potrebe članka 19. ovog Dodatka:

a) sudionice mogu birati među sljedećim instrumentima smanjenja rizika:
Instrumenti smanjenja rizika ‚A':

1) snižena stopa predujma: svako sniženje stopa predujma iz članka 10. točaka a) i b) ovog sektorskog dogovora za pet postotnih bodova odgovara jednom instrumentu smanjenja rizika ‚A'. U tom slučaju sudionica ne odobrava službenu potporu, ni u kakvom obliku, koja premašuje sniženu stopu predujma;

2) linearna amortizacija: otplata glavnice u jednakim obrocima odgovara jednom instrumentu smanjenja rizika;

3) skraćeni rok otplate: rok otplate koji nije duži od deset godina odgovara jednom instrumentu smanjenja rizika, neovisno o maksimalnom dozvoljenom roku otplate.

Instrumenti smanjenja rizika ‚B':

1) jamstveni polog: svaki jamstveni polog u iznosu koji je jednak tromjesečnom obroku otplate glavnice i kamata odgovara jednom instrumentu smanjenja rizika. Jamstveni polog može biti u obliku gotovine ili *stand-by* akreditiva;

2) plaćanje najma unaprijed: plaćanje najma u iznosu koji je jednak tromjesečnom obroku otplate glavnice i kamata izvršava se tri mjeseca prije svakog datuma otplate;

3) rezerve za održavanje, čiji oblik i iznos odražava najbolju praksu na tržištu.

b) Podložno prethodnoj obavijesti, jedan od instrumenata smanjenja rizika ‚A' može se zamijeniti dodatnom naknadom od 15 % na primjenjivu minimalnu premijsku stopu.

21. Minimalne premijske stope koje se primjenjuju na transakciju mogu se odrediti prije isporuke, pri preuzimanju obveze, na datum konačne obveze ili na početku razdoblja držanja premije uz utvrđeno trajanje. Konačni iznos premije koja se plaća unaprijed ili tijekom trajanja kredita odnosno kao kombinacija ta dva načina plaćanja, koji se primjenjuju na transakciju, u skladu su s utvrđenom minimalnom premijskom stopom i obveznim instrumentima smanjenja rizika iz članka 19. točke b) ovog Dodatka od dana utvrđivanja minimalnih premijskih stopa. Ti uvjeti primjenjuju se za cijelo trajanje razdoblja držanja premije i mogu se revidirati tek nakon isteka tog razdoblja, pri čemu se primjenjuju minimalne premijske stope i obvezni instrument smanjenja rizika iz tada važećeg SDZ-a, koje se može utvrditi i za naredno razdoblje držanja premije.

22. U skladu s člankom 11. ovog sektorskog dogovora primjenjive minimalne premijske stope sastavljene su od minimalnih stopa koje se temelje na riziku (RBR) na koje se, u skladu s člancima od 23. do 35. u nastavku teksta, primjenjuje dodatna naknada koja odražava tržišne uvjete (MRS).

23. Od stupanja na snagu ovog sektorskog dogovora RBR-ovi su sljedeći:

Tablica 2.

Stope koje se temelje na riziku

Kategorija rizika prema SDZ-u	Raspon (u baznim bodovima)	Avansno (u %)
1	89	4,98
2	98	5,49
3	116	6,52
4	133	7,49
5	151	8,53
6	168	9,51
7	185	10,50
8	194	11,03

24. RBR-ovi se ažuriraju na godišnjoj osnovi, na temelju četverogodišnjeg kliznog prosjeka godišnjeg gubitka nastalog zbog neispunjenja obveze (LGD) izračunanog po modelu agencije Mooody's. Odgovarajući LGD za ovo ažuriranje temelji se na bankovnim kreditima osiguranima založnim pravima prvenstvenog reda te se izračunava kako slijedi:

Tablica 3.

Utvrđivanje LGD-a

Četverogodišnji klizni prosjek (%)	Razmatrani LGD (%)
≥ 45	25
≥ ,35' < 45	23
≥ ,30' < 35	21
< 30	19

25. Faktor prilagodbe RBR-a utvrđuje se kako slijedi:

$$\frac{\text{razmatrani LGD}}{19\ \%} = \text{faktor prilagodbe RBR-a}$$

26. Za utvrđivanje ažuriranih RBR-ova faktor prilagodbe RBR-a množi se s RBR-ovima iz Tablice 2.

27. RBR-ovi dobiveni navedenim ažuriranjima stupaju na snagu 15. travnja svake sljedeće godine. Nakon što se utvrde RBR-ovi dobiveni slijedom godišnjeg ažuriranja, tajništvo odmah izvješćuje sve sudionice o primjenjivim stopama i čini ih javno dostupnima.

28. Za svaku kategoriju rizika izračunava se dodatna naknada koja odražava tržišne uvjete (MRS) kako slijedi:

$$MRS = B \times [(0{,}5 \times MCS) - RBR]$$

gdje je:

— B koeficijent ponderiranja koji varira od 0,7 do 0,35 ovisno o kategoriji rizika u skladu s tablicom 4. u nastavku

— MCS 90-dnevni klizni prosjek srednjih vrijednosti kreditnih raspona agencije Moody's (MCS) s prosječnim trajanjem od 7 godina.

29. Ako kategorije rizika obuhvaćaju više od jedne ocjene rizika, utvrđuje se prosječni raspon. U kategoriji rizika 1 koristi se raspon BBB–.

30. MCS-ovi se diskontiraju za 50 % kako bi se uzelo u obzir osiguranje imovinom. Diskontirani MCS-ovi zatim se prilagođavaju primjenom faktora ponderiranja, koji varira od 70 % do 35 %, u skladu s tablicom 4., na razliku između diskontiranih MCS-ova i RBR-ova. Ako je rezultat te operacije negativni raspon, on se ne oduzima.

Tablica 4.

Faktori ponderiranja

Ocjene rizika	Kategorija rizika prema SDZ-u	Faktor ponderiranja (u %)
AAA	1	70
AA	1	70
A	1	70
BBB+	1	70

Ocjene rizika	Kategorija rizika prema SDZ-u	Faktor ponderiranja (u %)
BBB	1	70
BBB-	1	70
BB+	2	65
BB	2	65
BB-	3	50
B+	4	45
B	5	40
B-	6	35
CCC	7	35
CC	8	35
C	8	35

31. MRS-ovi se ažuriraju na tromjesečnoj osnovi, a tako dobiveni MCS-ovi stupaju na snagu 15. siječnja, 15. travnja, 15. srpnja odnosno 15. listopada svake godine. Nakon svakog ažuriranja tajništvo odmah izvješćuje sve sudionice o primjenjivim MRS-ovima i posljedičnim minimalnim stopama te ih objavljuje sudionicama prije njihova stupanja na snagu.

32. Povećanje minimalnih premijskih stopa koje proizlazi iz ažuriranja MRS-ova ograničava se na 10 % minimalnih premijskih stopa iz prethodnog tromjesečja. Stoga gornja granica minimalnih premijskih stopa (koje se utvrđuju zbrajanjem RBR-ova i MRS-ova) iznosi 200 % RBR-ova, a donja granica 100 % RBR-ova.

33. Premijske stope koje proizlaze iz primjene članka 32. za kategorije rizika 2–8 prilagođavaju se, prema potrebi, kako bi se osiguralo da premijska stopa za svaku pojedinu kategoriju rizika ne bude niža od premijske stope za kategoriju rizika koja joj neposredno prethodi (tj. premijska stopa za kategoriju ‚x' koja je niža od premijske stope za kategoriju ‚x – 1' prilagodit će se naviše na razinu premijske stope za kategoriju ‚x – 1').

34. Za utvrđivanje minimalnih premijskih stopa:

— Upotrebljava se sljedeća formula:

$$\text{neto MPR} = \text{MPR} \times (1 + \text{RTAS}) \times (1 + \text{RFAS}) \times (1 + \text{RMRS}) \times (1 - \text{CTCD}) \times (1 + \text{NABS}) - \text{CICD}$$

pri čemu:

— RTAS označava naknadu za prilagodbu roka otplate određenu člankom 12. točkom b) ovog sektorskog dogovora

— RFAS označava naknadu za prilagodbu učestalosti otplate određenu člankom 13. točkom a) podtočkama 1. i 2. ovog sektorskog dogovora

— RMRS označava naknadu za zamjenu instrumenta smanjenja rizika utvrđenu člankom 20. točkom b) ovog Dodatka

— CTCD označava popust, utvrđen Konvencijom iz Cape Towna, predviđen člankom 38. ovog Dodatka

— NASB označava naknadu za transakcije koje nisu osigurane imovinom utvrđenu člankom 57. točkom a) podtočkom 4., člankom 57. točkom b) i člankom 59. točkom b) ovog Dodatka, ako je primjenjivo

— CICD označava popust za uvjetno pokriće osiguranjem utvrđen člankom 56. točkom a) ovog Dodatka.

— Premije se mogu platiti avansno ili za vrijeme trajanja instrumenta kao godišnji raspon izražen u baznim bodovima ili u bilo kojoj kombinaciji avansnih stopa i raspona. Avansne stope i rasponi izračunavaju se primjenom modela konverzije premijskih stopa (PCM) tako da je iznos premije za određenu transakciju u smislu neto sadašnje vrijednosti jednak, bilo da je riječ o avansnom plaćanju, plaćanju za vrijeme trajanja

instrumenta ili o njihovoj kombinaciji. Za transakcije za koje su prije početka pokrića dogovoreni ili utvrđeni uvjeti koji podrazumijevaju skraćenje ponderiranog prosječnog razdoblja može se zaračunati avansna stopa (izračunana na temelju PCM-a), a tako dobivena premija odgovara neto sadašnjoj vrijednosti premije plativoj u obliku raspona.

35. Primjenjive minimalne premijske stope objavljuju se na internetskim stranicama OECD-a u obliku utvrđenom u tablici 5. u nastavku.

Tablica 5.

Minimalne premijske stope

(rok otplate od 12 godina, transakcije osigurane imovinom)

Kategorija rizika	Razvrstavanje prema riziku	Minimalne premijske stope	
		Godišnji rasponi (u baznim bodovima)	Avansno (u %)
1	AAA do BBB–		
2	BB+ i BB		
3	BB-		
4	B+		
5	B		
6	B-		
7	CCC		
8	CC do C		

II. **Smanjenja minimalnih premija**

36. Podložno odredbama članka 37. ovog Dodatka smanjenje minimalnih premijskih stopa utvrđenih u skladu s prethodnim pododjeljkom I. dopušta se u sljedećim slučajevima:

a) ako se transakcija osigurana imovinom odnosi na zrakoplovni objekt u smislu Protokola uz Konvenciju iz Cape Towna o pitanjima koja se odnose na opremu zrakoplova,

b) ako operater zrakoplovnog objekta (i korisnik kredita/kupac ili najmodavac, u slučaju da se razlikuju od operatera, ako je po mišljenju sudionice koja pruža službenu potporu to opravdano s obzirom na strukturu transakcije) ima sjedište u državi koja je u vrijeme isplate povezane s dotičnim zrakoplovnim objektom uvrštena na popis država koje ispunjavaju uvjete za smanjenje minimalnih premijskih stopa („popis Konvencije iz Cape Towna”) i, ako je primjenjivo, u teritorijalnoj jedinici države koja ispunjava uvjete iz članka 39. ovog Dodatka, i

c) ako se transakcija odnosi na zrakoplovni objekt registriran u međunarodnom registru koji je uspostavljen u skladu s Konvencijom iz Cape Towna i njezinim Protokolom o zrakoplovima (CTC).

37. Smanjenje minimalnih premijskih stopa utvrđenih u skladu s navedenim pododjeljkom I. ne smije prelaziti 10 % primjenjive minimalne premijske stope.

38. Da bi bila uvrštena u popis Konvencije iz Cape Towna, država mora:

a) biti ugovorna strana Konvencije iz Cape Towna

b) podnijeti izjave o ispunjavanju uvjeta iz Priloga I. ovom Dodatku i

c) u svojim zakonima i propisima provesti Konvenciju iz Cape Towna, uključujući izjave o ispunjavanju uvjeta, na način na koji je to propisano, tako da se obveze preuzete u vezi s Konvencijom iz Cape Towna na odgovarajući način prenesu u nacionalno zakonodavstvo.

39. Za ispunjavanje uvjeta iz članka 36. ovog Dodatka teritorijalna jedinica mora:

a) biti teritorijalna jedinica na koju se primjenjuje Konvencija iz Cape Towna

b) biti teritorijalna jedinica na koju se primjenjuju izjave o ispunjavanju uvjeta iz Priloga I. ovom Dodatku i

c) u svojim zakonima i propisima provesti Konvenciju iz Cape Towna, uključujući izjave o ispunjavanju uvjeta, na način na koji je to propisano, tako da se obveze preuzete u vezi s Konvencijom iz Cape Towna na odgovarajući način prenesu u nacionalno zakonodavstvo.

40. Prije stupanja na snagu ovog sektorskog dogovora sudionice tajništvu dostavljaju prvi dogovoreni popis Konvencije iz Cape Towna. Taj se popis ažurira u skladu s člancima od 41. do 53. ovog Dodatka.

41. Svaka sudionica ili nesudionica koja pruža službenu potporu za zrakoplove može tajništvu predložiti uvrštavanje nove države na popis. Takav prijedlog u odnosu na predloženu državu mora sadržavati sljedeće informacije:

a) sve relevantne informacije o datumu polaganja isprava o ratifikaciji Konvencije iz Cape Towna ili isprava o pristupanju kod depozitara

b) presliku svih izjava koje je dala država predložena za uvrštenje na popis

c) sve relevantne informacije koje se odnose na datum stupanja na snagu Konvencije iz Cape Towna i izjavu o ispunjavanju uvjeta

d) analizu kojom se u glavnim crtama opisuju mjere koje je država predložena za uvrštenje na popis Konvencije iz Cape Towna poduzela kako bi u svojim zakonima i propisima provela Konvenciju iz Cape Towna, uključujući izjave o ispunjavanju uvjeta, na način na koji je to propisano kako bi se osiguralo da se obveze preuzete Konvencijom iz Cape Towna na odgovarajući način prenesu u nacionalno zakonodavstvo i

e) upitnik, čiji je obrazac priložen u Prilogu 2. ovom Dodatku („upitnik CTC-a”), koji je propisno ispunilo najmanje jedno odvjetničko društvo kvalificirano za davanje pravnih savjeta o relevantnoj nadležnosti države koja je predložena za uvrštenje na popis Konvencije iz Cape Towna. Ispunjeni upitnik mora sadržavati sljedeće podatke:

i) naziv/nazive i adresu/adrese ureda odvjetničkog društva ili odvjetničkih društava koja su ispunila upitnik

ii) relevantno iskustvo odvjetničkog društva, što može uključivati iskustvo u zakonodavnim i ustavnim postupcima koji su povezani s provedbom međunarodnih ugovora u dotičnoj državi, i posebno iskustvo koje se odnosi na pitanja obuhvaćena Konvencijom iz Cape Towna, među ostalim i svako iskustvo u savjetovanju vlade ili privatnog sektora o primjeni i provedbi Konvencije iz Cape Towna ili u području jačanja vjerovničkih prava u državi predloženoj za uvrštenje na popis Konvencije iz Cape Towna

iii) sudjeluje li odvjetničko društvo odnosno ima li nakanu sudjelovati u transakcijama koje bi mogle imati koristi od smanjenja minimalnih premijskih stopa u slučaju uvrštenja predložene države na popis CTC-a ([4]) i

iv) datum na koji je upitnik CTC-a ispunjen.

42. Tajništvo u roku od pet radnih dana elektroničkom poštom šalje obavijest s prijedlogom.

43. Svaka sudionica ili nesudionica koja pruža službenu potporu za zrakoplove može predložiti uklanjanje određene države s popisa Konvencije iz Cape Towna ako smatra da je dotična država poduzela mjere koje nisu u skladu s obvezama preuzetima Konvencijom iz Cape Towna ili da je propustila poduzeti mjere potrebne u skladu s tim obvezama. Stoga u prijedlogu za uklanjanje s popisa Konvencije iz Cape Towna sudionica ili nesudionica mora iscrpno opisati okolnosti na temelju kojih se taj prijedlog podnosi, kao na primjer slučajeve u kojima je država

([4]) Uključujući informacije o mogućem sudjelovanju u takvim transakcijama (uz dužno poštovanje obveze čuvanja poslovne tajne).

poduzela mjere koje nisu u skladu s njezinim obvezama na temelju Konvencije iz Cape Towna ili je propustila primijeniti ili provesti propise potrebne za ispunjavanje tih obveza. Sudionica ili nesudionica koja podnosi prijedlog za uklanjanje države s popisa Konvencije iz Cape Towna treba dostaviti svu raspoloživu popratnu dokumentaciju, a tajništvo u roku od pet radnih dana elektroničkom poštom šalje obavijest s takvim prijedlogom.

44. Svaka sudionica ili nesudionica koja pruža službenu potporu za zrakoplove može predložiti da se država prethodno uklonjena s potpisa Konvencije iz Cape Towna ponovno uvrsti na taj popis ako naknadno poduzete korektivne mjere ili događaji to opravdavaju. Uz takav prijedlog potrebno je priložiti opis okolnosti koje su dovele do uklanjanja dotične države s popisa i izvješće o naknadno poduzetim korektivnim mjerama koje opravdavaju ponovno uvrštenje na popis. Tajništvo u roku od pet radnih dana elektroničkom poštom šalje obavijest s takvim prijedlogom.

45. Sudionice mogu prihvatiti ili osporiti prijedlog podnesen na temelju članaka od 41. do 44. ovog Dodatka u roku od 20 radnih dana od datuma njegova podnošenja (‚razdoblje 1').

46. Ako na kraju razdoblja 1 i u slučaju članka 43. ovog Dodatka nitko ne ospori prijedlog, osim ako ga sudionica ili nesudionica povuče i dostavi dokaze o poduzetim korektivnim mjerama ili događajima, smatra se da su sve sudionice prihvatile predloženo ažuriranje popisa Konvencije iz Cape Towna. Tajništvo u skladu s tim izmjenjuje popis Konvencije iz Cape Towna i elektroničkom poštom šalje obavijest u roku od 5 radnih dana. Ažurirani popis Konvencije iz Cape Towna stupa na snagu na dan slanja te obavijesti.

47. U slučaju osporavanja sudionica ili sudionice koje su osporile predloženo ažuriranje popisa Konvencije iz Cape Towna dužne su tijekom razdoblja 1 pismeno obrazložiti razloge osporavanja. Nakon što tajništvo OECD-a svim sudionicama proslijedi pismeni prigovor, sudionice su dužne učiniti sve što je u njihovoj moći kako bi se postigao dogovor u roku od sljedećih deset radnih dana (‚razdoblje 2').

48. Sudionice obavješćuju tajništvo o ishodu svojih pregovora. Ako se tijekom razdoblja 2 postigne dogovor, tajništvo po potrebi ažurira popis Konvencije iz Cape Towna na odgovarajući način i elektroničkom poštom šalje obavijest u sljedećih pet radnih dana. Ažurirani popis Konvencije iz Cape Towna stupa na snagu na dan slanja te obavijesti.

49. Ako se tijekom razdoblja 2 ne postigne dogovor, predsjednik sudionica ovog sektorskog dogovora (‚predsjednik') čini sve što je u njegovoj moći kako bi omogućio postizanje dogovora među sudionicama i to u roku od 20 radnih dana (‚razdoblje 3') neposredno nakon razdoblja 2. Ako se dogovor ne postigne ni do kraja razdoblja 3, konačna se odluka donosi na sljedeći način:

a) predsjednik sastavlja pismenu preporuku u vezi s predloženim ažuriranjem popisa Konvencije iz Cape Towna. Predsjednikova preporuka treba odražavati većinsko mišljenje koje se temelji na mišljenju koje su javno izrazile barem one sudionice koje pružaju službenu potporu za izvoz zrakoplova. U nedostatku većinskog mišljenja predsjednik sastavlja preporuku isključivo na temelju mišljenja koje su izrazile sudionice te u pisanom obliku navodi na čemu se ta preporuka temelji, uključujući, u slučaju neprihvatljivosti, kriterije prihvatljivosti koji nisu ispunjeni

b) predsjednikova preporuka ne smije sadržavati nikakve informacije o mišljenju ili stajalištu koje su sudionice izrazile u kontekstu postupka iz članaka od 41. do 50. ovog Dodatka i

c) sudionice prihvaćaju preporuku predsjednika.

50. Ako, nakon što je podnesen prijedlog na temelju članka 41. ovog Dodatka, sudionice ili predsjednik utvrde da država ne ispunjava uvjete za uvrštavanje na popis Konvencije iz Cape Towna, sudionica ili nesudionica može podnijeti novi prijedlog sa zahtjevom da sudionice preispitaju prihvatljivost dotične države. Sudionica ili nesudionica koja podnosi takav prijedlog navodi razloge na temelju kojih je izvorno utvrđena neprihvatljivost. Uz to, sudionica ili nesudionica koja podnosi prijedlog pribavlja i stavlja na raspolaganje ažurirani upitnik CTC-a. Takav novi prijedlog podliježe postupku utvrđenom u člancima od 45. do 51. ovog Dodatka.

51. Ako se popis država koje ispunjavaju uvjete izmjenjuje u skladu s postupcima iz članka 49. ovog Dodatka, tajništvo elektroničkom poštom u roku od pet radnih dana od takve izmjene šalje obavijest s ažuriranim popisom Konvencije iz Cape Towna. Ažurirani popis Konvencije iz Cape Towna stupa na snagu na dan slanja te obavijesti.

52. Uvrštavanje države na popis Konvencije iz Cape Towna, uklanjanje s tog popisa ili njezino ponovno vraćanje na popis nakon isplate za zrakoplov ne utječe na minimalne premijske stope koje su utvrđene za takav zrakoplov.

53. U kontekstu postupka iz članaka od 41. do 51. ovog Dodatka sudionice ne objavljuju nikakve informacije koje se odnose na izražena mišljenja ili zauzeta stajališta.

54. Sudionice prate provedbu članaka od 41. do 53. ovog Dodatka te je preispituju jednom godišnje ili na zahtjev bilo koje sudionice.

55. Kada je riječ o novim i rabljenim zrakoplovima, na primjenjive minimalne premijske stope mogu se primijeniti sljedeće prilagodbe:

a) ako je riječ o transakcijama koje ostvaruju službenu potporu u obliku uvjetnog pokrića osiguranjem, na primjenjive minimalne premijske stope može se primijeniti popust od pet baznih bodova (godišnji rasponi) ili od 0,29 % (avansno plaćanje)

b) minimalne premijske stope primjenjuju se na pokriveni iznos glavnice.

III. **Transakcije koje nisu osigurane imovinom**

56. Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 19. točke a) ovog Dodatka sudionice mogu osigurati službeno podupirane izvozne kredite za transakcije koje nisu osigurane imovinom ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

a) u slučaju nedržavnih transakcija:

1) maksimalna je vrijednost izvoznog ugovora kojemu je odobrena službena potpora 15 milijuna USD;

2) maksimalni je rok otplate 10 godina;

3) nikakva treća strana nema potraživanja osigurana financiranom imovinom; i

4) na minimalne premijske stope utvrđene u skladu s prethodno navedenim pododjeljkom I. primjenjuje se minimalna dodatna naknada od 30 %.

b) u slučaju državnih transakcija ili transakcija koje su osigurane neopozivim i bezuvjetnim državnim jamstvima, na minimalne premijske stope utvrđene u skladu s pododjeljkom I. primjenjuje se minimalna dodatna naknada u skladu s tablicom 6.

Tablica 6.

Kategorija rizika	Dodatna naknada (u %)
1	0
2	0
3	0
4	10
5	15
6	15
7	25
8	25

57. Odredbe članaka od 36. do 52. ovog Dodatka ne primjenjuju se na službeno podupirane izvozne kredite odobrene u skladu s člankom 56. ovog Dodatka.

ODJELJAK 3.

Minimalne premijske stope za robu i usluge, osim za rabljene zrakoplove na koje se odnosi Dio 3. ovog sektorskog dogovora

58. Pri pružanju službene potpore za svu robu i usluge, osim za rabljene zrakoplove koji su obuhvaćeni dijelom 3. ovog sektorskog dogovora, minimalne premijske stope utvrđuju se na sljedeći način:

a) u slučaju transakcija koje su osigurane imovinom, minimalne premijske stope jednake su minimalnim rasponima utvrđenima u skladu s pododjeljkom I. te se, u slučaju čistog pokrića, primjenom modela konverzije i odgovarajućeg razdoblja valjanosti pretvaraju u avansne naknade

b) u slučaju transakcija koje nisu osigurane imovinom, minimalne premijske stope jednake su minimalnim rasponima utvrđenima u skladu s pododjeljkom I. na koje se zaračunava dodatna naknada od 30 %, i koje se, u slučaju čistog pokrića, primjenom modela konverzije i odgovarajućeg razdoblja valjanosti pretvaraju u avansne naknade.

59. Odredbe članaka od 36. do 52. ovog Dodatka primjenjuju se na službenu potporu za rezervne motore osigurane imovinom obuhvaćene člankom 20. točkama a) i b) ovog sektorskog dogovora i potporu na temelju članka 21. točke a) podtočke 1. prve alineje ovog sektorskog dogovora.

60. Odredba članka 55. ovog Dodatka primjenjuje se i na službenu potporu za svu robu i usluge, osim za rabljene zrakoplove koji su obuhvaćeni Dijelom 3. ovog sektorskog dogovora.

Prilog 1.

Izjave o ispunjavanju uvjeta

1. Za potrebe odjeljka 2. Dodatka II. pojam ‚izjave o ispunjavanju uvjeta' i sva upućivanja na njega u ovom sektorskom dogovoru znači da je ugovorna stranka Konvencije iz Cape Towna (‚ugovorna stranka'):

   a) dala izjave iz članka 2. ovog Priloga i da

   b) nije dala izjave iz članka 3. ovog Priloga.

2. Izjave u smislu članka 1. točke a) ovog Priloga su sljedeće:

   a) insolventnost: država stranka izjavljuje da će na sve vrste postupaka povezanih s insolventnošću u cijelosti primijeniti mogućnost A iz članka XI. Protokola o zrakoplovima i da razdoblje čekanja u smislu članka XI. stavka 3. u okviru navedene mogućnosti neće biti duže od 60 kalendarskih dana

   b) povlačenje registracije: država stranka izjavljuje da će primjenjivati članak XIII. Protokola o zrakoplovima

   c) izbor prava: država stranka izjavljuje da će primjenjivati članak VIII. Protokola o zrakoplovima

      1. i najmanje jedna od sljedećih (iako se obje preporučuju):

   d) metoda korištenja pravnih sredstava: u skladu s člankom 54. stavkom 2. Konvencije država stranka izjavljuje da se sva pravna sredstva koja su na raspolaganju vjerovniku na temelju odredbi Konvencije, a za koja se u odgovarajućim odredbama Konvencije ne navodi izričito da je potreban zahtjev sudu, mogu koristiti bez sudske odluke (prije riječi ‚sudske odluke' preporučuje se (ali nije obvezno) umetnuti ‚bez intervencije suda i')

   e) pravovremena pravna sredstva: država stranka izjavljuje da će u cijelosti primijeniti članak X. Protokola o zrakoplovima (iako klauzula 5. tog članka, koju je potrebno poticati, nije obvezna) i da će broj radnih dana u smislu vremenskog roka propisanog člankom X. stavkom 2. Protokola o zrakoplovima iznositi:

      1) za pravna sredstva navedena u članku 13. stavku 1. točkama (a), (b) i (c) Konvencije (očuvanje zrakoplovnih objekata i njihove vrijednosti; vlasništvo, kontrola ili skrbništvo nad zrakoplovnim objektima te mirovanje zrakoplovnih objekata), najviše deset kalendarskih dana, i

      2) najviše 30 kalendarskih dana za pravna sredstva iz članka 13. stavka 1. točaka d) i e) Konvencije (najam ili upravljanje zrakoplovnim objektima i prihodi koji iz toga proizlaze te prodaja i prihodi od prodaje opreme zrakoplova).

3. Izjave iz članka 1. točke b) ovog Priloga jesu sljedeće:

   a) privremene mjere: država stranka ne daje izjavu na temelju članka 55. Konvencije da neće primjenjivati članak 13. ili članak 43. Konvencije. Međutim, ako je država stranka dala izjave iz članka 2. točke d) ovog Priloga, davanje izjave u skladu s člankom 55. Konvencije ne isključuje primjenu popusta iz Konvencije iz Cape Towna.

   b) Rimska konvencija: država stranka ne daje izjavu u skladu s člankom XXXII. Protokola o zrakoplovima da neće primjenjivati članak XXIV. Protokola o zrakoplovima i

   c) najam kao pravno sredstvo: država članica ne daje izjavu u skladu s člankom 54. stavkom 1. Konvencije kojom se sprečava uporaba najma kao pravnog sredstva.

4. S obzirom na članak XI. Protokola o zrakoplovima, a u slučaju država članica Europske unije, za potrebe ovog sektorskog sporazuma smatra se da je država članica dala izjave o ispunjavanju uvjeta iz članka 2. točke a) ovog Priloga ako je nacionalno pravo te države članice izmijenjeno kako bi odražavalo uvjete iz mogućnosti A iz članka XI. Protokola o zrakoplovima (pri čemu razdoblje čekanja može trajati najviše 60 kalendarskih dana). Za izjave o ispunjavanju uvjeta iz članka 2. točaka c) i e) ovog Priloga smatra se da su dane, za potrebe ovog sektorskog sporazuma, ako su propisi Europske unije ili dotične države članice u biti slični odredbama članaka ovog Priloga. U slučaju članka 2. točke c) ovog Priloga smatra se da su propisi Europske unije (Uredba EZ br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ([1])) u biti slični članku VIII. Protokola o zrakoplovima.

([1]) Uredba (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I) (SL L 177, 4.7.2008., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/593/oj).

Prilog 2.

Upitnik iz konvencije iz Cape Towna

I. **Prethodne informacije**

Navedite sljedeće podatke:

1. naziv i punu adresu odvjetničkog društva koje ispunjava upitnik

2. relevantno iskustvo odvjetničkog društva, što može uključivati iskustvo u zakonodavnim i ustavnim postupcima koji su povezani s provedbom međunarodnih ugovora u dotičnoj državi, i posebno iskustvo koje se odnosi na pitanja obuhvaćena Konvencijom iz Cape Towna, među ostalim i svako iskustvo u savjetovanju vlade ili privatnog sektora o primjeni i provedbi Konvencije iz Cape Towna ili u području jačanja vjerovničkih prava u državi predloženoj za uvrštenje na popis Konvencije iz Cape Towna

3. sudjeluje li odvjetničko društvo odnosno ima li nakanu sudjelovati u transakcijama koje bi mogle imati koristi od smanjenja minimalnih premijskih stopa u slučaju uvrštenja predložene države na popis CTC-a ([1])

4. datum ispunjavanja upitnika.

II. **Pitanja**

1. *Izjave o ispunjavanju uvjeta*

1.1. Je li država ([2]) dala sve izjave o ispunjavanju uvjeta u skladu sa zahtjevima iz Priloga 1. Dodatku II. sektorskom dogovoru o izvoznim kreditima za civilne zrakoplove (‚SDZ') (pri čemu je svaka od tih izjava ‚izjava o ispunjavanju uvjeta')? Za izjave koje se odnose na ‚metodu korištenja pravnih sredstava' [članak 2. točka d)] i ‚pravovremena pravna sredstva' [članak 2. točka e)], posebno navedite jesu li dane obje ili samo jedna od tih izjava.

1.2. Opišite eventualne razlike između danih izjava i zahtjeva iz pitanja 1.1.

1.3. Potvrdite da država nije dala ni jednu od izjava navedenih u članku 3. Priloga 1. Dodatku II. ovom sektorskom dogovoru.

2. *Ratifikacija*

2.1. Je li država ratificirala, prihvatila i odobrila Konvenciju iz Cape Towna i Protokol o zrakoplovima (dalje u tekstu ‚Konvencija') odnosno je li im pristupila? Navedite datum ratifikacije/pristupanja i ukratko opišite postupak pristupanja države Konvenciji odnosno postupak ratifikacije.

2.2. Imaju li Konvencija i dane izjave o ispunjavanju uvjeta i bez donošenja dodatnih akata, provedbenih propisa ili novih zakona ili drugih propisa pravnu snagu na cijelom državnom području države o kojoj je riječ?

2.3. Ako imaju, ukratko objasnite postupak na kojem se temelji pravna snaga Konvencije i izjavâ o ispunjavanju uvjeta.

3. *Učinak nacionalnog i lokalnog zakonodavstva*

3.1. Opišite i, ako je primjenjivo, navedite provedbene zakonodavne akte i propise koji se odnose na Konvenciju i svaku izjavu o ispunjavanju uvjeta koju je država dala.

([1]) Uključujući informacije o mogućem sudjelovanju u takvim transakcijama (uz dužno poštovanje obveze čuvanja poslovne tajne).

([2]) Za potrebe ovog upitnika ‚država' znači država koja je predložena za uključivanje na popis Konvencije iz Cape Towna u skladu s odjeljkom 2. Dodatka II. SDZ-u. Kada je to primjereno, na ova pitanja potrebno je odgovoriti i u vezi s propisima u posebnoj ‚teritorijalnoj jedinici' države u kojoj se nalazi relevantan operater zrakoplova (ili drugo relevantno tijelo kako je utvrđeno u članku 35. točki b) Dodatka II.), pri čemu se smatra da ‚nacionalno zakonodavstvo' obuhvaća i upućivanje na odgovarajuće lokalno zakonodavstvo.

3.2. Može li se dogoditi da Konvencija i dane izjave o ispunjavanju uvjeta, kako su prenesene u nacionalno zakonodavstvo ([3]) (dalje u tekstu ‚Konvencija i izjave o ispunjavanju uvjeta'), stave izvan snage ili imaju već pravnu snagu u odnosu na bilo koji nacionalni zakon, propis, odluku, sudski presedan ili regulatornu praksu koji nisu u skladu s njima? Ako može, opišite postupak na kojem se to temelji ([4]), a ako ne može, navedite pojedinosti.

3.3. Postoje li kakvi nedostaci u provedbi Konvencije i izjava o ispunjavanju uvjeta? Ako je vaš odgovor potvrdan, pojasnite ([5]).

4. *Sudske i administrativne odluke*

4.1. Opišite sve čimbenike, uključujući sudsku, regulatornu ili administrativnu praksu, za koje se može očekivati da će utjecati na ograničenu sposobnost sudova, tijela ili upravnih tijela da osiguraju punu djelotvornost Konvencije i izjava o ispunjavanju uvjeta. ([6]), ([7])

4.2. Koliko je vama poznato, je li vjerovnik poduzeo neku sudsku ili upravnu mjeru u okviru Konvencije? U slučaju pozitivnog odgovora, opišite mjeru i navedite njezin ishod.

4.3. Koliko je vama poznato, jesu li sudovi u dotičnoj državi nakon ratifikacije/provedbe odbili izvršiti kreditne obveze dužnika ili jamca u toj državi, u suprotnosti s Konvencijom ili izjavama o ispunjavanju uvjeta?

4.4. Koliko je vama poznato, postoje li kakvi drugi čimbenici koji bi mogli utjecati na mjeru u kojoj se od sudova i upravnih tijela može očekivati da postupaju u skladu s Konvencijom i izjavama o ispunjavanju uvjeta? Ako želite, navedite ih.

([3]) Za potrebe ovog upitnika ‚nacionalno zakonodavstvo' znači cjelokupno nacionalno zakonodavstvo države, uključujući (ali ne ograničavajući se na) ustav i njegove izmjene i sve savezne, državne ili područne (lokalne) zakone ili propise.

([4]) Na primjer, ako (i) međunarodni ugovori imaju veću pravnu snagu od drugih pravnih akata na osnovi ustavnog ili sličnog okvirnog pravnog akta u državi X ili ako je (ii) u državi X donesen potreban zakonodavni akt kojim se izričito utvrđuje veća pravna snaga Ugovora iz Cape Towna i/ili se njime takav drugi akt stavlja izvan snage ili ako su (iii) Ugovor iz Cape Towna ili njegovi provedbeni akti a) specifičniji od drugog propisa (*lex specialis derogat legi generali*) i/ili b) doneseni poslije drugog propisa (*lex posterior derogat legi priori*) te su na temelju a) i/ili b) po pravnoj snazi iznad njega.

([5]) Na primjer, postoji li razlog na temelju kojeg se prava i pravna sredstva kojima vjerovnici raspolažu na temelju Konvencije, uključujući ona na temelju izjava o ispunjavanju uvjeta, a) ne bi priznala pravomoćnima ili b) ne bi bila sama po sebi dostatna za valjano ostvarivanje tih prava i korištenje pravnih sredstava u dotičnoj državi?

([6]) Za potrebe ovog pitanja primjer upravne mjere može biti slučaj kada država propusti uspostaviti postupke ili omogućiti sredstva kojima bi se omogućila primjena neke od odredbi Konvencije ili neke od izjava o ispunjavanju uvjeta. Kao primjer može se navesti i slučaj kada država u okviru svog registra zrakoplova propusti uspostaviti primjerene postupke za bilježenje neopozivog odobrenja u vezi s odjavom zrakoplova iz registra i zahtjevima za izvoz.

([7]) U svojoj analizi navedite bilo koji presedan/odluku koji se odnosi na priznavanje prava vjerovnika, uključujući agencije za izvozne kredite, kada je to relevantno.

Dodatak III.

Minimalne kamatne stope

Pružanjem službene financijske potpore ne smije se izravnati ili nadoknaditi, djelomično niti u cijelosti, odgovarajuća premijska stopa koju valja naplatiti za rizik od neotplaćivanja u skladu s odredbama Dodatka II.

1. **Minimalna promjenjiva kamatna stopa**

a) Najniža promjenjiva kamatna stopa jest, ovisno o valuti, EURIBOR, referentna stopa bankovne zamjene tj. BBSY, kanadska referentna kamatna stopa (CDOR) ili relevantna bezrizična kamatna stopa (RFR) za valutu, uključujući terminske strukture bezrizičnih kamatnih stopa, kako je odredio administrator referentnih vrijednosti valute (‚promjenjiva referentna kamatna stopa'). U svrhu sigurnosti promjenjiva referentna kamatna stopa za američke dolare jest osigurana prekonoćna stopa financiranja (SOFR). Ako je promjenjiva referentna kamatna stopa prekonoćna stopa, izračunava se svakodnevno tijekom svakog kamatnog razdoblja primjenom općeprihvaćenih tržišnih konvencija. Ako je promjenjiva referentna kamatna stopa terminska stopa, to je stopa koja je važeća dva radna dana prije svakog kamatnog razdoblja, s dospijećem koje odgovara učestalosti plaćanja kamata na službeno podupirani izvozni kredit. Referentna vrijednost marže izračunana u skladu s člankom 8. ovog Dodatka dodaje se promjenjivoj referentnoj kamatnoj stopi.

b) Ako se otplata glavnice i plaćanje kamate kombiniraju u jednakim obrocima, za izračun cijelog rasporeda plaćanja primjenjuje se stopa koja se temelji na stopi zamjene ili na terminskoj promjenjivoj referentnoj kamatnoj stopi koja je na snazi dva radna dana prije datuma povlačenja kredita, kao da je riječ o fiksnoj kamatnoj stopi, a potom se utvrđuje raspored otplate glavnice.

c) Ako se službena financijska potpora daje za kredite s promjenjivom stopom, kupci/korisnici kredita imaju mogućnost prelaska s promjenjive na fiksnu kamatnu stopu ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

1) mogućnost je ograničena isključivo na prelazak na stopu zamjene ([1]);

2) prelazak je moguć samo na zahtjev i to samo jednom te ga je potrebno na odgovarajući način prijaviti upućivanjem na obrazac za izvješćivanje koji je prvotno poslan tajništvu u skladu s člankom 23. ovog dogovora.

2. **Minimalna fiksna kamatna stopa**

Minimalna fiksna kamatna stopa jest:

a) stopa zamjene koja se odnosi na odgovarajuću valutu službeno podupiranog izvoznog kredita i dospijeće koje odgovara interpoliranoj kamatnoj stopi za dva raspoloživa godišnja razdoblja najbliža ponderiranom prosječnom trajanju kredita. Kamatna stopa utvrđuje se dva radna dana prije svakog datuma povlačenja kredita;

ILI

b) komercijalna referentna kamatna stopa (CIRR) uspostavljena u skladu s odredbama iz članaka 3. do 7. ovog Dodatka.

U oba se slučaja kamatnoj stopi dodaje referentna vrijednost marže izračunana u skladu s člankom 8. točkom f) ovog Dodatka.

([1]) S obzirom na to da se kod zamjene kredita s promjenjivom kamatnom stopom na temelju LIBOR-u u kredit sa stopom zamjene na temelju SOFR-a, stopi zamjene dodaje se prilagođen raspon kredita, kako je utvrđeno na baznoj krivulji SOFR-a i LIBOR-a, na temelju ponderiranog prosječnog trajanja i valute kredita. (Za USD na Bloombergu bazna krivulja SOFR – Libor nalazi se na stranici IRSB46).

3. **Utvrđivanje CIRR-a**

a) CIRR se objavljuje za euro, japanski jen, britansku funtu, američki dolar te, dok zainteresirana sudionica ne podnese zahtjev, za sve prihvatljive valute iz članka 9. ovog sektorskog dogovora, a izračunava se tako da se fiksna marža od 120 baznih bodova pridoda jednom od sljedeća tri prinosa (osnovne kamatne stope):

1) petogodišnji prinos državnih obveznica za rok otplate do uključno devet godina;

2) sedmogodišnji prinos državnih obveznica za više od devet godina i do uključno dvanaest godina; ili

3) devetogodišnji prinos državnih obveznica za više od dvanaest godina i do uključno petnaest godina.

b) CIRR se izračunava mjesečno na temelju podataka iz prethodnog mjeseca i prijavljuje tajništvu najkasnije pet dana nakon kraja svakog mjeseca. Tajništvo zatim odmah obavješćuje sve sudionice o primjenjivim stopama i objavljuje ih. CIRR stupa na snagu 15. dana svakog mjeseca.

c) Sudionica ili nesudionica može zahtijevati utvrđivanje CIRR-a za valutu nesudionice. Uz savjetovanje sa nesudionicom, sudionica ili tajništvo mogu, u ime dotične nesudionice, iznijeti prijedlog za utvrđivanje CIRR-a u toj valuti prema postupcima pojedinačnog posebnog dogovora iz članaka od 27. do 32. ovog sektorskog dogovora.

4. **Rok valjanosti CIRR-a**

a) Raspolaganje CIRR-om: CIRR-om koji se primjenjuje na transakciju ne smije se raspolagati dulje od šest mjeseci od njegova izbora (datum izvoznog ugovora ili bilo koji kasniji datum primjene) do datuma ugovora o kreditu. Ako ugovor o kreditu nije sklopljen u tom roku te se CIRR ponovno utvrđuje za dodatnih šest mjeseci, novi se CIRR primjenjuje po stopi koja je na snazi na dan novog utvrđivanja.

b) Nakon datuma ugovora o kreditu CIRR se primjenjuje na razdoblja isplate koja nisu dulja od šest mjeseci. Nakon prvog šestomjesečnog razdoblja isplate CIRR se ponovno utvrđuje za sljedećih šest mjeseci. Novi CIRR je onaj koji je na snazi prvog dana novog šestomjesečnog razdoblja, pri čemu ne smije biti niži od početno izabranog CIRR-a (postupak se treba ponoviti za svako sljedeće šestomjesečno razdoblje povlačenja).

5. **Primjena minimalnih kamatnih stopa**

U skladu s odredbama ugovora o kreditu korisnik kredita nema mogućnost prelaska sa službeno podupiranog financiranja s promjenjivom kamatnom stopom na financiranje s prethodno izabranim CIRR-om ni mogućnost prelaska između prethodno izabranog CIRR-a i kratkoročne tržišne stope koja vrijedi na bilo koji datum plaćanja kamata tijekom cijelog razdoblja trajanja kredita.

6. **Ranija otplata kredita s fiksnom kamatnom stopom**

U slučaju dobrovoljne ranije otplate kredita s fiksnom kamatnom stopom kako je utvrđeno u članku 2. ovog Dodatka, ili bilo kojeg njegova dijela, ili ako se CIRR koji se primjenjuje u skladu s ugovorom o kreditu mijenja u promjenjivu stopu ili stopu zamjene, instituciji koja pruža službenu financijsku potporu korisnik kredita nadoknađuje sve troškove i gubitke nastale takvom ranijom otplatom, uključujući troškove državne institucije koji su povezani sa zamjenom dijela priljeva novca s fiksnom stopom koji je ranija otplata prekinula.

7. **Trenutačne promjene kamatnih stopa**

Kada je zbog tržišnih kretanja obavijest o izmjeni CIRR-a potrebno dostaviti tijekom mjeseca, izmijenjena stopa počinje se primjenjivati deset radnih dana nakon što tajništvo primi obavijest o toj izmjeni.

8. **Referentna vrijednost marže**

a) Referentna vrijednost marže SOFR-a izračunava se mjesečno u skladu s točkom b), na temelju podataka koji se dostavljaju tajništvu u skladu s točkom c) i stupa na snagu 15. dana svakog mjeseca. Nakon što je referentna vrijednost marže izračunana, tajništvo je priopćava sudionicama i objavljuje.

b) Referentna vrijednost marže SOFR-a jest kreditna stopa jednaka prosjeku najnižih 50 % marži iznad: (i) SOFR-a (dnevno konformni SOFR izračunan tromjesečnom učestalošću ili tromjesečni SOFR, ovisno o slučaju) koji se naplaćuje za transakcije s promjenjivom kamatnom stopom i (ii) SOFR-a (dnevno konformni SOFR izračunan tromjesečnom učestalošću ili tromjesečni SOFR, ovisno o slučaju) kako je interpoliran zamjenom izdanja s fiksnom kamatnom stopom ekvivalentom promjenjive stope koji se naplaćuje za transakcije s fiksnom kamatnom stopom ili izdanja na tržištu kapitala. U svakom slučaju, marže uključene u mjesečna izvješća o referentnim vrijednostima koje dostavljaju relevantne sudionice one su iz puna tri kalendarska mjeseca prije datuma stupanja na snagu iz prethodne točke a). Transakcije/izdanja koja se upotrebljavaju u izračunu referentnih vrijednosti marže ispunjavaju sljedeće uvjete:

1) transakcije sa 100-postotnim bezuvjetnim jamstvom u američkim dolarima; i

2) službena potpora dana za zrakoplov u vrijednosti od ili iznad 35 milijuna USD (ili jednaka vrijednost u bilo kojoj drugoj prihvatljivoj valuti).

c) Sudionice prijavljuju maržu u trenutku kada postane poznata, a ta marža ostaje na izvješću sudionice o referentnoj vrijednosti marže puna tri kalendarska mjeseca. U slučaju pojedinačnih transakcija tijekom kojih se cijene određuju više puta, naknadna određivanja cijena ne smiju se usklađivati s *ex post* obavijestima.

d) Sudionice prijavljuju transakcije od datuma kada je realizirana dugoročna marža. Za poslove po nalogu banke (uključujući PEFCO) datum realizacije marže jedan je od sljedećih datuma koji nastupi najranije: (i) izdanje konačne obveze od strane sudionice, (ii) utvrđivanje preostalih obveza u pogledu marže, (iii) povlačenje sredstava kredita te (iv) utvrđivanje dugoročne marže nakon povlačenja sredstava. U slučaju nekoliko povlačenja koja se ostvare u mandatu iste banke po istoj marži, prijavljuje se samo ona koja se odnosi na prvi zrakoplov. Za kredite koji se financiraju izdanjem kapitalnih tržišta datum realizacije marže je datum utvrđivanja dugoročne stope, a to je uobičajeno datum izdavanja obveznica. U slučaju nekoliko povlačenja koja se ostvare u okviru iste obveznice i po istoj marži, prijavljuje se samo ona koja se odnosi na prvi zrakoplov.

e) Referentna vrijednost marže SOFR-a primjenjuje se na transakciju s promjenjivom kamatnom stopom i utvrđuje se najranije na datum konačne obveze i drži se tijekom trajanja konačne obveze.

f) Za transakcije s fiksnom stopom referentna vrijednost marže koja se primjenjuje na transakciju određuje se promjenom referentne vrijednosti marže SOFR-a u raspon jednake vrijednosti za primjenjivu fiksnu stopu, kako je utvrđeno u članku 2. ovog Dodatka, i utvrđuje se najranije na datum konačne obveze i drži se tijekom trajanja konačne obveze.

g) Sudionica prati referentnu vrijednost marže te revidira mehanizam referentne vrijednosti marže na zahtjev bilo koje od sudionica.

Dodatak IV.

Obrazac za izvješćivanje

a) **Osnovne informacije**

1. Država koja šalje obavijest
2. Datum obavijesti
3. Naziv tijela/agencije koji izdaju obavijest
4. Identifikacijski broj

b) **Podaci o kupcu/korisniku kredita/jamcu**

5. Naziv i država kupca
6. Naziv i država korisnika kredita
7. Naziv i država jamca
8. Status kupca/korisnika kredita/jamca, npr. država, privatna banka, drugi privatni subjekti
9. Razvrstavanje kupca/korisnika kredita/jamca prema riziku

c) **Financijski uvjeti**

10. Navedite oblik službene potpore, npr. čisto pokriće, službena financijska potpora
11. U slučaju službene financijske potpore, pruža li se ona u obliku izravnog kredita/refinanciranja/subvencioniranja kamatne stope
12. Opis transakcije koju se podupire, uključujući proizvođača, model zrakoplova i broj zrakoplova
13. Datum konačne obveze
14. Valuta kredita
15. Iznos kredita u skladu sa sljedećom ljestvicom u milijunima USD:

kupca	Iznos kredita
I	0 – 200
II	200 – 400
III	400 – 600
IV	600 – 900
V	900 – 1 200
VI	1 200 –1 500
VII	1 500 – 2 000 (*)

(*) Navedite broj višekratnika od 300 milijuna USD iznad 2 000 milijuna USD.

16. Postotak službene potpore
17. Rok otplate
18. Način otplate i učestalost, uključujući, po potrebi, ponderirano prosječno trajanje
19. Razdoblje između datuma početka roka otplate kredita i prve otplate glavnice
20. Kamatne stope:

— primijenjene minimalne kamatne stope

— primijenjena referentna vrijednost marže

21. Ukupna premija zaračunana u obliku:

    — avansnih naknada (u postotku iznosa kredita) ili

    — raspona (godišnji bazni bodovi iznad primijenjene kamatne stope)

    — po potrebi, odvojeno navedite dodatnu naknadu od 15 % koja je primijenjena u skladu s člankom 20. točkom b) Dodatka II.

22. U slučaju izravnog kredita/financiranja naplaćuje se sljedeće:

    — naknada za troškove ustroja/strukturiranja

    — naknada za odobrenje sredstava/držanje premije

    — administrativna naknada

23. Naknada za razdoblje držanja premije

24. U slučaju čistog pokrića naknade za držanje premije

25. Uvjeti strukturiranja transakcije: instrumenti smanjenja rizika/primijenjena dodatna naknada na premije.

26. Po potrebi, naznaka učinka Konvencije iza Cape Towna na primijenjenu premijsku stopu.

Dodatak V.

Popis definicija

Jednakovrijednost svih troškova: neto sadašnja vrijednost premijskih stopa, troškova kamatne stope i naknada zaračunanih za izravan kredit kao postotak iznosa izravnog kredita jednaka je neto sadašnjoj vrijednosti zbroja premijskih stopa, troškova kamatne stope i naknada zaračunanih u okviru čistog pokrića kao postotak iznosa kredita u obliku čistog pokrića.

Transakcija osigurana imovinom: transakcija koja ispunjava uvjete iz članka 19. točke a) Dodatka II.

Kupac/korisnik kredita: odnosi se (ali nije ograničeno) na gospodarske subjekte, kao što su zračni prijevoznici i najmodavci, te državne subjekte (ili, ako nije riječ o istom subjektu, primarni izvor otplate transakcije).

Oprema koju nabavlja kupac: oprema koju nabavlja kupac i koja je ugrađena u zrakoplov tijekom postupka proizvodnje/obnove, pri preuzimanju ili prije, kako je navedeno u zaključnici o kupoprodaji proizvođača.

Konvencija iz Cape Towna: odnosi se na Konvenciju o međunarodnim jamstvima u vezi s pokretnom opremom donesenu u Cape Townu i njezin Protokol o pitanjima koja se odnose na opremu zrakoplova.

Obveza: svaka izjava, u bilo kojem obliku, kojom se zemlji primateljici, kupcu, korisniku kredita, izvozniku ili financijskoj instituciji prenosi spremnost ili namjera pružanja službene potpore, uključujući, bez ograničenja, dopise o prihvatljivosti i poslovna pisma.

Pojedinačni posebni dogovor: dogovor između sudionica da se za danu transakciju ili u posebnim okolnostima slože oko posebnih financijskih uvjeta za službenu potporu. Takav pojedinačni posebni dogovor ima jaču pravnu snagu od odredbi ovog sektorskog dogovora samo za transakcije ili okolnosti navedene u pojedinačnom posebnom dogovoru.

Uvjetno pokriće osiguranjem: službena potpora kojom se u slučaju neplaćanja utvrđenog rizika korisniku nadoknađuje šteta nakon utvrđenog razdoblja čekanja. Tijekom razdoblja čekanja korisnik nema pravo na isplatu od strane sudionica. Odšteta na temelju uvjetnog pokrića osiguranja ovisi o valjanosti i iznimkama temeljne dokumentacije i transakcije.

Pretvaranje: velika izmjena u tipu dizajna zrakoplova njegovom preinakom u drugi tip zrakoplova (uključujući preinaku putničkog zrakoplova u protupožarni zrakoplov, teretni zrakoplov, zrakoplov za potragu, spašavanje i nadzor ili poslovni zrakoplov) ovisno o dozvoli nadležnog Tijela za civilno zrakoplovstvo.

Razvrstavanje zemalja prema riziku: važeće razvrstavanje sudionica Sporazuma o službeno podupiranim izvoznim kreditima, kako je objavljeno na internetskim stranicama OECD-a.

Agencija za utvrđivanje kreditnog rejtinga: jedna od međunarodno priznatih agencija za utvrđivanje kreditnog rejtinga ili bilo koja druga sudionicama prihvatljiva agencija za kreditni rejting.

Kompleti za motore: komplet dijelova koji se uvode kako bi se poboljšala pouzdanost, izdržljivosti i/ili učinkovitost motora u krilima, i to uvođenjem tehnologije.

Kreditiranje izvoza: osiguranje, jamstvo ili dogovor o financiranju kojim se stranom kupcu izvozne robe i/ili usluga omogućuje odgađanje plaćanja na određeno razdoblje. Izvozni kredit može biti u obliku kredita dobavljaču što ga izdaje izvoznik ili u obliku kredita kupcu, u kojem slučaju banka izvoznika ili druga financijska institucija kreditira kupca (ili njegovu banku).

Konačna obveza: konačna obveza postoji kad se sudionica obveže na ispunjavanje preciznih i potpunih financijskih uvjeta, bilo uzajamnim ugovorom ili jednostranim činom.

Čvrsti ugovor: sporazum između proizvođača i osobe koja preuzima zrakoplov ili motore kao kupac ili, u slučaju prodaje i povratnog najma, kao najmoprimac u okviru najma na najmanje pet godina, pri čemu se utvrđuje obvezujuća obveza (osim onih koje se odnose na tada još neiskorištene mogućnosti) čije neispunjenje podrazumijeva pravnu odgovornost.

Zainteresirana sudionica: sudionica koja (i) pruža službenu potporu za okvir zrakoplova ili motore zrakoplova u cijelosti ili djelomično proizvedene na njezinu državnom području; koja (ii) ima znatan poslovni interes ili iskustvo s dotičnim kupcem/korisnikom kredita ili od koje je (iii) proizvođač/izvoznik zatražio da pruži službenu potporu dotičnom kupcu/korisniku kredita.

Subvencioniranje kamatne stope: može biti u obliku sporazuma između vlade ili institucije koja djeluje za ili u ime vlade, s jedne strane, i banaka ili ostalih financijskih institucija, s druge strane, kojim se omogućuje financiranje izvoza po fiksnoj stopi koja je jednaka odgovarajućoj minimalnoj fiksnoj kamatnoj stopi ili je veća od nje.

Veća preoblikovanja/obnova: poslovi promjene konfiguracije ili poboljšanja putničkog ili teretnog zrakoplova.

Neto cijena: cijena artikla za koji proizvođač ili dobavljač izdaje fakturu, nakon što se uzmu u obzir popusti i drugi gotovinski krediti, umanjena za sve druge kredite ili bilo koju vrstu pogodnosti koja je povezana s tom transakcijom ili koja joj se može u određenoj mjeri pripisati, kako je navedeno u obvezujućoj izjavi svakog od proizvođača zrakoplova ili motora (izjava proizvođača motora potrebna je samo kad je to potrebno u skladu s kupoprodajnim ugovorom) ili pružatelja usluge, ovisno o slučaju, a koja je upotpunjena dokumentacijom koju pružatelj službene potpore zahtijeva kao potvrdu te neto cijene. Sve uvozne carine i porezi (npr. PDV) nisu uključeni u neto cijenu.

Novi zrakoplov: vidjeti članak 8. točku a) ovog sektorskog dogovora.

Transakcija koja nije osigurana imovinom: transakcija koja ne ispunjava uvjete iz članka 19. točke a) Dodatka II.

Nedržavna transakcija: transakcija koja nije u skladu s opisom iz članka 57. točke b) Dodatka II.

Razdoblje držanja premije: podložno članku 36. točki b) Dodatka II., razdoblje tijekom kojeg se premijska stopa i povezani obvezni instrumenti smanjenja rizika ponuđeni za dotičnu transakciju ne mijenjaju i koje nije duže od 18 mjeseci do datuma konačne isplate.

Model konverzije premijske stope: model koji su sudionice prihvatile i koji im je na raspolaganju te koji se za potrebe ovog sektorskog dogovora koristi za konverziju avansnih premijskih naknada u raspone i obrnuto, pri čemu kamatna stopa i diskontna stopa iznose 4,6 %. Tu stopu sudionice redovno preispituju.

Prethodna obavijest: obavijest koja je poslana najmanje deset kalendarskih dana prije preuzimanja bilo kakve obveze uporabom obrasca za izvješćivanje iz Dodatka IV.

Čisto pokriće: službena potpora koju pruža vlada ili koja se pruža u njezino ime, isključivo putem garancije ili osiguranja za izvozne kredite, odnosno potpora koja ne ostvaruje pogodnosti službene financijske potpore.

Rok otplate: razdoblje od datuma početka roka otplate kredita do kraja ugovornog datuma konačne otplate glavnice.

Državna transakcija: transakcija u skladu s opisom iz članka 56. točke b) Dodatka II.

Datum početka roka otplate kredita: za

— prodaju zrakoplova uključujući helikoptere te rezervne motore, najkasniji stvarni datum kada kupac stječe fizičko vlasništvo nad robom ili ponderirani prosječni datum na koji kupac preuzima fizičko vlasništvo nad robom

— ugovore o održavanju i servisiranju ([1]), rezervne dijelove (osim motora) i komplete motora, u slučaju:

  i) dijelova, rezervnih dijelova ili druge fizičke robe: datum početka roka otplate kredita nije kasniji od stvarnog datuma prihvaćanja robe ili ponderiranog prosječnog datuma prihvaćanja robe od strane kupca ili

  ii) ugovora o uslugama u kojima se ne podupiru dijelovi, rezervni dijelovi ili druga fizička roba: a) datum podnošenja računa klijentu ili prihvaćanja usluga od strane klijenta ili b) ponderirani prosječni datum podnošenja računa kupcu ili ponderirani prosječni datum prihvaćanja usluga od strane kupca ili

([1]) Kako bi se izbjegle nedoumice, ugovori o održavanju i servisiranju obuhvaćaju ugovore o održavanju, popravku i remontu.

iii) dijelova, rezervnih dijelova ili druge fizičke robe i usluga ako se financiraju istom transakcijom: datum početka roka otplate kredita kasniji je od a) stvarnog datuma prihvaćanja robe ili ponderiranog prosječnog datuma prihvaćanja robe ili b) stvarnog datuma podnošenja računa kupcu ili stvarnog datuma prihvaćanja usluga od strane kupca ili ponderiranog prosječnog datuma podnošenja računa kupcu ili ponderiranog prosječnog datuma prihvaćanja usluga od strane kupca. Ako se stvarni datum prihvaćanja ili ponderirani prosječni datum prihvaćanja ne može unaprijed odrediti zbog prirode robe ili usluga, datum početka roka otplate kredita može se odrediti

primjenom razumne procjene relevantnog datuma ili ponderiranog prosječnog datuma.

Stopa zamjene: fiksna stopa jednaka stopi za promjenu duga s promjenjivom stopom u dug s fiksnom kamatnom stopom (na strani ponude), iskazana kao krivulja prekonoćnog kamatnog ugovora o razmjeni (OIS) relevantne valute, koju objavljuje bilo koji neovisni pružatelj tržišnog indeksa kao što su Bloomberg, Reuters ili njihovi ekvivalenti, u 11:00 sati po njujorškom vremenu, dva radna dana prije datuma povlačenja kredita.

Ponderirano prosječno trajanje: vrijeme potrebno za otplatu jedne polovine glavnice kredita. Izračunava se kao zbroj vremena (u godinama) između datuma početka roka otplate kredita i svake otplate glavnice, ponderiran dijelom glavnice otplaćene na svaki datum otplate.

PRILOG IV.

SEKTORSKI DOGOVOR O IZVOZNIM KREDITIMA ZA BRODOVE

POGLAVLJE I.

Opće odredbe

1. Svrha

Svrha je ovog sektorskog dogovora osigurati okvir za propisno korištenje službeno podupiranih izvoznih kredita za stavke navedene u članku 4. u nastavku. Sektorskim dogovorom nastoje se poticati ravnopravni tržišni uvjeti za službenu potporu, kako je navedeno u članku 5. točki a), kako bi se među izvoznicima potaknula konkurencija na temelju kvalitete i cijene izvezene robe i usluga, a ne na temelju najpovoljnijih službeno podupiranih financijskih uvjeta.

Sudionice ovog sektorskog dogovora (dalje u tekstu ‚sudionice') potvrđuju da su odredbe ovog sektorskog dogovora sastavljene isključivo u svrhu ovog sektorskog dogovora i da se tim odredbama ne dovode u pitanje drugi dijelovi Sporazuma o službeno podupiranim izvoznim kreditima (dalje u tekstu ‚Sporazum') i njihov razvoj.

2. Stanje

Sektorski dogovor džentlmenski je dogovor među sudionicama i čini Prilog IV. Sporazumu. Sastavni je dio Sporazuma i njime se zamjenjuje sektorski dogovor koji je stupio na snagu 1. rujna 2011.

3. Sudjelovanje

Sudionice sektorskog dogovora su: Australija, Europska unija, Japan, Koreja, Novi Zeland i Norveška.

4. Područje primjene

Ovim se sektorskim dogovorom utvrđuju posebne smjernice za službeno podupirane izvozne kredite s rokom otplate dvije ili više godina, koje se odnose na ugovore o izvozu za sljedeće:

a) Bilo koje novo morsko plovilo od 100 brt ili više koje se upotrebljava za prijevoz robe ili osoba ili za pružanje specijalizirane usluge (primjerice ribarska plovila, brodovi za proizvodnju proizvoda od ribe, ledolomci i jaružala, koji zbog svog pogona i usmjeravanja (upravljanja) trajno sadržavaju sva svojstva samostalne navigacije na otvorenom moru), remorkeri od 365 kW i više ili porinuti i plovni nedovršeni brodovi. Sektorski dogovor ne obuhvaća vojna plovila. Plovni dokovi i pokretne jedinice na moru nisu obuhvaćeni sektorskim dogovorom, no pojave li se problemi u vezi izvoznih kredita za takve strukture, sudionice sektorskog dogovora (dalje u tekstu ‚sudionice') nakon razmatranja utemeljenih zahtjeva bilo koje sudionice mogu odlučiti da će oni biti obuhvaćeni.

b) Sve prenamjene broda. Prenamjena broda znači bilo kakva prenamjena pomorskih plovila od više od 1 000 brt uz uvjet da radnje preoblikovanja obuhvaćaju značajne izmjene plana tereta, trupa ili pogonskog sustava.

c) 1. Iako plovila na zračni jastuk (‚hovercraft') nisu uključena u sektorski dogovor, sudionice imaju dopuštenje odobriti izvozne kredite za plovila na zračni jastuk uz uvjete jednake onima koji prevladavaju u sektorskom dogovoru. Obvezuju se da će umjereno primjenjivati tu mogućnost i da neće odobravati takve kreditne uvjete plovilima na zračni jastuk u slučajevima kad se utvrdi da ne postoji konkurencija u skladu s uvjetima sektorskog dogovora.

2) U sektorskom dogovoru izraz ‚plovilo na zračni jastuk' (‚hovercraft') definiran je kako slijedi: amfibijsko vozilo od najmanje 100 tona koje u cijelosti podupire zrak koji se ispušta iz vozila i stvara prostor unutar fleksibilnog ruba oko ruba vozila i tla ili vodene površine ispod vozila, te ga pokreću i kontroliraju propeleri ili zrak iz ventilatora koji prolazi kroz cijevi ili slični uređaji.

3) Podrazumijeva se da odobravanje izvoznih kredita po uvjetima jednakim onima koji prevladavaju u sektorskom dogovoru treba ograničiti na plovila na zračni jastuk koja se koriste na morskim i nekopnenim linijama, osim ako moraju doći do objekata na terminalima koji su udaljeni od vode najviše jedan kilometar.

5. **Službena potpora**

a) Službena potpora pruža se u različitim oblicima:

1) garancija ili osiguranje za izvozne kredite (čisto pokriće);

2) službene financijske potpore:

— izravan kredit/financiranje i refinanciranje; ili

— subvencioniranje kamatne stope;

3) sve kombinacije gore navedenog.

b) Službene se potpore ne pružaju ako postoje jasni dokazi da je ugovor sklopljen s kupcem u zemlji koja nije konačno odredište te robe, prvenstveno s ciljem stjecanja povoljnijih uvjeta otplate.

6. **Povlačenje**

Sudionica sektorskog dogovora može se iz njega povući tako da tajništvu pošalje pisanu obavijest trenutačnom komunikacijom, npr. korištenjem sustava elektroničke pošte koji tajništvo održava radi olakšavanja komunikacije među sudionicama i tajništvom. Povlačenje stupa na snagu 180 kalendarskih dana nakon što je tajništvo primilo obavijest.

7. **Praćenje**

Tajništvo prati provedbu sektorskog dogovora.

POGLAVLJE II.

Financijski uvjeti za izvozne kredite

Financijski uvjeti za izvozne kredite koji se podupiru na temelju ovog sektorskog dogovora obuhvaćaju sve odredbe navedene u ovom poglavlju koje se zajedno čitaju. U sektorskom dogovoru navedena su ograničenja uvjeta koji se mogu službeno poduprijeti. Sudionice prihvaćaju da se na određene trgovačke ili industrijske sektore tradicionalno primjenjuju restriktivniji financijski uvjeti od onih predviđenih sektorskih dogovorom. Sudionice i dalje poštuju te uobičajene financijske uvjete, a posebno načelo po kojemu rokovi otplate ne premašuju vijek trajanja robe.

8. **Maksimalni rok otplate**

Maksimalni je rok otplate 12 godina od isporuke.

9. **Gotovinsko plaćanje**

Sudionice zahtijevaju minimalno gotovinsko plaćanje od 20 % ugovorne cijene po isporuci.

10. **Otplata glavnice i plaćanje kamata**

a) Glavnica izvoznog kredita otplaćuje se u jednakim obrocima u redovitim intervalima, koji obično traju šest mjeseci, a najviše 12 mjeseci.

b) Kamate se plaćaju najmanje svakih šest mjeseci, a prva se kamata uplaćuje najkasnije šest mjeseci od datuma početka roka otplate kredita, uobičajeno kod isporuke.

c) Za izvozne kredite pružene u svrhu potpore najmu, umjesto jednakih otplata glavnice kako je navedeno u točki a), mogu se primijeniti jednake otplate glavnice i kamate zajedno.

d) kamate dospjele nakon datuma početka roka otplate kredita, uobičajeno kod isporuke, ne kapitaliziraju se.

e) Sudionica ovog sektorskog dogovora koja namjerava poduprijeti plaćanje kamata po uvjetima drugačijim od onih navedenih u točki b) o tome izdaje prethodnu obavijest najkasnije deset kalendarskih dana prije preuzimanja bilo kakve obveze u skladu s Dodatkom I. ovog sektorskog dogovora.

11. **Kamatne stope i druge naknade**

Kamata isključuje:

a) plaćanja u obliku premija ili drugih troškova vezanih uz osiguranje ili garanciju kredita dobavljača ili financijskih kredita;

b) plaćanja u obliku bankarskih naknada ili provizija koje se odnose na izvozni kredit osim godišnjih ili polugodišnjih bankarskih troškova koji su plativi tijekom razdoblja otplate; i

c) zadržane poreze koje je uvela zemlja uvoznica.

12. **Razdoblje valjanosti za izvozne kredite**

Financijski uvjeti za pojedinačni izvozni kredit ili kreditnu liniju, osim razdoblja valjanosti za komercijalne referentne kamatne stope (CIRR-ovi) kako je određeno u članku 17., ne utvrđuju se fiksno za razdoblje koje premašuje šest mjeseci prije preuzimanja konačne obveze.

13. **Mjere za izbjegavanje ili smanjenje gubitaka**

Sektorskim dogovorom ne sprečavaju se izvozno-kreditna tijela ili financijske institucije da dogovore manje restriktivne financijske uvjete od onih navedenih u dogovoru ako se te mjere poduzmu nakon dodjele ugovora (nakon što ugovor o izvoznom kreditu i popratni dokumenti već stupe na snagu) i ako su namijenjeni isključivo izbjegavanju ili smanjenju gubitaka od događaja koji bi mogli uzrokovati neplaćanje ili štetu.

14. **Prilagođavanje**

Uzimajući u obzir međunarodne obveze sudionice i u skladu s namjenom ovog dogovora sudionica se može, u skladu s postupcima određenim člankom 24., prilagoditi financijskim uvjetima druge sudionice ili nesudionice. Financijski uvjeti navedeni u skladu s ovim člankom smatraju se sukladnima odredbama iz ovog dogovora.

15. **Najmanje fiksne kamatne stope sa službenom financijskom potporom**

Sudionice koje pružaju službenu financijsku potporu za kredite s fiksnom stopom primjenjuju odgovarajuće komercijalne referentne kamatne stope (CIRR-ovi) kao najmanje kamatne stope. CIRR-ovi su kamatne stope utvrđene u skladu sa sljedećim načelima:

a) CIRR-ovi bi trebali predstavljati konačne komercijalne kamatne stope na zajmove na domaćem tržištu predmetne valute;

b) CIRR-ovi bi trebali odgovarati stopi za prvorazredne domaće korisnike kredita;

c) CIRR-ovi bi se trebali temeljiti na troškovima financiranja s fiksnom kamatnom stopom;

d) CIRR-ovi ne bi trebali narušavati domaće konkurentske uvjete; i

e) CIRR-ovi bi trebali odgovarati stopi dostupnoj prvorazrednim stranim korisnicima kredita.

16. **Utvrđivanje CIRR-ova**

a) Svaka sudionica koja želi utvrditi CIRR najprije odabire jedan od sljedeća dva sustava referentne kamatne stope za svoju nacionalnu valutu:

1) trogodišnji prinos državnih obveznica za rok otplate do uključno pet godina; petogodišnji prinos državnih obveznica za više od pet godina i do uključno osam i pol godina i sedmogodišnji prinos državnih obveznica za više od osam i pol godina; ili

2) petogodišnji prinos državnih obveznica za sve rokove dospijeća.

Sudionice se dogovaraju o iznimkama povezanima sa sustavom referentne kamatne stope.

b) CIRR-ovi se postavljaju na fiksnu maržu od 100 baznih bodova iznad referentne kamatne stope svake sudionice osim ako se sudionice dogovore drukčije.

c) Ostale sudionice primjenjuju CIRR utvrđen za određenu valutu ako se odluče za financiranje u toj valuti.

d) Sudionica može promijeniti svoj sustav referentne kamatne stope nakon što pošalje obavijest šest mjeseci unaprijed te se savjetuje s ostalim sudionicama.

e) Sudionica ili nesudionica može zahtijevati utvrđivanje CIRR-a za valutu nesudionice. Uz savjetovanje zainteresirane nesudionice, sudionica ili tajništvo mogu, u ime navedene nesudionice, iznijeti prijedlog za utvrđivanje CIRR-a u toj valuti prema postupcima pojedinačnog posebnog dogovora u skladu s člancima od 32. do 34.

17. **Valjanost CIRR-ova**

Kamatna stopa koja se primjenjuje na neku transakciju ne utvrđuje se na razdoblje duže od 120 dana. Marža od 20 baznih bodova dodaje se CIRR-u ako su uvjeti službene financijske potpore utvrđeni prije datuma ugovora.

18. **Primjena CIRR-ova**

a) Ako se službena financijska potpora pruža za kredite s promjenjivom stopom, banke i ostale financijske institucije tijekom cijelog trajanja kredita ne smiju nuditi mogućnost stope niže od CIRR-a (u vrijeme izvornog ugovora) ili od kratkoročne tržišne stope.

b) U slučaju dobrovoljne prijevremene otplate kredita ili bilo kojeg njegova dijela korisnik kredita državnim institucijama koje pružaju službenu financijsku potporu nadoknađuje sve troškove i gubitke nastale kao posljedica prijevremene otplate, uključujući troškove državne institucije povezane sa zamjenom dijela priljeva novca s fiksnom stopom prekinutog prijevremenom oplatom.

19. **Prijenos podataka o minimalnim kamatnim stopama**

a) CIRR-ovi za valute određene u skladu s odredbama članaka 16., 17. i 18. šalju se tajništvu sredstvima trenutačne komunikacije najmanje jednom mjesečno radi dostavljanja svim sudionicama.

b) Ta se obavijest dostavlja tajništvu najkasnije pet dana nakon kraja svakog mjeseca na koji se odnosi. Tajništvo zatim odmah obavješćuje sve sudionice o primjenjivim stopama i objavljuje ih.

20. **Datum stupanja na snagu primjene kamatnih stopa**

Sve promjene CIRR-ova stupaju na snagu 15. dana nakon kraja svakog mjeseca.

21. **Trenutačne promjene kamatnih stopa**

Kada je zbog tržišnih kretanja obavijest o izmjeni CIRR-a potrebno dostaviti tijekom mjeseca, izmijenjena stopa primjenjuje se deset dana nakon što tajništvo primi obavijest o toj izmjeni.

22. **Premija za kreditni rizik**

Osim kamata sudionice naplaćuju i premije da bi pokrile rizik od neotplaćivanja izvoznih kredita.

POGLAVLJE III.

Postupci

23. Informacije o službenoj potpori

a) Čim se sudionica obveže na službenu potporu, o kojoj je poslala obavijest u skladu s postupcima iz članka 26., o tome obavješćuje sve ostale sudionice dodajući referentni broj obavijesti na odgovarajući obrazac.

b) Pri razmjeni podataka u skladu s člancima od 28. do 30. sudionica obavješćuje ostale sudionice o uvjetima kredita u skladu s kojima namjerava poduprijeti određenu transakciju i može zahtijevati slične podatke od ostalih sudionica.

24. Postupci prilagođavanja

a) Prije prilagođavanja financijskih uvjeta koje navodno nude sudionica ili nesudionica u skladu s člankom 14., sudionica ulaže sve razumne napore, uključujući, prema potrebi, upotrebu osobnog savjetovanja opisanog u članku 30., da bi provjerila jesu li ti uvjeti službeno podupirani te postupa u skladu sa sljedećim:

1) Sudionica obavješćuje sve ostale sudionice o uvjetima koje namjerava poduprijeti u skladu s jednakim postupcima obavješćivanja potrebnim za prilagođene uvjete. U slučaju prilagođavanja nesudionici sudionica koja namjerava izvršiti prilagođavanje pridržava se jednakih postupaka obavješćivanja koji bi bili potrebni da je prilagođavanje uvjeta ponudila sudionica.

2) Neovisno o podtočki 1., ako primjenjivi postupak obavješćivanja zahtijeva da se sudionica koja namjerava izvršiti prilagođavanje suzdrži od svoje obveze nakon datuma zaključivanja prikupljanja ponuda, sudionica koja namjerava izvršiti prilagođavanje šalje obavijest o svojoj namjeri što je prije moguće.

3) Ako sudionica koja pokreće postupak ublaži ili povuče svoju namjeru podupiranja uvjeta o kojima je poslala obavijest, o tome odmah obavješćuje sve ostale sudionice.

b) Sudionica koja namjerava ponuditi financijske uvjete jednake onima o kojima je poslana obavijest u skladu s člankom 26. može isto učiniti nakon isteka ondje navedenog razdoblja čekanja. Navedena sudionica šalje obavijest o svojoj namjeri što je prije moguće.

25. Posebno savjetovanje

a) Sudionica koja ima opravdane razloge vjerovati da su financijski uvjeti koje nudi druga sudionica (sudionica koja pokreće postupak) velikodušniji od onih navedenih u sektorskom dogovoru šalje obavijest tajništvu. Tajništvo odmah objavljuje te podatke.

b) Sudionica koja pokreće postupak obrazlaže financijske uvjete svoje ponude u roku od dva radna dana nakon što tajništvo iznese podatke.

c) Nakon obrazloženja sudionice koja pokreće postupak bilo koja sudionica može zahtijevati da tajništvo u roku od pet radnih dana organizira poseban sastanak radi savjetovanja sudionica da bi se raspravilo o tom pitanju.

d) Financijski uvjeti koji uživaju pogodnosti službene potpore ne počinju vrijediti do ishoda posebnog sastanka sudionica održanog radi savjetovanja.

26. Prethodna obavijest

a) Sudionica, u skladu s Dodatkom I., obavješćuje sve ostale sudionice najmanje deset kalendarskih dana prije preuzimanja bilo kakve obveze s vrijednošću kredita većom od dva milijuna posebnih prava vučenja (SDR) ako namjerava pružati potporu u skladu s člankom 10. točkom e).

b) Ako sudionica koja pokreće postupak ublaži ili povuče svoju namjeru pružanja potpore takvoj transakciji, o tome odmah obavješćuje sve ostale sudionice.

27. **Kontaktne točke**

Sve se obavijesti šalju između određenih kontaktnih točaka u svakoj zemlji trenutačnom komunikacijom, odnosno elektroničkom poštom, te se tretiraju povjerljivo.

28. **Opseg upita**

a) Sudionica može pitati drugu sudionicu o njezinom stavu prema trećoj zemlji, instituciji u trećoj zemlji ili posebnom načinu poslovanja.

b) Sudionica koja je primila zahtjev za službenu potporu može poslati upit drugoj sudionici, dajući najpovoljnije kreditne uvjete te uvjete koje bi sudionica koja šalje upit bila spremna poduprijeti.

c) Ako se upit šalje dvjema sudionicama ili više njih, sadržava popis primatelja.

d) Kopija svih upita šalje se tajništvu.

29. **Opseg odgovora**

a) Sudionica kojoj je upućen upit odgovara u roku od sedam kalendarskih dana i iznosi što je više moguće podataka. Odgovor što bolje opisuje odluku koju sudionica namjerava donijeti. Ako je potrebno, potpuni se odgovor šalje u najkraćem mogućem roku. Kopije se šalju na ostale adrese upita i tajništvu.

b) Ako odgovor na upit naknadno postane nevaljan iz bilo kojeg razloga, primjerice:

— zahtjev je podnesen, izmijenjen ili povučen, ili

— razmatraju se ostali uvjeti,

odmah se šalje odgovor, čija se kopija šalje svim ostalim primateljima upita i tajništvu.

30. **Osobno savjetovanje**

a) Sudionica se u roku od deset radnih dana odaziva na poziv na osobno savjetovanje.

b) Zahtjev za osobno savjetovanje na raspolaganju je sudionicama i nesudionicama. Savjetovanje se održava u najkraćem mogućem roku nakon isteka razdoblja od deset radnih dana.

c) Predsjedavajuća sudionica zajedno s tajništvom koordinira sve potrebne radnje praćenja, poput pojedinačnog posebnog dogovora. Tajništvo odmah stavlja na raspolaganje ishod savjetovanja.

31. **Postupci i oblik pojedinačnih posebnih dogovora**

a) Prijedlozi pojedinačnog posebnog dogovora upućuju se samo tajništvu. Tajništvo šalje prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora svim sudionicama. Identitet stranke koja pokreće postupak ne otkriva se u registru pojedinačnih posebnih dogovora na elektroničkoj oglasnoj ploči koju održava tajništvo u mrežnom okruženju OECD-a. Međutim, tajništvo može sudionici na zahtjev usmenim putem otkriti identitet stranke koja pokreće postupak. Tajništvo vodi evidenciju o takvim zahtjevima.

b) Prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora sadržava datum te je u sljedećem obliku:

— referentni broj, nakon čega slijedi tekst ‚pojedinačni posebni dogovor'

— naziv zemlje uvoznice i kupca

— naziv ili najprecizniji mogući opis projekta da bi ga se jasno utvrdilo

— uvjeti koje predviđa zemlja koja pokreće postupak

— prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora

— nacionalnost i nazivi poznatih konkurentskih podnositelja ponuda

— datum zaključenja komercijalnog i financijskog natječaja i broj natječaja, ako je poznat

— ostali bitni podaci, uključujući razloge predlaganja pojedinačnog posebnog dogovora, dostupnost studija projekta i/ili posebne okolnosti.

c) Tajništvo čini dogovorene pojedinačne posebne dogovore javno dostupnima.

32. **Odgovori na prijedloge pojedinačnog posebnog dogovora**

a) Odgovori se šalju u roku od 20 kalendarskih dana iako se sudionice potiču da na prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora odgovore u najkraćem mogućem roku.

b) Odgovor može biti zahtjev za dodatne podatke, prihvaćanje i odbijanje, prijedlog izmjene pojedinačnog posebnog dogovora ili alternativni prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora.

c) Smatra se da je sudionica koja izjavi da nema stajalište jer joj nisu pristupili niti jedan izvoznik niti tijela zemlje primateljice u slučaju pomoći za projekt prihvatila prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora.

33. **Prihvaćanje pojedinačnih posebnih dogovora**

a) Nakon razdoblja od 20 kalendarskih dana tajništvo obavješćuje sve sudionice o statusu prijedloga pojedinačnog posebnog dogovora. Ako sve sudionice ne prihvate pojedinačni posebni dogovor, no niti jedna ga sudionica ne odbije, prijedlog ostaje otvoren dodatnih osam kalendarskih dana.

b) Nakon navedenog dodatnog razdoblja smatra se da je sudionica koja nije izričito odbila prijedlog pojedinačnog posebnog dogovora prihvatila pojedinačni posebni dogovor. Međutim, sudionica, uključujući sudionicu koja pokreće postupak, može svoje prihvaćanje pojedinačnog posebnog dogovora uvjetovati izričitim prihvaćanjem jedne ili više sudionica.

c) Ako sudionica ne prihvati jedan ili više elemenata pojedinačnog posebnog dogovora, indirektno prihvaća sve ostale elemente pojedinačnog posebnog dogovora. Podrazumijeva se da takvo djelomično prihvaćanje može navesti ostale sudionice da promijene svoje stajalište o predloženom pojedinačnom posebnom dogovoru. Sve sudionice mogu slobodno ponuditi ili prilagoditi uvjete koji nisu obuhvaćeni pojedinačnim posebnim dogovorom.

d) Pojedinačni posebni dogovor koji nije prihvaćen može se ponovno razmotriti pomoću postupaka u člancima 31. i 33. U tim okolnostima sudionice ne obvezuje njihova prvobitna odluka.

34. **Neslaganje oko pojedinačnih posebnih dogovora**

Ako se sudionica koja pokreće postupak i sudionica koja je predložila izmjenu ili alternativu ne mogu dogovoriti oko pojedinačnog posebnog dogovora u roku od osam dodatnih kalendarskih dana, to se razdoblje može produžiti uz pristanak obje stranke. Tajništvo o takvom produžetku obavješćuje sve sudionice.

35. **Datum stupanja na snagu pojedinačnog posebnog dogovora**

Tajništvo obavješćuje sve sudionice o stupanju pojedinačnog posebnog dogovora na snagu ili o njegovom odbijanju. Pojedinačni posebni dogovor stupit će na snagu tri kalendarska dana nakon te objave. Tajništvo vodi računa o tome da je na elektroničkoj oglasnoj ploči trajno dostupna ažurirana evidencija o svim pojedinačnim posebnim dogovorima u vezi kojih je postignut sporazum ili o kojima nije donesena odluka.

36. **Valjanost pojedinačnih posebnih dogovora**

a) Ako nije drugačije dogovoreno, pojedinačni posebni dogovor valjan je tijekom dvije godine od datuma stupanja na snagu, osim ako tajništvo ne primi obavijest da više ne predstavlja predmet interesa i ako to prihvate sve sudionice. Pojedinačni posebni dogovor ostaje valjan dodatne dvije godine ako sudionica zatraži produženje u roku od 14 kalendarskih dana od prvobitnog datuma isteka. O naknadnim produženjima dogovor se može postići primjenom jednakog postupka.

b) Tajništvo prati status pojedinačnih posebnih dogovora i o tome obavješćuje sudionice vođenjem popisa ‚Status valjanih pojedinačnih posebnih dogovora' na elektroničkoj oglasnoj ploči. Tajništvo, među ostalim, poduzima sljedeće:

— dodaje nove pojedinačne posebne dogovore nakon što ih prihvate sudionice,

— ažurira datum isteka nakon što sudionica zatraži produženje,

— briše pojedinačne posebne dogovore koji su istekli,

— svaka tri mjeseca izdaje popis pojedinačnih posebnih dogovora koji ističu u sljedećem tromjesečju.

37. **Ostale obavijesti**

Osim drugih zahtjeva za izvješćivanje na razini transakcije, svaka sudionica radi transparentnosti svake godine šalje podatke o svom sustavu za pružanje službene potpore i o načinima provedbe ovog sektorskog dogovora, uključujući sheme koje su na snazi.

38. **Revizija**

a) Sektorski se dogovor revidira na godišnjoj razini ili na zahtjev bilo koje sudionice u okviru radne skupine Vijeća za brodogradnju (WP6), a sudionicama Sporazuma podnosi se izvješće.

b) Za bolju sukladnost i dosljednost između Sporazuma i ovog sektorskog dogovora te uzimajući u obzir prirodu industrije brodogradnje, sudionice ovog sektorskog dogovora i Sporazuma savjetovat će se i uskladiti prema potrebi.

c) Sudionice preispituju minimalne kamatne stope.

— Sudionice redovito revidiraju sustav za određivanje CIRR-ova da bi se uvjerile da stope o kojima je izdana obavijest odražavaju trenutačne tržišne uvjete i ispunjavaju ciljeve na kojima se taj sustav temelji. Takve revizije obuhvaćaju i maržu koja se dodaje pri primjeni tih stopa.

— Sudionica može predsjedavajućoj sudionici podnijeti utemeljeni zahtjev za dodatnu reviziju ako smatra da CIRR za jednu ili više valuta više ne odražava trenutačne tržišne uvjete.

Dodatak I.

Podaci koje je potrebno dostaviti za obavijesti

Podaci navedeni u točkama od a) do d) u nastavku dostavljaju se za sve obavijesti dostavljene na temelju ovog sektorskog dogovora. Osim toga, za posebne vrste obavijesti dostavljaju se, prema potrebi, podaci iz točke e).

a) **Osnovne informacije**

1. Država koja šalje obavijest
2. Datum obavijesti
3. Institucija/tijelo/agencija koja šalje obavijest
4. Agencije za izvozne kredite koje pružaju službenu potporu za izvozne kredite
   a. Agencija za izvozne kredite koja pruža potporu za osiguranje/jamstvo
   b. Agencija za izvozne kredite koja pruža potporu za financiranje
5. Broj obavijesti
6. Identifikacijske oznake (unutarnje)
7. Referentni broj kreditne linije (ako je relevantno)
8. Status (npr. izvornik, revizija, zamjena)
9. Broj revizije (ako je relevantno)
10. Članak/članci sektorskog dogovora na temelju kojih se šalje obavijest
11. Referentni broj obavijesti koja se prilagođava (ako je relevantno)
12. Opis potpore koja se prilagođava (ako je relevantno)
13. Odredišna zemlja

b) **Podaci o kupcu/korisniku kredita/jamcu**

14. Ime kupca
15. Država kupca
16. Lokacija kupca (ako je poznata)
17. Status kupca
18. Vrsta kupca
19. Ime korisnika kredita (ako korisnik kredita nije kupac)
20. Država korisnika kredita (ako korisnik kredita nije kupac)
21. Lokacija korisnika kredita (ako korisnik kredita nije kupac)
22. Status korisnika kredita (ako korisnik kredita nije kupac)
23. Vrsta korisnika kredita (ako korisnik kredita nije kupac)
24. Ime jamca (ako je relevantno)
25. Država jamca (ako je relevantno)
26. Lokacija jamca (ako je relevantno)
27. Status jamca (ako je relevantno)
28. Vrsta jamca (ako je relevantno)

c) **Podaci o robi i/ili uslugama koje se izvoze i o projektu**

29. Detaljan opis proizvoda i/ili usluga koje se izvoze
30. Detaljan opis projekta (ili sektora) za koji se osigurava izvoz
31. Predložena oznaka namjene
32. Lokacija projekta (ako je relevantno)
33. Datum zaključivanja natječaja (ako je relevantno)

34. Datum isteka kreditne linije (ako je relevantno)

35. Vrijednost podupiranih ugovora u skladu sa sljedećom ljestvicom u milijunima posebnih prava vučenja (SDR):

Kategorija	Od	Do
I.:	0	1
II.:	1	2
III.:	2	3
IV.:	3	5
V.:	5	7
VI.:	7	10
VII.:	10	20
VIII.:	20	40
IX.:	40	80
X.:	80	120
XI.:	120	160
XII.:	160	200
XIII.:	200	240
XIV.:	240	280
XV.:	280	(*)

(*) Navedite broj višekratnika od 40 milijuna SDR-ova iznad 280 milijuna posebnih prava vučenja (SDR), npr. 410 milijuna SDR-ova svrstava se u kategoriju XV. + 3.

36. Vrijednost podupiranih ugovora, stvarni iznos (u valuti ugovora)

37. Valuta ugovora(â)

d) **Financijski uvjeti službene potpore za izvozne kredite**

Sljedeće informacije trebale bi se navesti za svaku podupiranu tranšu za transakcije koje se sastoje od više tranši s različitim financijskim uvjetima.

38. Vrijednost kredita, prema ljestvici u SDR-ovima

39. Vrijednost kredita, stvarni iznos (neobavezno, može se navesti umjesto stavke 38.)

40. Valuta kredita

41. Gotovinsko plaćanje (% vrijednosti izvoznog ugovora)

42. Datum početka roka otplate kredita, uobičajeno kod isporuke, određen prema (s upućivanjem na definiciju iz Dodatka II. točke j)

43. Dužina razdoblja otplate

44. Dužina jedinica razdoblja otplate

45. Osnovica kamatne stope

46. Kamatna stopa ili marža iznad osnovice

47. Primjedbe, napomene i/ili objašnjenja o informacijama navedenim u točkama od a) do d).

e) **Dodatni podaci koji se trebaju dostaviti, prema potrebi, za obavijesti u vezi s poglavljem II. člankom 10. točkom e)**

48. Način otplate
49. Učestalost otplate (glavnica)
50. Učestalost otplate (kamate)
51. Prva otplata glavnice nakon datuma početka roka otplate kredita, uobičajeno kod isporuke
52. Iznos kamata kapitaliziranih prije datuma početka roka otplate kredita, uobičajeno kod isporuke
53. Valuta kapitaliziranih kamata
54. Ponderirano prosječno razdoblje otplate
55. Postotak glavnice otplaćene do srednje točke kredita
56. Obrazloženje razloga za nepružanje potpore u skladu sa standardnim strukturama otplate
57. Primjedbe, napomene i/ili objašnjenja o informacijama navedenim u točki e).

Dodatak II.

Popis definicija

Za potrebe ovog dogovora:

a) **Obveza**: svaka izjava, u bilo kojem obliku, kojom se zemlji primateljici, kupcu, korisniku kredita, izvozniku ili financijskoj instituciji izražava spremnost ili namjera pružanja službene potpore.

b) **Pojedinačni posebni dogovor**: dogovor među sudionicama da se za danu transakciju ili u posebnim okolnostima slože oko posebnih financijskih uvjeta za službenu potporu. Pravila prihvaćenog pojedinačnog posebnog dogovora zamjenjuju pravila dogovora samo u slučaju transakcija ili okolnosti navedenih u pojedinačnom posebnom dogovoru.

c) **Vrijednost izvoznog ugovora**: ukupan iznos što ga plaća kupac izvezene robe i/ili usluga, ili koji se plaća u njegovo ime, isključujući lokalne troškove kako su definirani u nastavku; u slučaju najma ta vrijednost ne uključuje dio plaćanja najma koji je jednak kamatama.

d) **Konačna obveza**: za transakcije izvoznog kredita (bilo da je riječ o jednoj transakciji ili kreditnoj liniji) konačna obveza nastaje kad se sudionica na temelju uzajamnog ugovora ili jednostranog akta obveže na ispunjavanje preciznih i potpunih financijskih uvjeta.

e) **Subvencioniranje kamatne stope**: sporazum između vlade i banaka ili drugih financijskih institucija koji omogućuje financiranje izvoza po fiksnoj stopi jednakoj ili većoj od CIRR-a.

f) **Kreditna linija**: okvir, neovisno o njegovu obliku, koji se primjenjuje na izvozne kredite i obuhvaća niz transakcija koje mogu ili ne moraju biti povezane s posebnim projektom.

g) **Lokalni troškovi**: izdaci za robu i usluge u zemlji kupca koji su potrebni ili za izvršenje ugovora izvoznika ili za dovršetak projekta čiji je ugovor izvoznika dio. Ti troškovi ne uključuju proviziju koja se plaća zastupniku izvoznika u zemlji kupovine.

h) **Čisto pokriće**: službena potpora koju pruža vlada, ili koja se pruža u njezino ime, isključivo putem garancije ili osiguranja za izvozne kredite, odnosno potpora koja ne ostvaruje pogodnosti službene financijske potpore.

i) **Rok otplate**: razdoblje od datuma početka roka otplate kredita, uobičajeno kod isporuke, kako je definirano u ovom Dodatku, do kraja ugovornog datuma konačne otplate glavnice.

j) **Datum početka roka otplate kredita**:

1) *Dijelovi ili komponente (poluproizvodi) uključujući povezane usluge*: u slučaju dijelova ili komponenata, datum početka roka otplate kredita nije kasniji od stvarnog datuma prihvaćanja robe ili ponderiranog prosječnog datuma prihvaćanja robe (uključujući usluge, ako je primjenjivo) od strane kupca ili, za usluge, datuma podnošenja računa klijentu ili prihvaćanja usluga od strane klijenta.

2) *Kapitalna dobra i projektne usluge – strojevi i oprema visoke vrijednosti namijenjeni korištenju u industrijskom postupku ili proizvodnji ili u komercijalne svrhe*: u slučaju kvazikapitalnih dobara, datum početka roka otplate kredita nije kasniji od stvarnog datuma prihvaćanja dobara ili ponderiranog prosječnog datuma prihvaćanja dobara od strane kupca ili, ako izvoznik ima odgovornosti povezane s puštanjem u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita je datum puštanja u pogon ili, ako je riječ o uslugama, datum podnošenja računa klijentu ili prihvaćanja usluge od strane klijenta. U slučaju ugovora o pružanju usluga pri čemu je pružatelj usluga odgovoran za puštanje u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum puštanja u pogon.

3) *Kapitalna dobra i projektne usluge – strojevi i oprema visoke vrijednosti namijenjeni korištenju u industrijskom postupku ili proizvodnji ili u komercijalne svrhe*:

— U slučaju ugovora o prodaji kapitalnih dobara koja uključuju pojedinačne predmete koji se mogu upotrebljavati sami za sebe, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest stvarni datum na koji kupac stječe fizičko vlasništvo nad dobrima, ili ponderirani prosječni datum na koji kupac preuzima fizičko vlasništvo nad dobrima.

— U slučaju ugovora o prodaji kapitalne opreme za cjelovite tvornice ili postrojenja pri čemu dobavljač nije odgovoran za puštanje u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum na koji kupac stječe fizičko vlasništvo nad čitavom opremom (ne uključujući rezervne dijelove) koja se isporučuje u okviru ugovora.

— Ako je izvoznik odgovoran za puštanje u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum puštanja u pogon.

— Kad je riječ o uslugama, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum podnošenja računa klijentu ili prihvaćanja usluge od strane klijenta. U slučaju ugovora o pružanju usluga pri čemu je pružatelj usluga odgovoran za puštanje u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum puštanja u pogon.

4) *Čitava postrojenja ili tvornice – čitave proizvodne jedinice visoke vrijednosti koje zahtijevaju uporabu kapitalnih dobara:*

— U slučaju ugovora o prodaji kapitalne opreme za čitave tvornice ili postrojenja pri čemu dobavljač nije odgovoran za puštanje u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum na koji kupac stječe fizičko vlasništvo nad čitavom opremom (ne uključujući rezervne dijelove) koja se isporučuje u okviru ugovora.

— U slučaju građevinskih ugovora u kojima izvoditelj radova nije odgovoran za puštanje u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum dovršetka izgradnje.

— U slučaju bilo kojeg ugovora na temelju kojeg je dobavljač ili izvoditelj radova odgovoran za puštanje u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum dovršetka instalacije ili gradnje ili datum na koji su provedena prethodna ispitivanja radi utvrđivanja spremnosti za puštanje u pogon. To se primjenjuje bez obzira na to je li objekt tom prilikom isporučen kupcu u skladu s uvjetima ugovora i bez obzira na bilo koju moguću trajnu obvezu dobavljača ili izvoditelja radova, npr. u vezi s jamstvom za učinkovito funkcioniranje ili osposobljavanja lokalnog osoblja.

— Ako ugovor uključuje odvojeno izvođenje pojedinačnih dijelova projekta, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum početka svakog zasebnog dijela ili prosječni datum tih početnih datuma ili, ako dobavljač ima ugovor koji se ne odnosi na cijeli projekt, ali je njime obuhvaćen bitan dio projekta, datum početka može biti onaj koji se odnosi na projekt kao cjelinu.

— Kad je riječ o uslugama, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum podnošenja računa klijentu ili prihvaćanja usluge od strane klijenta. U slučaju ugovora o pružanju usluga pri čemu je pružatelj usluga odgovoran za puštanje u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum puštanja u pogon.

k) **Ponderirano prosječno razdoblje otplate**: vrijeme potrebno za otplatu jedne polovine glavnice kredita. Izračunava se kao zbroj vremena (u godinama) između datuma početka roka otplate kredita, uobičajeno kod isporuke, i svake otplate glavnice, ponderiran dijelom glavnice otplaćene na svaki datum otplate.

Prilog. Obveze za budući rad

Sudionice ovog sektorskog dogovora suglasne su sa sljedećim:

a) razvojem oglednog popisa vrsta brodova koje se općenito smatraju komercijalno neodrživima, uzimajući u obzir pravila o vezanoj pomoći navedena u Sporazumu

b) preispitivanjem odredaba Sporazuma u vezi s referentnim vrijednostima minimalnih premija s ciljem njihova uključivanja u ovaj sektorski dogovor

c) vođenjem rasprava o uključivanju ostalih pravila o minimalnim kamatnim stopama, uključujući posebni CIRR i promjenjive stope, uz poštivanje razvoja događaja u okviru važnih međunarodnih pregovora

d) revizijom primjenjivosti odredaba Sporazuma povezanih s projektnim financiranjem na ovaj sektorski dogovor

e) razgovorom o tome može li se:

— datum prvog obroka glavnice

— koncept ponderiranog prosječnog trajanja

koristiti u vezi s načinom otplate iz članka 10. ovog sektorskog dogovora.

PRILOG V.

PODACI KOJE JE POTREBNO DOSTAVITI ZA OBAVIJESTI

Podaci iz odjeljka I. u nastavku dostavljaju se za sve obavijesti dostavljene na temelju Sporazuma (uključujući njegove priloge). Osim toga, za posebne vrste obavijesti osiguravaju se, prema potrebi, podaci iz odjeljka II.

I. **Podaci koje je potrebno dostaviti za sve obavijesti**

a) *Osnovne informacije*

1. Država koja šalje obavijest
2. Datum obavijesti
3. Institucija/tijelo/agencija koja šalje obavijest
4. Agencije za izvozne kredite koje pružaju službenu potporu za izvozne kredite
   a. Agencija za izvozne kredite koja pruža potporu za osiguranje/jamstvo
   b. Agencija za izvozne kredite koja pruža potporu za financiranje
5. Broj obavijesti
6. Identifikacijske oznake (unutarnje)
7. Referentni broj kreditne linije (ako je relevantno)
8. Status (npr. izvornik, revizija, zamjena)
9. Broj revizije (ako je relevantno)
10. Članci Sporazuma na temelju kojih se izdaje obavijest
11. Referentni broj obavijesti koja se prilagođava (ako je relevantno)
12. Opis potpore koja se prilagođava (ako je relevantno)
13. Odredišna zemlja

b) *Podaci o kupcu/korisniku kredita/jamcu*

14. Ime kupca
15. Država kupca
16. Lokacija kupca (ako je poznata)
17. Status kupca
18. Vrsta kupca
19. Ime korisnika kredita (ako korisnik kredita nije kupac)
20. Država korisnika kredita (ako korisnik kredita nije kupac)
21. Lokacija korisnika kredita (ako korisnik kredita nije kupac)
22. Status korisnika kredita (ako korisnik kredita nije kupac)
23. Vrsta korisnika kredita (ako korisnik kredita nije kupac)
24. Ime jamca (ako je relevantno)
25. Država jamca (ako je relevantno)
26. Lokacija jamca (ako je relevantno)
27. Status jamca (ako je relevantno)
28. Vrsta jamca (ako je relevantno)

c) *Podaci o robi i/ili uslugama koje se izvoze i o projektu*

29. Detaljan opis proizvoda i/ili usluga koje se izvoze
30. Detaljan opis projekta (ili sektora) za koji se osigurava izvoz
31. Predložena oznaka namjene

32. Lokacija projekta (ako je relevantno)

33. Datum zaključivanja natječaja (ako je relevantno)

34. Datum isteka kreditne linije (ako je relevantno)

35. Vrijednost podupiranih ugovora u skladu sa sljedećom ljestvicom u milijunima posebnih prava vučenja (SDR):

kupca	Od	Do
I.:	0	1
II.:	1	2
III.:	2	3
IV.:	3	5
V.:	5	7
VI.:	7	10
VII.:	10	20
VIII.:	20	40
IX.:	40	80
X.:	80	120
XI.:	120	160
XII.:	160	200
XIII.:	200	240
XIV.:	240	280
XV.:	280	(*)

(*) Navedite broj višekratnika od 40 milijuna SDR-ova iznad 280 milijuna SDR-ova, npr. 410 milijuna posebnih prava vučenja (SDR) svrstava se u kategoriju XV. + 3.

36. Vrijednost podupiranih ugovora, stvarni iznos (u valuti ugovora)

37. Valuta ugovora(â)

d) *Financijski uvjeti službene potpore za izvozne kredite*

Sljedeće informacije trebale bi se navesti za svaku podupiranu tranšu za transakcije koje se sastoje od više tranši s različitim financijskim uvjetima.

38. Vrijednost kredita, prema ljestvici u SDR-ovima

39. Vrijednost kredita, stvarni iznos (neobavezno, može se navesti umjesto stavke 38.)

40. Valuta kredita

41. Predujam (% vrijednosti izvoznog ugovora)

42. Lokalni troškovi (% vrijednosti izvoznog ugovora)

43. Datum početka roka otplate kredita određen prema (s upućivanjem na definiciju iz točke u) Priloga XIII.)

44. Trajanje razdoblja otplate

45. Dužina vremenskih jedinica otplate

46. Osnovica kamatne stope

47. Kamatna stopa ili marža iznad osnovice

48. Primjedbe, napomene i/ili objašnjenja o informacijama navedenim u odjeljku I.

II. **Dodatni podaci koje je potrebno osigurati, prema potrebi, za obavijesti u vezi s posebnim odredbama**

a) *Poglavlje II., članak 11. točka d) podtočka 3.*

Sljedeće informacije trebale bi se navesti za svaku podupiranu tranšu za transakcije koje se sastoje od više tranši s različitim financijskim uvjetima.

49. Vrsta podupiranih lokalnih troškova

50. Priroda podupiranih lokalnih troškova: kapitalna oprema?

51. Priroda podupiranih lokalnih troškova: isporuke od lokalnih ovisnih i/ili povezanih društava?

52. Priroda podupiranih lokalnih troškova: lokalni troškovi gradnje ili ugradnje?

53. Priroda podupiranih lokalnih troškova: PDV, uvozne carine, ostali porezi?

54. Priroda podupiranih lokalnih troškova: nešto drugo?

55. Opis ‚ostalih' lokalnih troškova

56. Primjedbe, napomene i/ili objašnjenja o informacija navedenim u odjeljku II. točki a)

b) *Poglavlje II. članak 13. točka f), Prilog I. članak 6. točka a), Prilog II. članak 6. točka a)*

57. Način otplate

58. Učestalost otplate (glavnica)

59. Učestalost otplate (kamate)

60. Prva otplata glavnice nakon datuma početka roka otplate kredita

61. Prva otplata glavnice nakon jedinica datuma početka roka otplate kredita

62. Iznos kamata kapitaliziranih prije datuma početka roka otplate kredita

63. Valuta kapitaliziranih kamata

64. Ponderirano prosječno razdoblje otplate

65. Postotak glavnice otplaćene do srednje točke kredita

66. Maksimalan jednokratni obrok (% kredita)

67. Objašnjenje razloga zbog kojih postoji neravnoteža između vremenske raspodjele sredstava dostupnih dužniku i načina servisiranja duga dopuštenog u skladu s (kako je relevantno) člankom 13. točkama a) i b), člankom 3. točkama a) i b) Priloga II. ili člankom 5. točkama a) i b) Priloga IV.

68. Za transakcije s načinom otplate koji ne odgovara slobodnom novčanom toku, detaljno i odgovarajuće obrazloženje načina otplate

69. Primjedbe, napomene i/ili objašnjenja o informacija navedenim u odjeljku II. točki b)

c) *Sve obveze obavješćivanja iz poglavlja II. članaka 21., 24., 26. i 27.*

70. Razvrstavanje države dužnika prema riziku

71. Primjena strukture budućeg priljeva iz inozemstva zajedno sa založnim računom u inozemstvu? (samo kategorije 1 – 7)

72. Primjenjive kategorije rizika zemlje i kupca povezane su s (kupcem, korisnikom kredita, jamcem, projektom, transakcijom)

73. Primjenjivo razvrstavanje zemalja prema riziku

74. Primjenjiva kategorija rizika kupca

75. Ima li subjekt naveden u stavci 72. rejting u stranoj valuti koji je dodijelila akreditirana agencija za utvrđivanje kreditnog rejtinga?

76. Najpovoljniji rejting u stranoj valuti koji je akreditirana agencija za utvrđivanje kreditnog rejtinga dodijelila subjektu navedenom u stavci 72.

77. Akreditirana agencija za utvrđivanje kreditnog rejtinga koja je dodijelila rejting naveden u stavci 76.

78. Osnova za primjenjivu minimalnu premijsku stopu

79. Osnova za stvarnu premijsku stopu koja se naplaćuje

80. Primjedbe, napomene i/ili objašnjenja o osnovi za stvarnu premijsku stopu koja se naplaćuje

81. Dužina razdoblja povlačenja kredita

82. Dužina jedinica razdoblja povlačenja kredita

83. Postotak pokrića za politički rizik (države)

84. Postotak pokrića za komercijalni rizik (kupca)

85. Službeni izvozno-kreditni proizvod

86. Kamate pokrivene tijekom razdoblja čekanja na odštetu?

87. Minimalna premijska stopa (na temelju stavke 78.) za smanjenje rizika zemlje ili povećanja kreditne sposobnosti kupca

88. Financiranje u lokalnoj valuti? (samo minimalne premijske stope za kategorije 1 – 7)

89. Primijenjeni faktor lokalne valute (LCF)

90. Povećanja kreditne sposobnosti kupca?

91. Primijenjeni ukupni faktor povećanja kreditne sposobnosti (CEF)

92. Primjenjiva minimalna premijska stopa (na temelju stavke 78.) nakon svih smanjenja rizika zemlje ili povećanja kreditne sposobnosti kupca

93. Stvarna premijska stopa koja se naplaćuje

94. Primjedbe, napomene i/ili objašnjenja o informacija navedenim u odjeljku II. točki c)

d) *Sporazum, članak 24. točka (e), prva* alineja

95. Objašnjenje značajki dužnika u odnosu na kriterije za kategoriju rizika kupca CC0 iz Priloga X. Sporazumu

e) *Sporazum, članak 24. točka e) druga* alineja

96. Razlog zašto je kategorija rizika kupca bolja od rejtinga koji je dodijelila akreditirana agencija za utvrđivanje kreditnog rejtinga

f) *Sporazum, članak 21. točka c) podtočka 2. prva* alineja

97. Vrsta specifičnog dužničkog instrumenta ili dužničkog instrumenta povezanog subjekta korištenog za određivanje premije

98. Naziv subjekta koji je izdao dužnički instrument

99. Detaljan opis i ključne značajke dužničkog instrumenta i metodologije korištene za izvođenje cijena, uključujući (ali ne ograničavajući se na) informacije o razdoblju valjanosti, kreditnom profilu, likvidnosti i valuti instrumenta

100. Odnos između dužnika/jamca transakcije i povezanog subjekta

101. Ima li dužnik/jamac transakcije isti rejting agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga kao i povezani subjekt?

102. Ispunjava li povezani subjekt sve kriterije iz Priloga XIII. (definicija iz točke ‚s)') Sporazumu?

103. Detaljno objašnjenje načina ispunjenja kriterija kojima se definira određeni povezani subjekt

g) *Sporazum, članak 21. točka c) podtočka 2. druga* alineja

104. Obrazloženje razvrstavanja kupaca prema riziku

105. Najbolji rejting u stranoj valuti akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga za državu sjedišta dužnika/jamca (ako je primjenjiva kategorija rizika kupca povoljnija od najboljeg rejtinga akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga države sjedišta dužnika/jamca za dužnika kojem nije dodijeljen rejting)

106. Akreditirana agencija za utvrđivanje kreditnog rejtinga koja je dodijelila rejting naveden u stavci 104.

h) *Sporazum, članak 21. točka c) podočka 1.*

107. Je li paket sindiciranog kredita strukturiran kao transakcija osigurana imovinom ili transakcija projektnog financiranja?

108. Čine li krediti/garancije na komercijalnom tržištu bez ikakve bilateralne ili multilateralne potpore najmanje 25 % konzorcija?

109. Imaju li sve stranke koje financiraju ista prava u pogledu svih financijskih uvjeta, uključujući paket osiguranja?

110. Jesu li financijski uvjeti transakcije potpuno u skladu sa Sporazumom kako je izmijenjen odredbama o određivanju cijena na temelju usporednih tržišnih vrijednosti u transakcijama sindiciranih kredita/garancija?

111. Detaljan opis metodologije korištene za izvođenje premije (ili ukupnih troškova izravnog kreditiranja) navedene u stavci 93.

112. Primjedbe, napomene i/ili objašnjenja o informacija navedenim u odjeljku II. točki h)

i) *Sporazum, članak 21. točka h)*

113. Pokriva li garancija cijelo trajanje duga?

114. Je li garancija neopoziva, bezuvjetna i dostupna na zahtjev?

115. Je li garancija pravno valjana i može li se provesti u nadležnosti zemlje jamca?

116. Je li jamac kreditno sposoban u odnosu na veličinu zajamčenog duga?

117. Vrijede li za jamca monetarni nadzor i propisi o transferu zemlje u kojoj se nalazi?

118. Postotak ukupnog iznosa rizika (tj. glavnice i kamata) pokrivenog garancijom

119. Postoji li ikakav financijski odnos između jamca i dužnika?

120. Vrsta odnosa

121. Je li jamac pravno i financijski nezavisan i može li izvršiti dužnikovu obvezu plaćanja?

122. Bi li događaji, propisi ili državno uplitanje u zemlji dužnika utjecali na jamca?

123. Primjedbe, napomene i/ili objašnjenja o informacijama navedenim u odjeljku II točki i).

j) *Sporazum, članak 26. točka b)*

Za primjenu strukture budućeg priljeva iz inozemstva zajedno sa založnim računom u inozemstvu:

124. 134. Potvrda da su ispunjeni kriteriji iz Priloga X.

135. Informacije o dodatnim čimbenicima koji su uzeti u obzir i/ili bilo kakve druge primjedbe o primjeni strukture budućeg priljeva iz inozemstva zajedno sa založnim računom u inozemstvu

Za financiranje u lokalnoj valuti:

136. 141. Potvrda da su ispunjeni kriteriji iz Priloga X.

142. Korištena lokalna valuta

143. Informacije o dodatnim čimbenicima koji su uzeti u obzir i/ili bilo kakve druge primjedbe o primjeni financiranja u lokalnoj valuti

144. Primjedbe, napomene i/ili objašnjenja o informacija navedenim u odjeljku II. točki j)

k) *Sporazum, članak 27. točka d)*

145. 152. Konkretna povećanja kreditne sposobnosti kupca i odgovarajući faktori povećanja kreditne sposobnosti koji su primijenjeni

153. Primjedbe, napomene i/ili objašnjenja o informacija navedenim u odjeljku II. točki k)

l) *Sporazum, članci 45. i 46.*

154. Ukupan iznos pomoći povezane s trgovinom, prema ljestvici u SDR-ovima

155. Sastav paketa pomoći povezane s trgovinom: udio nepovlaštenih izvoznih kredita koji su u skladu sa Sporazumom

156. Sastav paketa pomoći povezane s trgovinom: udio ostalih sredstava po tržišnim stopama ili blizu njih

157. Sastav paketa pomoći povezane s trgovinom: udio ostalih službenih sredstava čija je razina povlastica manja od minimuma dozvoljenog u skladu s člankom 33., osim u slučaju prilagođavanja

158. Sastav paketa pomoći povezane s trgovinom: udio predujma kupca

159. Sastav paketa pomoći povezane s trgovinom: udio plaćanja na datum početka roka otplate kredita ili prije tog datuma koja nisu uzeta u obzir

160. Sastav paketa pomoći povezane s trgovinom: udio bespovratnih sredstava

161. Sastav paketa pomoći povezane s trgovinom: udio povlaštenih kredita

162. Uvjeti povlaštenih kredita: razdoblje odgode

163. Uvjeti povlaštenih kredita: dužina razdoblja otplate

164. Uvjeti povlaštenih kredita: učestalost otplate

165. Uvjeti povlaštenih kredita: način otplate

166. Uvjeti povlaštenih kredita: valute

167. Uvjeti povlaštenih kredita: kamatna stopa

168. Uvjeti povlaštenih kredita: primjenjiva diferencirana diskontna stopa (DDR)

169. Uvjeti povlaštenih kredita: razina povlastica

170. Ukupna razina povlastica paketa pomoći povezane s trgovinom

171. Primjedbe, napomene i/ili objašnjenja o informacijama navedenim u odjeljku II. točki l)

PRILOG VI.

IZRAČUN MINIMALNIH PREMIJSKIH STOPA ZA TRANSAKCIJE U KATEGORIJAMA RIZIKA ZEMLJE 1 – 7

Formula za izračun MPR-a

Za izračun primjenjivog MPR-a za izvozni kredit koji uključuje dužnika/jamca u državi svrstanoj u kategoriju rizika zemlje 1 – 7 primjenjuje se sljedeća formula:

$$MPR = \{ [(a_i \times HOR + b_i) \times \max (PCC, PCP) / 0,95] \times (1\text{-}LCF) + [c_{in} \times PCC / 0,95 \times HOR \times (1\text{-}CEF)] \} \times QPF_i \times PCF_i \times BTSF \times (1 - \min (TERM, 0,15))$$

gdje je:

— a_i = koeficijent rizika zemlje u kategoriji rizika zemlje i (i = 1 – 7)

— c_{in} = koeficijent rizika kupca za kategoriju kupca n (n = SOV+, SOV/CCO, CC1-CC5) u kategoriji rizika zemlje i (i = 1 – 7)

— b_i = konstanta za kategoriju rizika zemlje i (i = 1 – 7)

— HOR = vrijeme rizika

— PCC = postotak pokrića za komercijalni rizik (kupca)

— PCP = postotak pokrića za politički rizik (zemlje)

— CEF = faktor povećanja kreditne sposobnosti

— QPF_i = faktor kvalitete proizvoda u kategoriji rizika zemlje i (i = 1 – 7)

— PCF_i = faktor postotka pokrića u kategoriji rizika zemlje i (i = 1 – 7)

— BTSF = faktor ‚rizik manji od državnog'

— LCF = faktor lokalne valute

— TERM = terminski faktor prilagodbe

Primjenjivo razvrstavanje zemalja prema riziku

Primjenjivo razvrstavanje zemalja prema riziku utvrđuje se u skladu s člankom 21. točkom e) Sporazuma, na temelju kojeg se zatim utvrđuje koeficijent rizika zemlje (a_i) i konstanta (b_i) koji se dobivaju iz sljedeće tablice:

	1	2	3	4	5	6	7
a	0,090	0,200	0,350	0,550	0,740	0,900	1,100
b	0,350	0,350	0,350	0,350	0,750	1,200	1,800

Odabir odgovarajuće kategorije rizika kupca

Odgovarajuća kategorija rizika kupca odabire se iz sljedeće tablice, kojom su obuhvaćene kombinacije utvrđenih kategorija rizika zemlje i rizika kupca i dogovorena sukladnost kategorija rizika kupca CC1 – CC5 s razvrstavanjem akreditiranih agencija za utvrđivanje kreditnog rejtinga. Kvalitativni opisi svih kategorija rizika kupca (SOV+ do CC5) utvrđeni su kako bi se pojednostavnilo razvrstavanje dužnika (i jamaca) i navode se u Prilogu IX.

Kategorija rizika zemlje						
1	2	3	4	5	6	7
SOV+	SOV+	SOV+	SOV+	SOV+	SOV+	SOV+
SOV / CC0	SOV / CC0	SOV / CC0	SOV / CC0	SOV / CC0	SOV / CC0	SOV / CC0
CC1 AAA do AA–	CC1 A+ do A–	CC1 BBB+ do BBB–	CC1 BB+ do BB	CC1 BB-	CC1 B+	CC1 B
CC2 A+ do A–	CC2 BBB+ do BBB–	CC2 BB+ do BB	CC2 BB-	CC2 B+	CC2 B	CC2 B– ili niže
CC3 BBB+ do BBB–	CC3 BB+ do BB	CC3 BB-	CC3 B+	CC3 B	CC3 B– ili niže	
CC4 BB+ do BB	CC4 BB-	CC4 B+	CC4 B	CC4 B– ili niže		
CC5 BB– ili niže	CC5 B+ ili niže	CC5 B ili niže	CC5 B– ili niže			

Koeficijent rizika kupca (c_{in}) određuje se na temelju kategorije rizika kupca i primjenjive kategorije rizika zemlje te se dobiva iz sljedeće tablice:

Kategorija rizika kupca	Kategorija rizika zemlje						
	1	2	3	4	5	6	7
SOV+	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
SOV / CC0	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
CC1	0,110	0,120	0,110	0,100	0,100	0,100	0,125
CC2	0,200	0,212	0,223	0,234	0,246	0,258	0,271
CC3	0,270	0,320	0,320	0,350	0,380	0,480	Ne primjenjuje se
CC4	0,405	0,459	0,495	0,540	0,621	Ne primjenjuje se	Ne primjenjuje se
CC5	0,630	0,675	0,720	0,810	Ne primjenjuje se	Ne primjenjuje se	Ne primjenjuje se

Vrijeme rizika (HOR)

Vrijeme rizika (HOR) izračunava se kako slijedi:

Za uobičajene načine otplate (odnosno jednake polugodišnje otplate glavnice):

HOR = (dužina razdoblja korištenja × 0,5) + dužina razdoblja otplate

Za neuobičajene načine otplate:

HOR = (dužina razdoblja korištenja × 0,5) + (ponderirano prosječno razdoblje otplate – 0,25)/0,5

U navedenim formulama kao jedinica mjerenja vremena koriste se godine.

Postotak pokrića za komercijalni rizik (kupca) (PCC) i politički rizik (zemlje) (PCP)

Postotci pokrića (PCC i PCP) izražavaju se u formuli za izračun MPR-a kao decimalne vrijednosti (npr. 95 % izražava se kao 0,95).

Povećanja kreditne sposobnosti kupca

Faktor povećanja kreditne sposobnosti (CEF) jednak je nuli za svaku transakciju koja nije podložna nikakvom povećanju kreditne sposobnosti kupca. Vrijednost CEF-a za transakcije koje su podložne povećanju kreditne sposobnosti kupca određuje se u skladu s Prilogom X. Sporazumu podložno ograničenjima iz članka 27. točke c) Sporazuma i ne smije biti veća od 0,35.

Faktor kvalitete proizvoda (QPF)

QPF se dobiva iz sljedeće tablice:

Kvaliteta proizvoda	Kategorija rizika zemlje						
	1	2	3	4	5	6	7
Ispod standarda	0,9965	0,9935	0,9850	0,9825	0,9825	0,9800	0,9800
Standardni	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
Iznad standarda	1,0035	1,0065	1,0150	1,0175	1,0175	1,0200	1,0200

Faktor postotka pokrića (PCF)

PCF se određuje kako slijedi:

za (maks.(PCC, PCP) ≤ 0,95, PCF = 1)

za (maks.(PCC, PCP) > 0,95, PCF = 1 + ((maks.(PCC, PCP) – 0,95) / 0,05) * (koeficijent postotka pokrića)

Postotak koeficijenta pokrića dobiva se iz sljedeće tablice:

	Kategorija rizika zemlje						
	1	2	3	4	5	6	7
Postotak koeficijenta pokrića	0,00000	0,00337	0,00489	0,01639	0,03657	0,05878	0,08598

Faktor rizika manjeg od rizika države (BTSF)

Ako je dužnik razvrstan u kategoriju rizika kupca ‚manji od rizika države' (SOV+), BTSF = 0,9, u protivnom BTSF = 1.

Faktor lokalne valute (LCF)

Za transakcije pri kojima se koristi smanjenje rizika zemlje u lokalnoj valuti vrijednost LCF-a ne smije biti veća od 0,2. Vrijednost LCF-a za sve ostale transakcije je 0.

Terminski faktor prilagodbe (TERM)

Terminski faktor prilagodbe (TERM) može se primjenjivati samo na dužnike koje sudionica razvrsta u kategorije rizika kupca koje su istovjetne špekulativnoj rejting-kategoriji (koeficijent rejtinga CRA BB+ ili niži) u skladu s tablicom sukladnosti u ovom Prilogu, uključujući kategorije kupca SOV+ i SOV/CC0 u kategorijama rizika zemlje 5 – 7 i za transakcije u kojima je vrijeme rizika (HOR) veće od 10 godina. U tom slučaju, TERM = 0,018 × (HOR – 10). Ta je prilagodba ograničena i ne smije prelaziti 15 %.

PRILOG VII.

REFERENTNE VRIJEDNOSTI PREMIJE ZA TRANSAKCIJE KOJE PODLIJEŽU PRIMJENI USPOREDNIH TRŽIŠNIH VRIJEDNOSTI

Nepokrivena tranša izvoznih kredita ili dio sindiciranog kredita koji ne pokriva agencija za izvozne kredite

Cijena koju privatne banke/institucije navedu u pogledu nepokrivene tranše dotičnog izvoznog kredita (ili ponekad kao pokriveni dio sindiciranog kredita koji ne pokriva agencija za izvozne kredite) može biti najbolja alternativa pokriću agencije za izvozne kredite. Cijene za takve nepokrivene dijelove ili dijelove koje ne pokriva agencija za izvozne kredite koriste se samo ako su utvrđene po tržišnim uvjetima (to primjerice ne uključuje dijelove koje financiraju međunarodne financijske institucije).

Specifične obveznice poduzeća

Obveznice poduzeća nose sebi svojstven kreditni rizik. Oprez je potreban pri prilagođavanju s obzirom na značajke ugovora agencija za izvozne kredite, primjerice dospijeće, denominaciju valute i bilo koje povećanje kreditne sposobnosti. Ako se koriste primarne obveznice poduzeća (tj. cjelokupni prinos pri izdavanju) ili sekundarne obveznice poduzeća (tj. opcijski prilagođen raspon u odnosu na odgovarajuću krivulju, što je obično krivulja relevantne valutne zamjene), prije svega se koriste one za dužnika. Ako nije dostupno, mogu se upotrijebiti primarne ili sekundarne obveznice poduzeća povezanih subjekata.

Specifične kreditne izvedenice na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza

Kreditne izvedenice na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza (CDS) oblik su zaštite od neispunjavanja obveza. Raspon CDS-a je iznos koji kupac CDS-a u određenom razdoblju plaća kao postotak fiktivne vrijednosti glavnice i obično se izražava u baznim bodovima. Kupac CDS-a zapravo kupuje osiguranje od neispunjavanja obveza tako da u razdoblju trajanja ugovora o razmjeni ili do pojave kreditnog događaja vrši plaćanja prodavatelju CDS-a. Najprije bi se trebala upotrebljavati krivulja CDS-a za dužnika; ako nije dostupna, mogu se upotrijebiti krivulje CDS-a povezanih subjekata.

Referentne vrijednosti kredita

Primarne referentne vrijednosti kredita (tj. određivanje cijene pri izdavanju) ili sekundarne referentne vrijednosti kredita (tj. trenutačni prinos kredita koji očekuje financijska institucija koja kredit otkupljuje od druge financijske institucije). Za izračun sveukupnog prinosa trebaju biti poznate sve pristojbe koje se odnose na primarne referentne vrijednosti kredita. Ako se koriste referentne vrijednosti kredita, prvenstveno se trebaju koristiti one za dužnika; ako nisu dostupne, mogu se upotrijebiti one sličnih subjekata.

Referentne krivulje tržišta

Referentne krivulje tržišta odražavaju kreditni rizik cijelog sektora ili razreda kupaca. Te tržišne informacije mogu biti relevantne u slučajevima kad nisu dostupne specifične informacije. Općenito, kvaliteta informacija koje su svojstvene tim tržištima ovisi o likvidnosti tržišta. U svakom slučaju, potrebno je težiti tržišnim instrumentima koji omogućuju najveću podudarnost sa značajkama ugovora agencije za izvozne kredite, primjerice datumom, kreditnim rejtingom, dospijećem i denominacijom valute.

PRILOG VIII.

KRITERIJI I UVJETI KOJIMA SE UREĐUJE PRIMJENA GARANCIJE OTPLATE OD TREĆE STRANE I KRITERIJI ZA OCJENU MULTILATERALNIH ILI REGIONALNIH INSTITUCIJA

Svrha

U Prilogu se utvrđuju kriteriji i uvjeti kojima se uređuje primjena garancije otplate od treće strane u skladu s člankom 21. točkom e) Sporazuma. U Prilogu se utvrđuju i kriteriji za ocjenu multilateralnih ili regionalnih organizacija kad se utvrđuje trebaju li se na određenu instituciju primjenjivati pravila povezana s premijama za transakcije koje podliježu primjeni usporednih tržišnih vrijednosti iz članka 21. točke c) Sporazuma.

Zahtjev

Slučaj 1.:*Garancija za ukupni iznos rizika*

Ako osiguranje u obliku garancije otplate subjekt osigura za ukupan iznos rizika (odnosno glavnicu i kamate), mogu se primijeniti razvrstavanje rizika zemlje i kategorija rizika kupca koji se odnose na jamca ako su ispunjeni sljedeći kriteriji:

— garancija pokriva cijelo trajanje kredita,

— garancija je neopoziva, bezuvjetna i dostupna na zahtjev,

— garancija je pravno valjana i može se provesti u nadležnosti zemlje jamca,

— jamac je kreditno sposoban u odnosu na veličinu zajamčenog duga,

— za jamca vrijede monetarni nadzor i propisi o transferima zemlje u kojoj se nalazi, osim kad je jamac multilateralna institucija za koju su se sudionice dogovorile da je općenito izuzeta od takvih nadzora i ograničenja.

Ako je jamac ovisno društvo/matično društvo zajamčenog subjekta, sudionice, za svaki slučaj zasebno, odlučuju o sljedećem: 1. pri razmatranju odnosa između ovisnog društva/matičnog društva i stupnja pravne obveze matičnog društva, je li ovisno društvo/matično društvo pravno i financijski nezavisno i može li ispuniti svoje obveze plaćanja; 2. utječu li na ovisno društvo/matično društvo lokalni događaji/propisi ili uplitanje države i 3. bi li se sjedište u slučaju neplaćanja smatralo odgovornim.

Slučaj 2.:*Garancija ograničena na iznos*

Ako osiguranje u obliku garancije otplate subjekt osigura za ograničeni iznos rizika (odnosno glavnicu i kamate), mogu se primijeniti razvrstavanje rizika zemlje i kategorija rizika kupca koji se odnose na jamca za dio kredita obuhvaćen garancijom, uz uvjet da su ispunjeni svi ostali relevantni kriteriji navedeni u okviru Slučaja 1.

Za dio koji nije obuhvaćen garancijom primjenjuju se razvrstavanje rizika zemlje i kategorija rizika kupca koji se odnose na dužnika.

Kriteriji za ocjenjivanje multilateralnih ili regionalnih institucija

Sudionice se mogu dogovoriti da se na određenu multilateralnu ili regionalnu instituciju primjenjuju pravila povezana s premijama za transakcije koje podliježu primjeni usporednih tržišnih vrijednosti iz članka 21. točke c) ako je ta institucija općenito izuzeta od monetarnog nadzora i propisa o transferima u zemlji u kojoj se nalazi. Takve institucije ocjenjuju se u svakom pojedinačnom slučaju zasebno, uzimajući u obzir sljedeće:

— je li institucija zakonski i financijski nezavisna,

— imaju li sva sredstva institucije imunitet od nacionalizacije ili zapljene,

— ima li institucija potpunu slobodu prijenosa i konverzije sredstava,

— podliježe li institucija intervenciji države u kojoj se nalazi,

— ima li institucija imunitet od oporezivanja, i

— jesu li sve njezine države članice obvezne osigurati dodatni kapital da bi se ispunile obveze institucije.

Ocjena bi također trebala uzeti u obzir evidenciju plaćanja u prošlosti u slučajevima neispunjavanja obveze kreditnih rizika zemlje bilo u zemlji u kojoj se nalazi ili u zemlji dužnika i sve ostale čimbenike koji su primjereni za proces ocjenjivanja.

Popis takvih multilateralnih i regionalnih institucija nije konačan i sudionica može predložiti instituciju za preispitivanje u skladu s prethodno navedenim razmatranjima. Sudionice javno objavljuju popis multilateralnih i regionalnih institucija na koje se primjenjuju pravila povezana s premijama za transakcije koje podliježu primjeni usporednih tržišnih vrijednosti iz članka 21. točke c).

PRILOG IX.

KVALITATIVNI OPISI KATEGORIJA RIZIKA KUPCA

Rizik manji od rizika države (SOV+)

Riječ je o izuzetnoj kategoriji razvrstavanja. Subjekt razvrstan u ovu kategoriju ima izuzetno dobar kreditni profil na temelju kojeg se može očekivati da će u razdoblju poteškoća ili čak neispunjavanja obveza povezanih s plaćanjem državnog duga izvršiti svoje obveze plaćanja. Međunarodne agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga redovito izdaju izvješća u kojima se navode poduzeća i druge ugovorne strane čiji je rejting bolji od rejtinga države u stranoj valuti. Sudionice koje predlažu razvrstavanje subjekta u kategoriju ‚rizik manji od rizika države' navode izvore na kojima se temelji njihova preporuka za takav rejting bolji od državnog, osim ako se primjenom metodologije za procjenu rizika države utvrdi da je on znatno veći od rizika zemlje. Za razvrstavanje u kategoriju ‚rizik manji od državnog' od subjekta se očekuje da ima neka ili u pravilu većinu sljedećih ili jednakovrijednih obilježja:

— dobar kreditni profil,

— znatne prihode u stranoj valuti u odnosu na dug u vlastitoj valuti,

— proizvodne kapacitete i sposobnost ostvarivanja novčanih sredstava preko ovisnih društava ili na temelju inozemnih poslova, osobito onih sa sjedištem u zemljama s visokim rejtingom, odnosno multinacionalnih poduzeća,

— mogućnost oslanjanja na stranog vlasnika ili strateškog partnera kao izvor financijske potpore u nedostatku formalnog jamstva,

— prijašnje slučajeve povlaštenog tretmana subjekta od strane države, uključujući izuzeće od ograničenja koja se odnose na transfer i konvertibilnost i zahtjeva u vezi s predajom prihoda od izvoza te povlašten porezni tretman,

— kreditne linije koje su odobrile međunarodne banke s visokim rejtingom, osobito kreditne linije bez klauzule o značajnoj negativnoj promjeni kojom se bankama omogućuje da u slučaju državne krize ili drugih oblika rizika povuku odobrene kredite, i

— imovinu u inozemstvu, osobito likvidnu imovinu, često kao posljedica pravila kojima se izvoznicima omogućuje da steknu i zadrže novčana sredstva u inozemstvu, a koja su na raspolaganju za servisiranje duga.

Kategorija rizika kupca SOV+ obično se ne primjenjuje na:

— subjekte i strukture u javnom vlasništvu, poddržavne subjekte kao što su resorna ministarstva, regionalne/područne uprave itd.,

— financijske institucije sa sjedištem u području nadležnosti države, i

— subjekte koji prvenstveno prodaju na domaćem tržištu u lokalnoj valuti.

Rizik države (SOV)

Državni dužnici/jamci su subjekti koji su izričito pravno opunomoćeni da u ime države preuzimaju plaćanje dužničkih obveza. Obično je riječ o ministarstvu financija ili središnjoj banci ([1]). Državnim rizikom smatra se rizik za koji vrijedi sljedeće:

— dužnik/jamac je pravno opunomoćen da u ime države preuzme obvezu plaćanja duga, pri čemu uživa puno povjerenje države, i

— u slučaju reprogramiranja državnog rizika, dotični se dug uključuje u obveze reprogramiranja i plaćanja koje država stječe reprogramiranjem.

([1]) Najčešće je riječ o riziku središnje banke ili ministarstva financija. Ako je riječ o subjektima središnje države različitima od ministarstva financija, provodi se detaljna analiza poslovanja kako bi se utvrdilo da subjekt uživa puno povjerenje države.

Rizik jednak riziku države (CC0): Izvrsna kreditna kvaliteta

Kategorijom ‚rizik jednak riziku države' obuhvaćena su dva osnovna tipa dužnika/jamaca:

— javni subjekti za koje se pri detaljnoj analizi poslovanja utvrdi da kupac implicitno uživa puno povjerenje države ili da je vjerojatnost državne potpore likvidnosti i solventnosti veoma visoka, bilo da je riječ o mogućnosti oporavka ili riziku neispunjavanja dužničke obveze. U nedržavne javne subjekte istovjetne državnima ubrajaju se i poduzeća u državnom vlasništvu koja drže monopol ili kvazimonopol nad djelatnostima u određenom sektoru (npr. energija, nafta, plin),

— gospodarski subjekti s iznimno snažnim kreditnim profilom, čije značajke, bilo da je riječ o neplaćanju dužničke obveze ili izgledima za oporavak, upućuju na to da se rizik može smatrati istovjetnim onom državnom. U tu se kategoriju mogu uvrstiti uspješna prvorazredna poduzeća ili veoma važne banke za koje je vjerojatnost državne potpore likvidnosti i solventnosti velika.

Izvrsna kreditna kvaliteta podrazumijeva zanemariv očekivani stupanj rizika od prekida plaćanja i vrlo dobru sposobnost subjekta za plaćanje, pri čemu ne postoji velika vjerojatnost da će predvidljivi događaji utjecati na tu sposobnost. Kreditna kvaliteta obično odražava kombinaciju nekoliko (ili svih) sljedećih značajki poslovnog i financijskog profila subjekta:

— izvrsna do vrlo dobra sposobnost stjecanja novčanih sredstava ili prihoda

— izvrsna do vrlo dobra razina likvidnosti

— iznimno nizak do vrlo nizak stupanj zaduženosti (financijska poluga)

— izvrstan do vrlo dobar poslovni profil s dokazanim i vrlo dobrim sposobnostima upravljanja.

Za subjekt je značajna i visoka kvaliteta objavljivanja financijskih podataka i podataka o vlasništvu, osim ako postoji velika vjerojatnost potpore matičnog društva (ili države) čije je razvrstavanje s obzirom na rizik kupca jednako ili bolje od onoga koje odgovara dotičnoj kategoriji rizika kupca.

Ovisno o razvrstavanju zemlje u kojoj dužnik/jamac ima sjedište, akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga vjerojatno će dužnika/jamca iz kategorije rizika kupca CC0 ocijeniti s AAA (kategorija zemlje 1) ili B (kategorija zemlje 7).

Vrlo dobra kreditna kvaliteta (CC1)

Predviđa se nizak ili vrlo nizak rizik od prekida plaćanja. Dužnik/jamac ima vrlo dobru sposobnost plaćanja i nije vjerojatno da će na nju utjecati predvidljivi događaji. Njegova je osjetljivost na negativne učinke promjene okolnosti i ekonomskih uvjeta ograničena ili vrlo ograničena. Kreditna kvaliteta obično odražava kombinaciju nekoliko (ili svih) sljedećih značajki poslovnog i financijskog profila:

— vrlo dobra do dobra razina stjecanja novčanih sredstava ili prihoda

— vrlo dobra do dobra razina likvidnosti

— vrlo nizak do nizak stupanj zaduženosti (financijska poluga)

— vrlo visok poslovni profil s dokazanim sposobnostima upravljanja.

Za subjekt je značajna i visoka kvaliteta objavljivanja financijskih podataka i podataka o vlasništvu, osim ako postoji velika vjerojatnost potpore matičnog društva (ili države) čije je razvrstavanje s obzirom na rizik kupca jednako ili bolje od onoga koje odgovara dotičnoj kategoriji rizika kupca.

Ovisno o razvrstavanju zemlje u kojoj dužnik/jamac ima sjedište, akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga vjerojatno će dužnika/jamca iz kategorije rizika kupca CC1 ocijeniti s AAA (kategorija zemlje 1) i B (kategorija zemlje 7).

Dobra do umjereno dobra kreditna kvaliteta, iznadprosječna (CC2)

Predviđa se niska razina rizika od prekida plaćanja. Dužnik/jamac ima dobru do umjereno dobru sposobnost plaćanja i nije vjerojatno da će na tu sposobnost utjecati predvidljivi događaji. Njegova je osjetljivost na negativne učinke promjena u okolnostima i ekonomskim uvjetima ograničena. Kreditna kvaliteta obično odražava kombinaciju nekoliko (ili svih) sljedećih značajki poslovnog i financijskog profila:

— dobra do umjereno dobra razina stjecanja novčanih sredstava ili prihoda

— dobra do umjereno dobra razina likvidnosti

— nizak do umjereno nizak stupanj zaduženosti (financijska poluga)

— umjereno visok poslovni profil s dokazanim sposobnostima upravljanja.

Za subjekt je značajna i visoka kvaliteta objavljivanja financijskih podataka i podataka o vlasništvu, osim ako postoji velika vjerojatnost potpore matičnog društva (ili države) čije je razvrstavanje s obzirom na rizik kupca jednako ili bolje od onoga koje odgovara dotičnoj kategoriji rizika kupca.

Ovisno o razvrstavanju zemlje u kojoj dužnik/jamac ima sjedište, akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga vjerojatno će dužniku/jamcu iz kategorije rizika kupca CC2 dati ocjenu između A+ (kategorija zemlje 1) i B– ili nižu (kategorija zemlje 7).

Umjerena kreditna kvaliteta, prosječna (CC3)

Predviđa se umjeren ili umjereno nizak rizik od prekida plaćanja. Dužnik/jamac ima umjerenu ili umjereno dobru sposobnost plaćanja. Postoji mogućnost kreditnog rizika u slučaju izloženosti dužnika/jamca velikoj trajnoj neizvjesnosti ili nepovoljnim poslovnim, financijskim ili gospodarskim uvjetima koji bi mogli utjecati na njegovu sposobnost pravovremenog plaćanja. Međutim, možda su dostupne poslovne ili financijske alternative zahvaljujući kojima se mogu ispuniti financijske obveze. Kreditna kvaliteta obično odražava kombinaciju nekoliko (ili svih) sljedećih značajki poslovnog i financijskog profila:

— umjereno dobra do umjerena sposobnost stjecanja novčanih sredstava ili prihoda

— umjereno dobra do umjerena razina likvidnosti

— umjereno nizak do umjeren stupanj zaduženosti (financijska poluga)

— umjeren poslovni profil s dokazanim sposobnostima upravljanja.

Za subjekt je značajna i dostatna kvaliteta objavljivanja financijskih podataka i podataka o vlasništvu, osim ako postoji velika vjerojatnost potpore matičnog društva (ili države) čije je razvrstavanje s obzirom na rizik kupca jednako ili bolje od onoga koje odgovara dotičnoj kategoriji rizika kupca.

Ovisno o razvrstavanju zemlje u kojoj dužnik/jamac ima sjedište, akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga vjerojatno će dužniku/jamcu iz kategorije rizika kupca CC3 dati ocjenu između BBB+ (kategorija zemlje 1) ili B– ili nižu (kategorija zemlje 6).

Umjereno slaba kreditna kvaliteta, ispodprosječna (CC4)

Predviđa se umjereno nizak rizik od prekida plaćanja. Dužnik/jamac ima umjerenu do umjereno slabu sposobnost plaćanja. Postoji mogućnost kreditnog rizika u slučaju izloženosti dužnika/jamca velikoj trajnoj neizvjesnosti ili nepovoljnim poslovnim, financijskim ili gospodarskim uvjetima koji bi mogli utjecati na njegovu sposobnost pravovremenog plaćanja.

Međutim, možda su dostupne poslovne ili financijske alternative zahvaljujući kojima se mogu ispuniti financijske obveze. Kreditna kvaliteta obično odražava kombinaciju nekoliko (ili svih) sljedećih značajki poslovnog i financijskog profila:

— umjerena do umjereno slaba sposobnost stjecanja novčanih sredstava ili prihoda

— umjerena do umjereno niska razina likvidnosti

— umjeren do umjereno visok stupanj zaduženosti (financijska poluga)

— umjereno slab poslovni profil s ograničenim dokazanim iskustvom koje se odnosi na sposobnosti upravljanja.

Za subjekt je značajna i dostatna kvaliteta objavljivanja financijskih podataka i podataka o vlasništvu, osim ako postoji velika vjerojatnost potpore matičnog društva (ili države) čije je razvrstavanje s obzirom na rizik kupca jednako ili bolje od onoga koje odgovara dotičnoj kategoriji rizika kupca.

Ovisno o razvrstavanju zemlje u kojoj dužnik/jamac ima sjedište, akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga vjerojatno će dužniku/jamcu iz kategorije rizika kupca CC4 dati ocjenu između BB+ (kategorija zemlje 1) i B– ili nižu (kategorija zemlje 5).

Slaba kreditna kvaliteta (CC5)

Predviđa se visok do vrlo visok rizik od prekida plaćanja. Dužnik/jamac ima umjereno slabu do slabu sposobnost plaćanja. Dužnik/jamac trenutačno ima sposobnost ispunjavanja obveza plaćanja, međutim marža sigurnosti je ograničena. Postoji vjerojatnost da će nastati problemi povezani s plaćanjem jer sposobnost neprekinutog plaćanja ovisi o održivom i povoljnom poslovnom i gospodarskom okruženju. Nepovoljni poslovni, financijski ili gospodarski uvjeti vjerojatno će smanjiti sposobnost plaćanja ili spremnost na plaćanje. Kreditna kvaliteta obično odražava kombinaciju nekoliko (ili svih) sljedećih značajki poslovnog i financijskog profila:

— umjereno slaba do slaba ili veoma slaba sposobnost stjecanja novčanih sredstava ili prihoda

— umjereno niska do niska razina likvidnosti

— umjereno visok ili visok stupanj zaduženosti (financijska poluga)

— slab poslovni profil s ograničenim ili nepostojećim iskustvom koje se odnosi na sposobnosti upravljanja.

Za subjekt je značajna i niska kvaliteta objavljivanja financijskih podataka i podataka o vlasništvu, osim ako postoji velika vjerojatnost potpore matičnog društva (ili države) čije je razvrstavanje s obzirom na rizik kupca jednako ili bolje od onoga koje odgovara dotičnoj kategoriji rizika kupca.

Ovisno o razvrstavanju zemlje u kojoj dužnik/jamac ima sjedište, akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga vjerojatno će dužniku/jamcu iz kategorije rizika kupca CC5 dati ocjenu između BB– (kategorija zemlje 1) i B– ili nižu (kategorija zemlje 4).

PRILOG X.

KRITERIJI I UVJETI KOJIMA SE UREĐUJE PRIMJENA METODA SMANJIVANJA RIZIKA ZEMLJE I POVEĆANJE KREDITNE SPOSOBNOSTI KUPCA

Svrha

U ovom se Prilogu utvrđuju pojedinosti o upotrebi metoda smanjenja kreditnog rizika zemlje iz članka 26. točke a) Sporazuma i povećanjima kreditne sposobnosti kupca iz članka 27. točke a) Sporazuma. To obuhvaća kriterije, uvjete i posebne okolnosti koji se primjenjuju na njihovu upotrebu kao i učinak na MPR-ove.

Metode smanjenja rizika zemlje

1. *Struktura budućeg priljeva iz inozemstva zajedno sa založnim računom u inozemstvu*

Definicija:

Pisani dokument poput isprave ili dokumenta o otpuštanju ili sporazuma o skrbništvu, zapečaćen i dostavljen trećoj stranci, odnosno osobi koja nije stranka instrumenta, koji dotična treća stranka zadržava do ispunjenja određenih uvjeta i zatim ga dostavlja drugoj stranci da bi stupio na snagu. Ako se uzimajući u obzir dodatne navedene čimbenike ispune sljedeći kriteriji, ovom se metodom mogu smanjiti ili ukloniti transferni rizici, uglavnom u višim kategorijama rizika zemlje.

Kriteriji:

— Založni je račun povezan s prihodima projekta u stranoj valuti, a priljev na založni račun ostvaruje sam projekt i/ili ostala izvozna potraživanja u inozemstvu.

— Založni račun nalazi se u inozemstvu, odnosno izvan zemlje projekta, gdje postoje veoma ograničeni transferni ili ostali rizici zemlje (odnosno u zemlji OECD-a s visokim dohotkom ili zemlji europodručja s visokim dohotkom).

— Založni račun nalazi se u prvorazrednoj banci kojom interesi dužnika ili zemlje dužnika ne upravljaju bilo izravno ili neizravno.

— Financiranje računa osigurava se dugoročnim ili ostalim odgovarajućim ugovorima.

— Kombinacija izvora prihoda (odnosno onih koje ostvari sam projekt i/ili ostali izvori) dužnika koji se prilijevaju kroz račun u čvrstoj je valuti i može se opravdano očekivati da je kolektivno dovoljna za servisiranje duga za vrijeme cijelog trajanja kredita, a dolazi od jedne ili više kreditno sposobnih inozemnih stranaka koje se nalaze u zemljama manjeg rizika od zemlje u kojoj se projekt nalazi (odnosno zemljama OECD-a s visokim dohotkom ili zemljama euro područja s visokim dohotkom).

— Dužnik neopozivo upućuje stranke u inozemstvu da plaćanje izvrše izravno na račun (odnosno da se plaćanje ne prosljeđuje kroz račun kojim upravlja dužnik ili kroz njegovu zemlju).

— Sredstva koja se moraju zadržati na računu jednaka su iznosu servisiranja duga za najmanje šest mjeseci. Ako se u okviru projektnog financiranja primjenjuju fleksibilni uvjeti otplate, pod tim se fleksibilnim uvjetima na računu zadržava iznos jednak stvarnom servisiranju duga za šest mjeseci. Taj iznos može se s vremenom mijenjati ovisno o načinu servisiranja duga.

— Dužnik ima ograničen pristup računu (odnosno tek nakon plaćanja servisiranja duga u okviru kredita).

— Prihodi položeni na račun dodjeljuju se davatelju kredita kao izravnom korisniku, za vrijeme cjelokupnog trajanja kredita.

— Za otvaranje računa dobivena su sva potrebna zakonska odobrenja od lokalnih i svih ostalih odgovarajućih tijela.

— Založni račun i ugovorni sporazumi ne smiju biti uvjetni i/ili opozivi i/ili ograničeni u smislu trajanja.

Dodatni čimbenici koje je potrebno uzeti u obzir:

Metoda se primjenjuje na temelju razmatranja gore navedenih značajki za svaki slučaj zasebno i, između ostalog, vezano uz:

— zemlju, dužnika (tj. javno ili privatno tijelo), sektor, ranjivost povezanu s uključenom robom i uslugama, uključujući njihovu dostupnost za vrijeme cijelog trajanja kredita, klijente,

— pravne strukture, odnosno je li mehanizam dovoljno imun na utjecaj dužnika ili njegove zemlje,

— mjeru u kojoj metoda ostaje podložna državnom uplitanju, obnavljanju ili povlačenju,

— je li račun dovoljno zaštićen od rizika povezanih s projektom,

— iznos koji se prilijeva na račun i mehanizam za nastavak odgovarajuće opskrbe,

— situaciju povezanu s Pariškim klubom (npr. moguće izuzeće),

— mogući učinak rizika zemlje osim transfernog rizika,

— zaštitu od rizika zemlje u kojoj se račun nalazi,

— ugovore sa strankama, uključujući njihovu prirodu i trajanje, i

— ukupan iznos očekivanih stranih prihoda u odnosu na ukupan iznos kredita.

Učinak na MPR:

Korištenjem ovom metodom smanjivanja rizika zemlje, primjenjivo razvrstavanje rizika zemlje može se poboljšati za jednu kategoriju, osim u slučaju transakcija u kategoriji rizika zemlje 1.

2. *Financiranje u lokalnoj valuti*

Definicija:

Ugovor i financiranje o kojima se pregovorima dogovara u konvertibilnim i dostupnim lokalnim valutama, s iznimkom čvrstih valuta, pri čemu se financiranje izvršava na lokalnoj razini kako bi se isključio ili smanjio transferni rizik. Prva dva kreditna rizika zemlje u načelu ne utječu na primarnu obvezu duga u lokalnoj valuti.

Kriteriji:

— Plaćanje dugovanja i potraživanja agencije za izvozne kredite ili plaćanje izravnom davatelju kredita u cijelosti se izražava/izvršava u lokalnoj valuti.

— Agencija za izvozne kredite obično nije izložena transfernom riziku.

— U uobičajenom se tijeku događaja ne zahtijeva konverzija pologa u lokalnoj valuti u čvrstu valutu.

— Otplata kredita koju korisnik kredita izvršava u svojoj valuti i u svojoj zemlji valjano je ispunjenje kreditne obveze.

— Ako je prihod korisnika kredita u lokalnoj valuti, korisnik kredita zaštićen je od nepovoljnih kretanja deviznog tečaja.

— Propisi o transferu u zemlji korisnika kredita ne bi trebali utjecati na njegove obveze otplaćivanja koje ostaju u lokalnoj valuti.

Dodatni čimbenici koje je potrebno uzeti u obzir:

Metoda se primjenjuje na selektivnoj osnovi u odnosu na konvertibilne i prenosive valute zemalja sa zdravim gospodarstvom. Sudionica ECA treba biti sposobna ispuniti svoje obveze plaćanja štete izražene u njezinoj vlastitoj valuti u slučaju da lokalna valuta postane ‚neprenosiva' ili ‚nekonvertibilna' nakon što ECA preuzme odgovornost. (Izravni davatelj kredita ipak bi bio izložen tom riziku).

Učinak na MPR:

Primjenom ove metode smanjivanja rizika udio kreditnog rizika zemlje u MPR-u može se smanjiti za najviše 20 % (odnosno vrijednost faktora lokalne valute (LCF) ne prelazi 0,2).

Povećanja kreditne sposobnosti kupca

U sljedećoj tablici navode se definicije povećanja kreditne sposobnosti kupca koja se mogu primjenjivati kao i njihov maksimalni učinak na primjenjive MPR-ove. Za transakcije na koje se primjenjuju MPR-ovi povezani s kategorijama rizika zemlje 1 – 7 propisuje se najveći CEF koji se koristi u formuli za izračun MPR-a; za transakcije koje podliježu primjeni usporednih tržišnih vrijednosti, propisuje se najveći popust koji se može primijeniti na primjenjivi MPR dobiven na temelju usporednih tržišnih vrijednosti ([1]).

Povećanje kreditne sposobnosti	Definicija	Najveći CEF (kategorija rizika zemlje 1 – 7)	Najveći popust (tržišna vrijednost) (%)
Prijenos prihoda ili potraživanja iz ugovora	Ako korisnik kredita ima ugovore s velikim kupcima, bilo stranim ili lokalnim, pravno izvršiv prijenos ugovora u slučaju neispunjavanja dužničkih obveza daje pravo izvršavanja ugovora korisnika kredita i/ili donošenja odluka u okviru glavnih ugovora umjesto korisnika kredita. Izravan ugovor s trećom stranom u transakciji (tijelo lokalne uprave u okviru transakcije u području rudarstva ili energetike) davateljima kredita omogućuje da u slučaju izvlaštenja ili drugog oblika kršenja ugovornih obveza povezanih s transakcijom od vlade zatraže pravna rješenja. Postojeće društvo koje posluje na teškom tržištu ili u teškom sektoru može imati potraživanja povezana s prodajom proizvodnje prema društvu ili društvima iz stabilnijeg okruženja. Potraživanja su obično u čvrstoj valuti, ali ne moraju biti predmet posebnog ugovornog odnosa. Dodjela tih potraživanja može predstavljati osiguranje imovinom u računima korisnika kredita, pri čemu se davatelju kredita omogućuje povlašten tretman u novčanom toku što ga stvara korisnik kredita.	0,10	Nije primjenjivo.
Osiguranje na temelju imovine	Kontrola nad imovinom, vidljiva iz: 1. hipoteke na vrlo pokretnu i vrlo vrijednu imovinu i 2. imovine koja je sama po sebi velika vrijednost. Osiguranje koje se temelji na imovini jest osiguranje imovinom čiji se povrat može relativno lako ostvariti, primjerice lokomotiva, medicinska oprema ili građevinska oprema. Pri vrednovanju takvog osiguranja ECA treba uzeti u obzir koliko je lako, s pravnog gledišta, ostvariti takav povrat. Drugim riječima, vrijednost je veća ako se prava iz osiguranja imovinom ostvaruju u okviru stabilnog pravnog režima, a manja ako je mogućnost povrata imovine s pravnog gledišta upitna. Točnu vrijednost osiguranja	0,25	15

([1]) Kad je riječ o transakcijama koje podliježu primjeni usporednih tržišnih vrijednosti, premijska stopa koja proizlazi iz primjene povećanja kreditne sposobnosti kupca ne smije biti niža od primjenjive minimalne aktuarske premije.

Povećanje kreditne sposobnosti	Definicija	Najveći CEF (kategorija rizika zemlje 1 – 7)	Najveći popust (tržišna vrijednost) (%)
	na temelju imovine određuje tržište, pri čemu je relevantno ‚tržište' šire od onog lokalnog jer je imovinu moguće premjestiti u područje druge nadležnosti. NAPOMENA: Povećanje kreditne sposobnosti s pomoću osiguranja na temelju imovine za transakcije na koje se primjenjuju MPR-ovi povezani s kategorijama rizika zemlje 1 – 7 primjenjuje se na rizik kupca ako je osiguranje na temelju imovine izvršeno unutar države u kojoj je transakcija provedena.		
Osiguranje iz dugotrajne materijalne imovine	Dugotrajna imovina na kojoj se temelji osiguranje najčešće je sastavni dio opreme koji može biti izložen određenim ograničenjima zbog svojih fizičkih značajki, npr. turbina ili stroj koji je dio pokretne trake. Svrha i vrijednost osiguranja na temelju dugotrajne imovine sastoji se u tome što ECA-i omogućuje veći utjecaj na korištenje imovine za nadoknadu gubitaka u slučaju neispunjavanja obveza. Vrijednost osiguranja na temelju dugotrajne imovine ovisi o ekonomskim, pravnim, tržišnim i drugim čimbenicima.	0,15	10
Založni račun	Založni su računi rezervni računi za servisiranje duga ili drugi oblici gotovinskih računa potraživanja koji davateljima kredita služe kao osiguranje, a pod kontrolom su stranke koju ne nadzire kupac/dužnik ili koja s njim ne dijeli zajedničko vlasništvo. Založeni iznos mora se deponirati ili blokirati unaprijed. Vrijednost takvog osiguranja gotovo uvijek iznosi 100 % od nominalne vrijednosti takvih gotovinskih računa. Time se omogućuje veća kontrola nad uporabom gotovine i servisiranje duga prije diskrecijske potrošnje. NAPOMENA: Povećanje kreditne sposobnosti s pomoću založnog računa za transakcije na koje se primjenjuju MPR-ovi povezani s kategorijama rizika zemlje 1 – 7 primjenjuje se na rizik kupca ako je založni račun otvoren unutar države u kojoj je transakcija provedena. Gotovinsko osiguranje znatno umanjuje rizik od neispunjavanja obveza povezan s osiguranim obrocima.	Založeni iznos kao postotak kredita do najviše 0,10	Založeni iznos kao postotak kredita do najviše 10 %

PRILOG XI.

KONTROLNI POPIS KRITERIJA KVALITETE RAZVOJA

Kontrolni popis kriterija kvalitete razvoja projekata koji ostvaruju financijsku pomoć

Posljednjih godina DAC je razvio čitav niz kriterija kako bi se osiguralo da projekti u zemljama u razvoju koji se u cijelosti ili djelomično financiraju službenom razvojnom pomoći pridonose razvoju. Ti su kriteriji sadržani u:

— Načelima DAC-a za ocjenu projekata (*DAC Principles for Project Appraisal*) iz 1988.;

— Vodećim načelima DAC-a u području povezanog financiranja i vezane i djelomično nevezane službene razvojne pomoći (*DAC Guiding Principles for Associated Financing and Tied and Partially Untied Official Development Assistance*) iz 1987.; i

— Kodeksu dobrog postupanja u području javne nabave koji se odnosi na službenu razvojnu pomoć (*Good Procurement Practices for Official Development Assistance*) iz 1986. Od toga su Načela DAC-a za ocjenu projekata i Kodeks dobrog postupanja u području javne nabave koji se odnosi na službenu razvojnu pomoć zajedno objavljeni u dokumentu ‚Priručnik o razvojnoj pomoći: Načela DAC-a za djelotvornu pomoć' (DAM) iz 1992., zajedno s nekoliko drugih ‚načela' ili ‚primjera dobre prakse' koje je izradio DAC.

Sukladnost projekta s općim prioritetima zemlje primateljice u području ulaganja (odabir projekta)

Je li projekt dio programa ulaganja i programa javne potrošnje koje su već odobrila središnja financijska tijela i tijela za planiranje zemlje primateljice?

(Navedite dokument u kojem se projekt spominje, npr. program javnog ulaganja zemlje primateljice.)

Sufinancira li projekt međunarodna institucija za financiranje razvoja?

Postoje li dokazi da je međunarodna institucija za financiranje razvoja ili druga članica DAC-a razmotrila i odbila projekt zbog niske razine razvojne prednosti?

U slučaju projekta privatnog sektora, je li ga odobrila vlada zemlje primateljice?

Je li projekt obuhvaćen međuvladinim ugovorom kojim se predviđa širi raspon aktivnosti koje se odnose na pomoć donatorice u zemlji primateljici?

Priprema i ocjena projekta

Je li projekt pripremljen, osmišljen i ocijenjen na temelju niza normi i kriterija koji su načelno u skladu s Načelima DAC-a za ocjenu projekata iz stavaka od 91. do 162. Načela DAC-a za ocjenu projekata? Odgovarajuća načela odnose se na ocjenu projekta u skladu s:

a) gospodarskim aspektima (stavci 120. do 128. Načela DAC-a za ocjenu projekata);

b) tehničkim aspektima (stavak 112. Načela DAC-a za ocjenu projekata);

c) financijskim aspektima (stavci 113. do 119. Načela DAC-a za ocjenu projekata).

U slučaju projekta koji ostvaruje prihod, posebno ako je njegova proizvodnja namijenjena konkurentnom tržištu, je li povlašteni element financiranja u obliku pomoći prenesen na krajnjeg korisnika sredstava? (stavak 115. Načela DAC-a za ocjenu projekata).

a) institucijska ocjena (stavci od 130. do 134. Načela DAC-a za ocjenu projekata)

b) socijalna i distribucijska analiza (stavci od 137. do 147. Načela DAC-a za ocjenu projekata)

c) procjena utjecaja na okoliš (stavci od 145. do 147. Načela DAC-a za ocjenu projekata).

Javne nabave

Koji će se od sljedećih načina javne nabave upotrebljavati? (Za definicije vidjeti načela navedena na popisu u dokumentu ‚Kodeks dobrog postupanja u području javne nabave koji se odnosi na službenu razvojnu pomoć' iz stavaka od 409. do 429. Načela DAC-a za ocjenu projekata).

a) međunarodni konkurentski natječaji (stavak 411. i stavci od 419. do 429. Načela DAC-a za ocjenu projekata: Minimalni uvjeti za djelotvorne međunarodne konkurentske natječaje)

b) nacionalni javni natječaji (stavak 412. Načela DAC-a za ocjenu projekata)

c) neformalni natječaji ili izravni pregovori (stavci 413. i 414. Načela DAC-a za ocjenu projekata).

Je li predviđena provjera cijena i kvalitete opskrbe (stavak 153. Načela DAC-a za ocjenu projekata)?

PRILOG XII.

ODREDBE O KOMERCIJALNIM REFERENTNIM KAMATNIM STOPAMA (CIRR)

ODJELJAK 1.

Utvrđivanje CIRR-a

1. CIRR se utvrđuje za valutu svake sudionice, pod uvjetom da se potrebni podaci stave na raspolaganje tajništvu. Sudionica ili nesudionica može zahtijevati utvrđivanje CIRR-a za valutu nesudionice. Sudionica ili tajništvo mogu, u savjetovanju sa zainteresiranom nesudionicom i u njezino ime, iznijeti prijedlog za utvrđivanje CIRR-a u toj valuti.

2. Ostale sudionice primjenjuju CIRR utvrđen za određenu valutu ako se odluče za financiranje u toj valuti.

3. CIRR se sastoji od osnovne stope i marže.

4. Minimalni CIRR za bilo koju valutu nije niži od 15 baznih bodova.

Utvrđivanje osnovne stope

5. Stope CIRR-a izračunavaju se mjesečno i stupaju na snagu 15. dana svakog mjeseca.

6. Osnovne stope CIRR-a izračunavaju se na temelju prinosâ državnih obveznica.

7. Dospijeće državne obveznice koje treba primjenjivati na svaku transakciju određuje se prema sljedećoj formuli: razdoblje povlačenja kredita + 0,5 razdoblja otplate + 0,5 učestalosti otplate u godinama ([1]) (za uobičajene načine otplate). Za transakcije s neuobičajenim načinom otplate primjenjuje se sljedeća formula: DP + $[\sum_{i=1}^{n)}(t)_{li} - t)_{sp}\Big) \times D_{li}] \; / \; \sum_{i=1}^{n)} D_{li} \times 1/365]$ ([2]). Rezultat će se zaokružiti na najbližu godinu te ograničiti na najviše deset i najmanje tri godine.

8. Sudionice izračunavaju prinose obveznica primjenom aritmetičke sredine svih dnevnih prinosa trogodišnjih, četverogodišnjih, petogodišnjih, šestogodišnjih, sedmogodišnjih, osmogodišnjih, devetogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica prethodnog kalendarskog mjeseca. Ti se prinosi prijavljuju tajništvu najkasnije pet dana od završetka svakog mjeseca i objavljuju se na mjesečnoj osnovi.

9. Kako bi dobile potrebne prinose, sudionice mogu koristiti linearnu interpolaciju sve dok je u interpolacijskom rasponu od dvogodišnjih državnih obveznica do petnaestogodišnjih državnih obveznica (i uključujući njih). Ekstrapolacija na niži ili viši prinos obveznice nije dopuštena.

10. U slučaju da se podaci za jednu ili više potrebnih državnih obveznica ne mogu dobiti (u skladu s člancima 8. i 9.), neće biti CIRR-a u toj valuti za transakcije za koje su potrebna takva dospijeća (članak 7.), osim ako se podaci koji nedostaju odnose na kraće rokove dospijeća, a dostavljeni su podaci za dulje dospijeće (do 10 godina). U tom slučaju za izračun osnovnih stopa za koje je potrebno takvo kraće dospijeće koriste se prinosi najbliže više državne obveznice.

Utvrđivanje marže ([3])

11. Marža se izračunava na tromjesečnoj osnovi (15. siječnja, 15. travnja, 15. srpnja i 15. listopada svake godine) na temelju prinosâ petogodišnjeg raspona zamjene (razlika između petogodišnje kamatne stope za državne obveznice i petogodišnje stope zamjene).

([1]) Učestalost otplate za godišnju otplatu = 1, za polugodišnje otplate = 0,5 i za tromjesečne otplate = 0,25.

([2]) t_{li} = datum prvog obroka; t_{sp} = početni datum; D_{li} = iznos plaćen u i. obroku.

([3]) Nakon prestanka objavljivanja stope LIBOR sudionice su postigle dogovor o marži od 100 baznih bodova za sve valute dok se ne postigne dogovor o alternativnom rješenju.

12. Marža se izračunava s pomoću sljedeće formule: 0,5 × (tromjesečni prosjek dnevnih prinosa petogodišnjeg raspona zamjene) + 80 baznih bodova. Rezultat se zaokružuje na najbliži bazni bod i ograničava na najviše 120 i najmanje 80 baznih bodova.

13. Tromjesečni prosjek dnevnih petogodišnjih raspona zamjene koji se koristi dobiva se izračunom aritmetičke sredine dnevnih petogodišnjih raspona zamjene u zadnja tri kalendarska mjeseca i u relevantnim valutama. Tajništvo se o tome obavješćuje najkasnije pet dana od završetka svakog tromjesečja.

14. Ako petogodišnji raspon zamjene nije dostupan na tržištu za određenu valutu, marža se određuje na 100 baznih bodova.

15. Dobivene marže objavljuju se na početku svakog tromjesečja.

ODJELJAK 2.

Primjena CIRR-a

16. Ako se službena financijska potpora pruža za kredite s promjenjivom stopom, banke i ostale financijske institucije tijekom cijelog trajanja kredita ne smiju nuditi mogućnost stope niže od CIRR-a (u vrijeme izvornog ugovora) ili od kratkoročne tržišne stope.

Rok valjanosti CIRR-a

17. CIRR se može fiksirati prije datuma financijskog ugovora (DFC), na taj datum ili nakon njega.

18. Ako je CIRR fiksiran i drži se prije datuma financijskog ugovora, razdoblje držanja nije dulje od 12 uzastopnih mjeseci ([4]), o trajanju razdoblja držanja odlučuje se najkasnije na datum kotacije (DoQ) te se primjenjivom CIRR-u dodaje dodatni raspon u skladu s tablicom u nastavku.

Razdoblje držanja (u mjesecima)	Trošak razdoblja držanja (bazni bodovi)
1 – 6	20
7	23
8	26
9	30
10	34
11	39
12	44

19. Ako razdoblje držanja istekne prije datuma financijskog ugovora, stopa CIRR-a može se ponovno utvrditi odmah ili naknadno i zadržati tijekom novog razdoblja držanja. Ako je komercijalni ugovor potpisan (SCC) prije ponovnog utvrđivanja, ponovo utvrđena stopa nije niža od posljednje prethodno fiksirane stope. CIRR se može ponovo utvrditi neograničen broj puta.

20. Svaka promjena razdoblja obračuna kamate prije datuma financijskog ugovora ili na taj datum dovodi do ponovnog izračuna osnovne stope CIRR-a. Takav ponovni izračun temelji se na novom razdoblju obračuna kamate s pomoću osnovnih stopa koje su na snazi na početni datum kotacije; to se ne smatra ponovnim utvrđivanjem ili poništavanjem stope CIRR-a.

([4]) Ako se CIRR ponovo utvrdi, brojenje mjeseci kreće od početka.

Naknada za odobrenje sredstava

21. Za izravna kreditiranja naplaćuje se naknada za odobrenje sredstava. Ako je CIRR fiksiran prije datuma financijskog ugovora ili na taj datum, naknada za odobrenje sredstava naplaćuje se odmah nakon tog datuma. Ako je CIRR fiksiran nakon datuma financijskog ugovora, ta naknada naplaćuje se odmah nakon datum kotacije.

22. Sudionice naplaćuju naknadu za odobrenje sredstava koja je u iznosu komercijalne tržišne prakse ili većem, pod uvjetom da su takve informacije dostupne.

Dobrovoljno poništavanje i dobrovoljna otplata

23. Ako se stopa CIRR-a dobrovoljno poništi, svaka naknadna stopa CIRR-a koja se primjenjuje na istu transakciju i istog izvoznika nije niža od posljednjeg prethodno navedenog CIRR-a.

24. Prije datuma financijskog ugovora ne naplaćuje se naknada za poništavanje stope CIRR-a ili prelazak na promjenjivu kamatnu stopu.

25. Nakon datuma financijskog ugovora i neovisno o tome kada je CIRR utvrđen, u slučaju dobrovoljnog poništavanja ili dobrovoljne prijevremene otplate kredita ili nekog njegova dijela, korisnik kredita državnim institucijama koje pružaju službenu financijsku potporu nadoknađuje sve troškove i gubitke nastale zbog takve ranije otplate ili dobrovoljnog poništavanja. To uključuje troškove državne institucije povezane sa zamjenom dijela očekivanog novčanog priljeva s fiksnom kamatnom stopom koji je prekinut zbog prijevremene otplate ili dobrovoljnog poništavanja.

ODJELJAK 3.

Prijelazni sporazumi

26. Odredbe utvrđene u ovom Prilogu stupaju na snagu 15. srpnja 2023. za transakcije za koje su preuzete obveze od tog datuma nadalje.

PRILOG XIII.

POPIS DEFINICIJA

Za potrebe Sporazuma:

a) **Obveza**: svaka izjava, u bilo kojem obliku, kojom se zemlji primateljici, kupcu, korisniku kredita, izvozniku ili financijskoj instituciji izražava spremnost ili namjera pružanja službene potpore.

b) **Pojedinačni posebni dogovor**: dogovor među sudionicama da se za danu transakciju ili u posebnim okolnostima slože oko posebnih financijskih uvjeta za službenu potporu. Pravila prihvaćenog pojedinačnog posebnog dogovora zamjenjuju pravila Sporazuma samo u slučaju transakcija ili okolnosti navedenih u pojedinačnom posebnom dogovoru.

c) **Razina povlastica vezane pomoći**: u slučaju bespovratnih sredstava, razina povlastica iznosi 100 %. U slučaju kredita, razina povlastica jednaka je razlici između nominalne vrijednosti kredita i diskontirane sadašnje vrijednosti budućih plaćanja koje korisnik kredita mora izvršiti radi servisiranja duga. Ta se razlika izražava kao postotak nominalne vrijednosti kredita.

d) **Datum financijskog ugovora (DFC)**: datum na koji su sve stranke financijskog ugovora njime obvezane, uzimajući u obzir sve pravne obveze koje iz njih proizlaze.

e) **Datum kotacije (DoQ)**: datum na koji je CIRR fiksiran.

f) **Stavljanje izvan pogona**: zatvaranje ili rastavljanje nuklearne elektrane.

g) **Vrijednost izvoznog ugovora**: ukupan iznos što ga plaća kupac izvezene robe i/ili usluga, ili koji se plaća u njegovo ime, isključujući lokalne troškove kako su definirani u nastavku; u slučaju najma ta vrijednost ne uključuje dio plaćanja najma koji je jednak kamatama.

h) **Konačna obveza**: za transakcije izvoznog kredita (bilo da je riječ o jednoj transakciji ili kreditnoj liniji) konačna obveza nastaje kad se sudionica na temelju uzajamnog ugovora ili jednostranog akta obveže na ispunjavanje preciznih i potpunih financijskih uvjeta.

i) **Razdoblje držanja**: razdoblje koje počinje na datum kotacije i završava na datum financijskog ugovora.

j) **Početno punjenje gorivom**: početno punjenje gorivom ograničeno je na nuklearnu jezgru ugrađenu na samom početku i dva naknadna punjenja, koji zajedno ne premašuju dvije trećine nuklearne jezgre.

k) **Razdoblje obračuna kamate**: razdoblje dospijeća kamate (tj. od prve isplate do posljednje otplate glavnice: razdoblje povlačenja kredita + razdoblje otplate).

l) **Subvencioniranje kamatne stope**: sporazum između vlade i banaka ili drugih financijskih institucija koji omogućuje financiranje izvoza po fiksnoj stopi jednakoj ili većoj od CIRR-a.

m) **Kreditna linija**: okvir, neovisno o njegovu obliku, koji se primjenjuje na izvozne kredite i obuhvaća niz transakcija koje mogu ili ne moraju biti povezane s posebnim projektom.

n) **Lokalni troškovi**: izdaci za robu i usluge u zemlji kupca koji su potrebni ili za izvršenje ugovora izvoznika ili za dovršetak projekta čiji je ugovor izvoznika dio. Ti troškovi ne uključuju proviziju koja se plaća zastupniku izvoznika u zemlji kupovine.

o) **Transakcija koja podliježe primjeni usporednih tržišnih vrijednosti**: transakcija s krajnjim dužnicima/jamcima u zemljama kategorije 0, zemljama OECD-a s visokim dohotkom i zemljama europodručja s visokim dohotkom.

p) **Minimalna aktuarska premija**: godišnja prosječna stopa statusa neispunjavanja obveza (izvedena iz kumulativnih stopa neispunjavanja obveza koje objavljuju glavne akreditirane agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga) za dani rejting i ukupno trajanje (WAL – ponderirano prosječno trajanje cijele transakcije) prilagođena na temelju predviđenog gubitka zbog neispunjavanja obveza i ukupnih čimbenika troškova prema dogovorenim konvencijama sudionica.

q) **Specifična obveznica ili CDS**: specifična obveznica ili CDS ograničeni su na instrumente usporedne tržišne vrijednosti koji pripadaju identičnom dužniku/jamcu u transakciji koja ostvaruje potporu.

r) **Čisto pokriće**: službena potpora koju pruža vlada, ili koja se pruža u njezino ime, isključivo putem garancije ili osiguranja za izvozne kredite, odnosno potpora koja ne ostvaruje pogodnosti službene financijske potpore.

s) **Povezani subjekt**: upućivanja na povezani subjekt instrumenti su usporedne vrijednosti povezanog korisnika kredita, a ne identičnog korisnika kredita u transakciji koja ostvaruje potporu. U slučaju kada dužnik nema obveznica ili CDS-ova koji kotiraju na burzi, a u organizacijskoj strukturi dužnika postoji vladajuće društvo, ovisno društvo ili sestrinsko društvo s nepodmirenim specifičnim obveznicama ili CDS-ovima na tržištu, tada se prema članku 21. točki c) te specifične obveznice ili CDS-ovi mogu upotrijebiti kao da ih je izdao sam dužnik ako:

1) vladajuće, ovisno ili sestrinsko društvo ima isti rejting agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga izdavatelja kao dužnik/jamac; ili

2) ispunjeni su svi sljedeći kriteriji:

i. sudioničin unutarnji rejting dužnika/jamca odgovara rejtingu agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga povezanog subjekta;

ii. dužnik/jamac je glavno društvo koje posluje u okviru vladajućeg društva/holdinga, a time i ključni i sastavni dio poslovanja grupacije;

iii. rejting agencije za utvrđivanje kreditnog rejtinga temelji se na temeljnoj djelatnosti grupacije;

iv. dužnik/jamac osigurava znatan dio prihoda grupacije pružanjem nekih od temeljnih proizvoda/usluga grupacije ključnim kupcima ili posjeduje velik dio imovine vladajućeg društva i upravlja njime;

v. prodaju dužnika/jamca iz grupacije vrlo je teško zamisliti, a odstranjivanje bi bitno izmijenilo opći oblik grupacije;

vi. neispunjavanje obveza dužnika/jamca predstavljalo bi velik rizik za ugled grupacije, štetilo bi njezinoj franšizi i moglo bi ugroziti njezinu održivost;

vii. visoka razina upravljanja i operativne integracije postoji ako kapital i financiranje uobičajeno pružaju vladajuće društvo ili ovisno financijsko društvo s pomoću kredita među društvima te ako je potpora vladajućeg društva neosporna.

t) **Rok otplate**: razdoblje od datuma početka roka otplate kredita, kako je definirano u ovom Prilogu, do kraja ugovornog datuma konačne otplate glavnice.

u) **Datum početka roka otplate kredita**:

1) *Dijelovi ili komponente (poluproizvodi) uključujući povezane usluge*: u slučaju dijelova ili komponenata, datum početka roka otplate kredita nije kasniji od stvarnog datuma prihvaćanja robe ili ponderiranog prosječnog datuma prihvaćanja robe (uključujući usluge, ako je primjenjivo) od strane kupca ili, za usluge, datuma podnošenja računa klijentu ili prihvaćanja usluga od strane klijenta.

2) *Kapitalna dobra i projektne usluge – strojevi i oprema visoke vrijednosti namijenjeni korištenju u industrijskom postupku ili proizvodnji ili u komercijalne svrhe*: u slučaju kvazikapitalnih dobara, datum početka roka otplate kredita nije kasniji od stvarnog datuma prihvaćanja dobara ili ponderiranog prosječnog datuma prihvaćanja dobara od strane kupca ili, ako izvoznik ima odgovornosti povezane s puštanjem u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita je datum puštanja u pogon ili, ako je riječ o uslugama, datum podnošenja računa klijentu ili prihvaćanja usluge od strane klijenta. U slučaju ugovora o pružanju usluga pri čemu je pružatelj usluga odgovoran za puštanje u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum puštanja u pogon.

3) *Kapitalna dobra i projektne usluge – strojevi i oprema visoke vrijednosti namijenjeni korištenju u industrijskom postupku ili proizvodnji ili u komercijalne svrhe*:

— U slučaju ugovora o prodaji kapitalnih dobara koja uključuju pojedinačne predmete koji se mogu upotrebljavati sami za sebe, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest stvarni datum na koji kupac stječe fizičko vlasništvo nad dobrima, ili ponderirani prosječni datum na koji kupac preuzima fizičko vlasništvo nad dobrima.

— U slučaju ugovora o prodaji kapitalne opreme za cjelovite tvornice ili postrojenja pri čemu dobavljač nije odgovoran za puštanje u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum na koji kupac stječe fizičko vlasništvo nad čitavom opremom (ne uključujući rezervne dijelove) koja se isporučuje u okviru ugovora.

— Ako je izvoznik odgovoran za puštanje u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum puštanja u pogon.

— Kad je riječ o uslugama, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum podnošenja računa klijentu ili prihvaćanja usluge od strane klijenta. U slučaju ugovora o pružanju usluga pri čemu je pružatelj usluga odgovoran za puštanje u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum puštanja u pogon.

4) *Čitava postrojenja ili tvornice – čitave proizvodne jedinice visoke vrijednosti koje zahtijevaju uporabu kapitalnih dobara:*

— U slučaju ugovora o prodaji kapitalne opreme za čitave tvornice ili postrojenja pri čemu dobavljač nije odgovoran za puštanje u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum na koji kupac stječe fizičko vlasništvo nad čitavom opremom (ne uključujući rezervne dijelove) koja se isporučuje u okviru ugovora.

— U slučaju građevinskih ugovora u kojima izvoditelj radova nije odgovoran za puštanje u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum dovršetka izgradnje.

— U slučaju bilo kojeg ugovora na temelju kojeg je dobavljač ili izvoditelj radova odgovoran za puštanje u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum dovršetka instalacije ili gradnje ili datum na koji su provedena prethodna ispitivanja radi utvrđivanja spremnosti za puštanje u pogon. To se primjenjuje bez obzira na to je li objekt tom prilikom isporučen kupcu u skladu s uvjetima ugovora i bez obzira na bilo koju moguću trajnu obvezu dobavljača ili izvoditelja radova, npr. u vezi s jamstvom za učinkovito funkcioniranje ili osposobljavanja lokalnog osoblja.

— Ako ugovor uključuje odvojeno izvođenje pojedinačnih dijelova projekta, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum početka svakog zasebnog dijela ili prosječni datum tih početnih datuma ili, ako dobavljač ima ugovor koji se ne odnosi na cijeli projekt, ali je njime obuhvaćen bitan dio projekta, datum početka može biti onaj koji se odnosi na projekt kao cjelinu.

— Kad je riječ o uslugama, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum podnošenja računa klijentu ili prihvaćanja usluge od strane klijenta. U slučaju ugovora o pružanju usluga pri čemu je pružatelj usluga odgovoran za puštanje u pogon, najkasniji datum početka roka otplate kredita jest datum puštanja u pogon.

v) **Vezana pomoć**: pomoć koja je povezana (*de iure* ili *de facto*) s nabavom robe i/ili usluga iz zemlje donatorice i/ili ograničenog broja zemalja; uključuje kredite, bespovratna sredstva ili pakete povezanog financiranja uz razinu povlastica veću od nula posto.

Ta se definicija primjenjuje bilo da je ‚vezivanje' izvršeno na temelju službenog sporazuma ili bilo kojeg oblika neslužbenog dogovora između zemlje primateljice i donatorice, ili neovisno o tome uključuje li paket komponente iz članka 30. Sporazuma koje nisu slobodno i u cijelosti dostupne za financiranje nabave iz zemlje primateljice, te u pravilu iz svih ostalih zemalja u razvoju te sudionica, ili ako uključuje praksu koju DAC ili sudionice smatraju jednakom takvom vezivanju.

w) **Nevezana pomoć**: pomoć koja uključuje kredite ili bespovratna sredstva čiji je prihod potpuno i slobodno dostupan za financiranje nabave iz bilo koje zemlje.

x) **Ponderirano prosječno razdoblje otplate**: vrijeme potrebno za otplatu jedne polovine glavnice kredita. Izračunava se kao zbroj vremena (u godinama) između datuma početka roka otplate kredita i svake otplate glavnice, ponderiran dijelom glavnice otplaćene na svaki datum otplate."